

Kitaaba Seenaa Lammaffaa

Solomoon Ogummaa Kadhate

1:2-13 kwf - 1Mt 3:4-15

1:14-17 kwf - 1Mt 10:26-29; 2Sn 9:25-28

¹ Sababii WAAQAYYO Waaqni isaa isa wajjin turee fi sababii inni akka malee guddaa isa godheef Solomoon ilmi Daawit jabaatee mootummaa isaa irra bule.

² Ergasiis Solomoon Israa'eloota hundatti, ajajjoota kumaatti, ajajjoota dhibbaatti, abbootii murtiitti, hooggantoota Israa'el hundattii fi hangafoota abbootiitti dubbate; ³ sababii dunkaanni wal ga'ii kan Waaqaa inni Museen garbichi WAAQAYYOO sun gammoojjii keessatti hojjete achi tureef Solomoonii fi yaa'iin guutuun gara iddoo sagadaa kan gaara irraa kan Gibe'oon jiru sanaa ni dhaqan. ⁴ Daawitis taabota Waaqaa Kiriyaati Ye'aariimii gara iddoo qopheesseef sanaatti ni fide; inni Yerusaalem keessatti dunkaana dhaabeefii tureetii. ⁵ Garuu iddoo aarsaa kan Bezali'eel ilmi Uuri, ilmi Huuri naasii irraa hojjete sun fuula dunkaana qulqulluu WAAQAYYOO sanaa dura ture; kanaafuu Solomoonii fi yaa'iin sun achitti Waaqaa kadhatan. ⁶ Solomoonis gara iddoo aarsaa kan naasii irraa hojjetamee dunkaana wal ga'ii keessa fuula WAAQAYYOO dura jiru sanaatti ol ba'ee aarsaa gubamu 1,000 achi irratti ni dhi'esse.

⁷ Waaqnis halkan sana Solomoonitti mul'atee, "Waan akka ani siif kennu feetu kam iyyuu na kadhadhu" jedheen.

⁸ Solomoon immoo akkana jedhee Waaqaaf deebise; "Ati abbaa koo Daawitiif arjummaa guddaa goote; anas iddoo isaa buuftee mootii gooteerta. ⁹ Egaa yaa WAAQAYYO, yaa Waaqi, abdiin ati abbaa koo Daawitiif kennite sun fiixaan haa ba'u; ati saba akka biyyoo lafaa baay'atu irratti mootii na gooteertaatii. ¹⁰ Akka ani saba kana hoogganuuf ogummaa fi beekumsa naaf kenni. Yoo akkas ta'uu baate eenyutu saba kee guddaa kana bulchuu danda'a?"

¹¹ Waaqnis Solomooniin akkana jedhe; "Sababii wanni kun fedhii garaa keetii ta'ee atis qabeenya, badhaadhummaa yookaan ulfina yookaan akka diinonni kee dhuman hin kadhatinii fi sababii ati bara dheeraa jiraachuuf utuu hin ta'in saba koo kan ani irratti mootii si godhe bulchuuf jettee ogummaa fi beekumsa kadhatteef, ¹² ogummaa fi beekumsi siif ni kennama. Ani qabeenya, badhaadhummaa fi ulfina mootonni si duraan turan tokko iyyuu takkumaa hin qabaatin yookaan kan mootonni siin duubaa tokko iyyuu hin qabaanne siifin kenna."

¹³ Solomoon ergasii iddoo sagadaa kan Gibe'oon keessaa sanaa, fuula dunkaana wal ga'ii duraa ka'ee Yerusaalem dhaqe. Innis Israa'el irratti mootii ta'e.

¹⁴ Solomoonis gaariiwwanii fi fardeen walitti ni kuufate; innis gaariiwwan kuma tokkoo fi dhibba afurii fi fardeen kuma kudha lama qaba

ture; isaan kanneenis magaalawwan gaariiwwanii keessaa fi Yerusaalem keessa of bira ni kaa'ate. ¹⁵ Mootichi akka meetii fi warqeen Yerusaalem keessatti akkuma dhagaa baay'atu, akka mukni birbirsaa akkuma mukkeen harbuu kanneen gaarran jalaatti baay'atu ni godhe. ¹⁶ Fardeen Solomoon Gibxii fi Qaweedhaa fidaman; daldaltoota mootummaatu Qaweedhaa gatii yerootiin isaan bite. ¹⁷ Isaanis gaarii tokko meetii saqilii dhibba ja'aan, farda immoo meetii saqilii dhibba tokkoo fi shantamaan Gibxii bitanii fidan. Akkasumas gaariiwwanii fi fardeen kanneen erganii mootota Heetotaatii fi mootota Sooriyaa hundatti gurguru turan.

2

Qophii Mana Qulqullummaa Ijaaruuf Godhame

2:1-18 kwf - 1Mt 5:1-16

¹ Solomoonis akka Maqaa WAAQAYYOOTIIF manni qulqullummaa ofii isaaf immoo masaraan mootummaa ijaaramu ni ajaje. ² Innis namoota ba'aa baatan 70,000 warra gaarran irratti dhagaa cabsan 80,000 fi warra isaan to'atan 3,600 gurmeesse.

³ Solomoon akkana jedhee Huuraam mooticha Xiirrositti ergaa kana erge:

“Akkuma yeroo akka Daawit abbaan koo mana keessa jiraatu ittiin ijaarratuuf muka birbirsaa ergiteef sana anaafis muka birbirsaa ergi. ⁴ Kunoo ani Maqaa WAAQAYYO Waaqa kootiif mana qulqullummaa ijaaree akka isa keessatti ixaanni urgaa'aan fuula isaa duratti

aarfamuuf, akka buddeenni qulqulleeffame yeroo yerootti dhi'eeffamuu fi akka ganama hundaa fi galgala hunda, guyyoota Sanbataa, guyyaa Baatii Haaraatii fi guyyaa ayyaana WAAQAYYO Waaqa keenyaa kan murtaa'etti aarsaan gubamu dhi'eeffamuuf addaan baasee isaa kennuuf yaadeera. Kunis Israa'eliitiif seera bara baraa ti.

⁵ “Sababii Waaqni keenya waaqota kaan hunda irra guddaa ta'eef, manni qulqullummaa kan ani ijaaruuf jiru guddaa ni ta'a.

⁶ Garuu waan samiiwwanii fi samiiwwan samii olii iyyuu isa baachuu hin dandeenyeef eenyutu mana qulqullummaa isaaf ijaaruu danda'a? Yoos iddoo aarsaan itti fuula isaa duratti gubamu malee mana qulqullummaa isaaf ijaaruuf ani eenyu?

⁷ “Kanaafuu akka inni ogeeyyii koo kanneen dandeettii hojii harkaa qaban warra abbaan koo Daawit qopheesse wajjin Yihuudaa fi Yerusaalem keessaa hojjetuuf nama hojii wargeetii fi meetiitti, hojii naasiitii fi hojii sibiilaatti hojii kirrii diimaa dhiilgeetiin, diimaa akka dhiigaatii fi cuquliisaatti ogummaa qabaatee ogummaa waa soofuutiin leenjifame tokko naaf ergi.

⁸ “Akkasumas muka gaattiraa, muka birbirsaatii fi muka sandalii Libaanoon keessaa naaf ergi; ani akka namoonni kee ogummaa muka muruu qaban beekaatii. Namoonni koos namoota kee wajjin ni hojjetu; ⁹ sababii manni qulqullummaa kan ani ijaaruuf jiru guddaa fi akka malee miidhagaa ta'uu qabuuf

isaan muka hedduu naa qopheessuutii. ¹⁰ Anis garboota kee warra muka muraniif daakuu qamadii qoroosii kuma digdama, garbuu qoroosii kuma digdama, daadhii wayinii baadoosii kuma digdamaa fi zayitii ejersaa baadoosii kuma digdama nan kenna.”

¹¹ Huuraam mootichi Xiirros akkana jedhee xalayaadhaan Solomooniif deebise:

“WAAQAYYO waan saba isaa jaallatuuf mootii isaanii si godhe.”

¹² Huuraamis ittuma fufee akkana jedhe:

“WAAQAYYO Waaqni Israa’el inni samii fi lafa uume sun haa eebbifamu! Inni Daawit mootichaaf ilma beekaa ogummaa fi hubannaan guutame kan WAAQAYYOOF mana qulqullummaa, ofii isaatiif immoo masaraa mootummaa ijaaru tokko kenneera.

¹³ “Ani kunoo Huuraamabii namicha ogummaa guddaa qabu tokko siif ergeera; ¹⁴ haati isaa nama biyya Daanii ti; abbaan isaa immoo nama biyya Xiirrosii ti. Innis ogummaa hojii warqetii fi meetii, kan naasiitii fi sibiilaa, kan dhagaatii fi mukaa, akkasumas kirrii diimaa dhiilgee, cuquliisaa, diimaa akka dhiigaatii fi quncee talbaa haphiitiin leenjifameera. Inni nama hojii waa soofuu gosa hundaatiin ogummaa kuufate kan karoora itti kenname kam iyyuu raawwachuu danda’uu dha. Innis ogeeyyii keetii fi ogeeyyii gooftaa koo, abbaa kee Daawit wajjin ni hojjeta.

¹⁵ “Kanaafuu amma gooftaan koo qamadii fi garbuu, zayitii ejersaatii fi daadhii wayinii kan abdachiise sana garboota isaatiif haa

ergu; ¹⁶ nus muka si barbaachisu hunda Libaanoonii murree walitti hiinee hamma Yoopheetti galaana irra gad siif ergina. Ati immoo Yerusaalemitti ni geeffatta.”

¹⁷ Solomoon erga Daawit abbaan isaa saba lakkaa’een duubatti alagoota Israa’el keessa jiraatan hunda ni lakkaa’e; baay’inni isaanis 153,600 ta’e. ¹⁸ Innis isaan keessaa nama 70,000 ba’aa baachuutti, nama 80,000 gaarran irratti dhagaa cabsuutti ramade; nama 3,600 immoo akka isaan namoota hojii hojjechiisaniif isaan irratti muude.

3

Solomoon Mana Qulqullummaa Ijaaruu Isaa 3:1-14 kwf - 1Mt 6:1-29

¹ Solomoonis Yerusaalem keessatti iddoo WAAQAYYO abbaa isaa Daawititti mul’atetti Tulluu Mooriyaa irratti mana qulqullummaa WAAQAYYOO ijaaruu jalqabe. Iddoon kunis iddoo Daawit oobdii Ornaa namicha gosa Yebuus sanaa irratti qopheessee dha. ² Innis bara mootummaa isaa keessa waggaa afuraffaatti, bultii lammaffaa ji’a lammaffaatti ijaaruu jalqabe.

³ Solomoonis mana qulqullummaa Waaqaa ijaaruudhaaf jedhee hundee dheerinni isaa akka safartuu duriitti dhundhuma jaatama ta’ee dhundhuma digdama bal’atu ni buuse.

⁴ Gardaafoon fuula mana qulqullummaa dura tures lafa irra dheerinni isa akkuma bal’ina mana qulqullummaatti dhundhuma digdama, ol dheerinni isaa immoo dhundhuma dhibba tokkoo fi digdama ture.

Innis keessa manichaatti warqee qulqulluu uffise. ⁵ Kutaa guddaa mana sanaattis muka birbirsaa maxxansee warqee qulqulluu itti uffise; fakkii meexxiitii fi foncaatiinis ni miidhagse. ⁶ Mana qulqullummaa sanas dhagaawwan gati jabeeyyiitiin ni bareeche. Warqeen inni itti fayyadames warqee Farwaayim ture. ⁷ Innis dareeraawwan, michichilawwan balbalaa, dhaaba manaatii fi cufaawwan mana qulqullummaatti warqee uffise; keenyan manaa sana irrattis fakkii Kiirubeelii soofe.

⁸ Innis Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e ijaare; lafa irra dheerinni iddoo sanaas bal'ina mana qulqullummaatiin wal qixxee ta'ee dheerinni isaa dhundhuma digdama, bal'inni isaa immoo dhundhuma digdama ture. Keessa isaa illee warqee qulqulluu taalaantii* dhibba ja'a itti uffise. ⁹ Mismaaronni warqees saqilii shantama ulfaatu ture. Kutaawwan ol aananittis akkasumas warqee uffise.

¹⁰ Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e keessatti kiirubeelii lama hojjechiisee warqee itti uffise. ¹¹ Qoochoon kiirubeelii lamaanii walumatti dhundhuma digdama ture. Qoochoon kiirubii jalqabaa tokkichi dhundhuma shan dheeratee keenyan mana qulqullummaa tuqa; qoochoon isaa kaan immoo dhundhuma shan dheeratee Qoochoon kiirubii lammaffaa tuqa. ¹² Akkasumas qoochoon kiirubii lammaffaa inni tokko dhundhuma shan dheeratee gama kaaniin keenyan mana qulqullummaa tuqa;

---

* **3:8** 3:8 Taalaantiin tokko kiiloo giraamii 34.

qoochoon isaa kaan immoo dhundhuma shan dheeratee qoochoo kiirubii jalqabaa sanaa tuqa. ¹³ Qoochoowwan kiirubeelii kanneenii dhundhuma digdamii shan diriirfaman. Kiirubeeliin kunneenis fuula isaanii gara galma guddichaatti deebifatani miilla isaaniitiin dhaabatan.

¹⁴ Innis kirrii bifa cuquliisaa, dhiilgee, bildi-maa fi quncee talbaa haphii irraa golgaa hojjetee fakkii kiirubeelii isa irratti tolche.

¹⁵ Innis fuula mana qulqullummaa duratti utubaawwan lama kanneen walumatti dhundhuma soddonii shan dheeratan tolche; tokkoon tokkoon isaaniis guutuu dhundhuma shan dheeratu mataa irraa qabu turan.

¹⁶ Foncaa wal keessa loofames hojjetee mataa utubaawwanii irra kaa'e. Akkasumas roomaanoota dhibba tokko hojjetee foncaa sanatti qabsiise. ¹⁷ Innis utubaawwan sana tokko karaa kibbaatiin kaan immoo karaa kaabaatiin fuula mana qulqullummaa dura dhadhaabe. Utubaa karaa kibbaatiin Yaakiin kan karaa kaabaatiin immoo Bo'eez jedhee moggaase.

4

Manni Qulqullummaa Mi'aan Guutame 4:2-6; 10:1-5 kwf - 1Mt 7:23-26,38-51

¹ Iddoo aarsaa kan naasii irraa hojjetamee dheerinni isaa dhundhuma digdama, bal'inni isaa dhundhuma digdama, ol dheerinni isaa immoo dhundhuma kudhan ta'e ni tolche. ² Innis sibiila baqfame irraa Gaanii geengoo afaan isaa qarqara tokkoo hamma qarqara kaaniitti dhundhuma kudhan bal'atee dhundhuma shan ol dheeratu tolche; naannoon isaas funyoodhaan

safaramee dhundhuma soddoma ta'e. ³ Hidhii isaa jalaanis dhundhuma tokko tokko irratti fakkii korommii kudhan kudhanitu naannefamee ture. Korommiin sunis tarree lamaan Gaanii sana wajjin walumatti baqfamarii hojjetaman.

⁴ Gaanichis korommii kudha lama kanneen isaan keessaa sadii gara kaabaatti, sadii gara dhi'aatti, sadii gara kibbaatti, sadii immoo gara ba'aatti garagalan irra dhaabate. Gaaniin sun dugda isaanii irra dhaabatee eegeen hunda isaanii gara walakkaatti garagalee ture.

⁵ Gaaniin sun hamma barruu harkaa yabbata ture; hidhiin isaas akkuma hidhii kubbaayyaa yookaan daraaraa hadaa fakkaata ture. Innis baadoosii kuma sadii qabata ture.

⁶ Innis caabii dhiqannaa kudhan tolchee shan gama kibbaatiin, shan immoo gama kaabaatiin ni kaa'e. Mi'oonni aarsaa gubamuuf fayyadanis caabiiwwan kanneen keessatti miiccamu ture; Gaanicha garuu lubootatu dhiqannaadhaaf itti fayyadama ture.

⁷ Innis akkuma seerri ajajutti baattuuwwan ibsaa kanneen warqee irraa hojjetaman kudhan tolchee shan karaa kibbaatiin, shan immoo karaa kaabaatiin mana qulqullummaa keessa ni kaa'e.

⁸ Minjaala kudhan hojjetee shan karaa kibbaatiin, shan immoo karaa kaabaatiin mana qulqullummaa keessa ni kaa'e. Akkasumas waciitii warqee kan ittiin dhiiga facaasan dhibba tokko ni tolche.

⁹ Innis oobdii lubootaa, oobdii guddichaa fi cufaawwan oobdii ni hojjete; cufaawwan sanas

naasii itti uffise. ¹⁰ Gaanichas karaa kibbaatiin golee kibba ba'aa keessa ni kaa'e.

¹¹ Huuraam okkoteewwan, waan daaraan ittiin hammaaramuu fi caabiiwwan ittiin dhiiga facaasanis ni tolche.

Huuraamis akkasiin hojii mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti Solomoon Mootichaaf hoj-jehaa ture fixe; hojiin kunis:

¹² Utubaawwan lamaan;
guutuwwan waciitii fakkaatan kanneen fi-ixee utubaawwanii irra jiran lamaan;
wantoota akka gingilchaa wal keessa loofaman lamaan guutuwwan waciitii fakkaatanii fi-ixee utubaawwanii irra jiran sana lamaan miidhagsan;

¹³ wantoota akka gingilchaa wal keessa loofaman lamaan sanaafis roomaanota dhibba afur; tokkoo tokkoo wantoota sanaatiif roomaanota tarree lamaa waciitiiwwan lamaan guutuwwanii kanneen fiixee utubaawwanii irraa sana ni miidhagsan;

¹⁴ baattuwwan caabii isaanii wajjin;

¹⁵ gaanichii fi korommiin loonii kudha lamaan isa jalaan jiru;

¹⁶ okkotee, waan ittiin daaraa hammaaran, qabduu fooniitii fi mi'oota akkanaa hunda.

Mi'i Huuraam-Abiin mana qulqullummaa WAAQAYYOOTIIF jedhee Solomoon Mootichaaf hojjete hundinuu naasii cululuqfame irraa hojjetame. ¹⁷ Mootichis mi'oota kanneen dirree Yordaanositti iddoo suphee kan

Sukootii fi Zaaretaan gidduu jirutti baqsiisee hojjechiise. ¹⁸ Solomoonis mi'oota kanneen hunda baay'inaan hojjechiise; ulfinni naasiis hammam akka ta'e hin beekamne.

¹⁹ Akkasumas Solomoon mi'oota mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa jiran hunda ni hojjechiise; isaanis:

iddoo aarsaa kan warqee irraa hojjetame;
minjaala buddeenni Ilaalchaa irra ture;

²⁰ baattuwwan ibsaa kanneen warqee qulqulluu irraa hojjetamanii fi ibsaawwan isaanii; ibsaawwan kunneenis akka akkuma seeraatti fuula iddoo qulqulluu duratti ibsaniif tolfaman;

²¹ daraarawwan, ibsaawwanii fi qabduwwan warqee qulqulluu irraa hojjetaman;

²² waan ittiin ibsaa irraa daaraa dhadha'an, waciitiwwan ittiin dhiiga facaasan, caabiiwwanii fi qodaa ixaanaa warqee qulqulluu irraa hojjetaman; akkasumas cufaawwan mana qulqullummaa cufaawwan gara keessaa kanneen Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluutii fi cufaawwan galma guddichaa kanneen warqee irraa hojjetaman.

5

¹ Solomoon yommuu hojiin inni mana qulqullummaa WAAQAYYOOTIIF hojjetete hundi raawwatametti mi'oota abbaan isaa Daawit Waaqaaf addaan baase jechuunis meetii,

warqee fi mi'oota hunda fidee mankuusa mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa kaa'e.

*Taabonni Gara Mana Qulqullummaatti Fidame
5:2-6:11 kwf - 1Mt 8:1-21*

² Ergasii Solomoon Xiyoona magaalaa Daawit irraa taabota kakuu WAAQAYYOO ol fichisiisuudhaaf jedhee maanguddoota Israa'el, abbootii gosootaa hundaa fi hangafoota maati-iwwan Israa'el Yerusaleemitti walitti waame. ³ Israa'eloonni hundinuus ji'a torbaffaa keessa yeroo ayyaanaatti mooticha biratti walitti qabaman.

⁴ Yommuu maanguddoonni Israa'el hundi achi ga'anitti Lewwonni taaboticha ol fuudhan; ⁵ isaanis taabota sana, dunkaana wal ga'iitii fi mi'oota qulqulleeffaman kanneen dunkaanicha keessa turan hunda ni fidan. Lewwonni luboota ta'anis baatanii ol isaan fidan; ⁶ Solomoon Mootichii fi waldaan Israa'el kan isa biratti walitti qabaman guutuun hoolotaa fi loon akka malee baaya'atanii galmeessuu fi lakkaa'uun hin danda'anne aarsaa dhi'eessaa isa wajjin fuula taabotaa dura turan.

⁷ Luboonnis ergasii taabota kakuu WAAQAYYOO sana iddoo isaa gara kutaa qulqullicha mana qulqullummaa keessaa jechuunis Iddoo Iddoo Hunda Caalaa Qulqulluu ta'e sanatti ol galchani qoochoo kiirubeelii jala kaa'an. ⁸ Kiirubeeliinis iddoo taabotichaa irratti qoochoowwan isaanii babal'isanii taabotichaa fi danqaraawwan ittiin taabota baatan ni haguugan. ⁹ Danqaraawwan kunneen waan akka malee dhedheeratanii fi ixeen isaanii taaboticha biraa dhedheerattee

fuula Iddoo Qulqulluu gara keessaa jiru sanaa duraa ni mul'atu ture; garuu iddoo qulqulluu sanaa alatti hin mul'atan ture; dangaraawwan kunneen hamma har'aatti illee achuma jiru.

¹⁰ Taabota sana keessa gabateewwan kanneen Museen Kooreebitti, iddoo WAAQAYYO erga Israa'eloonni Gibxii ba'anii booddee itti isaan wajjin kakuu seene sanatti isa keessa kaa'e lamaan malee wanni tokko iyyuu hin turre.

¹¹ Luboonnis Iddoo Qulqulluu sanaa ni ba'an. Luboonni achi turan hundinuu yoo dabareen kan isaanii ta'uu baate iyyuu of qulqulleessanii turan. ¹² Lewwonni faarfattoota turan jechuunis Asaaf, Heemaan, Yeduutuun, ilmaan isaaniitii fi firoonni isaanii wayyaa haphii quncee talbaa irraa hojjetame uffatanii iddoo aarsaa bira karaa ba'a biiftuutiin dhaabatani kilillee kililchaa, baganaa fi kiraara taphachaa turan. Luboonni 120 kanneen malakata afuufan isaan wajjin turan. ¹³ Warri malakata afuufanii fi faarfattoonni WAAQAYYON leellisuu fi galateeffachuudhaaf jedhanii akkuma nama tokkootti walii galanii sagalee isaanii tokko godhatan. Isaanis malakatatti, kilillee fi mi'oota faarfannaa biiraatti fayyadamanii sagalee isaanii ol fudhatanii WAAQAYYON galateeffachuudhaan:

“Inni gaarii dha;

jaalalli isaas bara baraan ni jiraata”

jedhanii faarfatan.

Ergasiis manni qulqullummaa WAAQAYYOO dumessaan ni guutame; ¹⁴ luboonnis sababii dumessa sanaatiif hojii isaanii hojjechuu hin dandeenye; ulfinni WAAQAYYOO mana qulqullummaa

Waaqaa guutee tureetii.

6

¹ Ergasii Solomoon akkana jedhe; “WAAQAYYO akka duumessa dukkanaa’aa keessa jiraatu dubbateera; ² ani mana qulqullummaa guddaa, iddoo ati bara baraan jiraattu siif ijaareera.”

³ Utuma waldaan Israa’el guutuun achi dhaabatuu mootichi of irra garagalee isaan eebbise.

⁴ Innis akkana jedhe:

“WAAQAYYO Waaqni Israa’el inni waan afaan ofii isaatiin abbaa koo Daawitiif waadaa gale sana harkuma ofii isaatiin guute sun haa eebbifamu. Innis akkana jedhee tureetii; ⁵ ‘Ani gaafan saba koo Gibxii baasee jalqabee akka Maqaan koo achi jiraatuuf jedhee mana qulqullummaa itti ijaarsifachuuf gosoota Israa’el kam iyyuu keessatti magaalaa tokko illee hin filanne, yookaan akka inni bulchaa saba koo Israa’el ta’uuf nama tokko illee hin filanne. ⁶ Amma garuu akka maqaan koo achi jiraatuuf Yerusaalemin filadheera; akka inni saba koo Israa’elin bulchuufis Daawitin filadheera.’

⁷ “Daawit abbaan koo Maqaa WAAQAYYO Waaqa Israa’eliif mana qulqullummaa ijaaruuf garaa isaatii yaada qaba ture.

⁸ WAAQAYYO garuu abbaa koo Daawitiin akkana jedhe; ‘Waan mana qulqullummaa maqaa kootiif ijaaruun yaada kee keessa jiruuf, ati yaada kana garaadhaa qabaachuun kee gaarii dha. ⁹ Ta’us namni mana qulqullummaa naaf ijaaru si’i miti; garuu ilma kee, isuma foon keetii fi dhiiga kee ta’etu

ijaara; namni mana qulqullummaa Maqaa kootiif ijaaru isa.’

¹⁰ “WAAQAYYO waadaa gale sana eegeera; akkuma WAAQAYYO waadaa gale sana ani amma iddoo abbaa koo Daawit bu’ee teessoo Israa’el irra taa’een jira; Maqaa WAAQAYYO Waaqa Israa’eliifis mana qulqullummaa ijaa-reera. ¹¹ Anis achi keessa taabota kaa’eera; taabota sana keessa immoo kakuu WAAQAYYOO kan inni saba Israa’el wajjin galetu jira.”

Kadhannaa Solomoon

6:12-40 kwf - 1Mt 8:22-53

6:41-42 kwf - Far 132:8-10

¹² Solomoon iddoo aarsaa WAAQAYYOO duratti fuula guutummaa waldaa Israa’el dura dhaabatee harka isaa ni bal’ise. ¹³ Waltajjii dhundhuma shan lafa irra dheeratu, kan dhundhuma shan bal’atee dhundhuma sadii ol dheeratu tokkos naasii irraa hojjetee walakkaa oobdii ni dhaabe; innis waltajjii sana irra dhaabatee fuula guutummaa waldaa Israa’el duratti jilbeenfatee harka isaa gara samiitti ol ni bal’ise. ¹⁴ Akkanas jedhe:

“Yaa WAAQAYYO Waaqa Israa’el, Waaqni akka keetii ol samii keessa yookaan gad lafa irra hin jiru; ati garboota kee warra garaa guutuudhaan karaa kee irra deemaniif kakuu fi jaalala kee kan hin geeddaramne sana ni eegda. ¹⁵ Ati waadaa garbicha kee abbaa koo Daawitiif galte sana eegdeerta; ati afaanuma keetiin waadaa galtee akkuma har’a ta’ee jiru kana harka keetiin fiixaan baafteerta.

¹⁶ “Ammas yaa WAAQAYYO Waaqa Israa’el, ati waan garbicha kee abbaa koo Daawitiin, ‘Yoo

ilmaan kee akkuma ati goote sana waan hojjetan hunda keessatti of eeggachaa, akkuma seera kootti fuula koo dura deddeebi’an, ati nama fuula koo dura teessoo Israa’el irra taa’u gonkumaa hin dhabdu’ jettee abdachiifte sana eegiif. ¹⁷ Kanaafuu amma yaa WAAQAYYO Waaqa Israa’el, dubbiin ati garbicha kee Daawitiif waadaa galte sun haa mirkanaa’u.

¹⁸ “Garuu dhugumaan Waaqni nama wajjin lafa irra ni jiraataa? Samiiwwan, samiiwwan samii olii iyyuu si baachuu hin danda’an. Yoos manni qulqullummaa kan ani ijaare kun hamma haa xinnaatuu ree! ¹⁹ Ta’us yaa WAAQAYYO Waaqa ko, kadhannaa fi waammata garbichi kee araara barbaaduuf dhi’eessuuf gurra kenni. Iyyaa fi kadhannaa garbichi kee fuula kee duratti dhi’eessu illee dhaga’i. ²⁰ Iji kees halkanii fi guyyaa gara mana qulqullummaa kanaa gara iddoo ati akka Maqaa kee achi kaa’attu dubbatte sanaa haa ilaalu. Kadhannaa garbichi kee gara iddoo kanaatti fuula deebifatee kadhatu illee dhaga’i. ²¹ Yommuu isaan gara iddoo kanaatti fuula deebifatani kadhatanitti waammata garbicha keetii fi kan saba kee Israa’el dhaga’i. Samii keessaa, iddoo jireenya keetiitii dhaga’i; yommuu dhageessuttis dhiifama godhi.

²² “Yoo namni tokko ollaa ofii isaatti daba hojjetee akka kakatu gaafatamee, innis dhufee mana qulqullummaa kana keessatti, fuula iddoo aarsaa keetii duratti kakate, ²³ ati samii irraa dhaga’iitii garboota kee gidduutti tarkaanfii fudhadhu. Nama yakka qabu, yakka isaa

matuma isaatti deebistee gatii isaa kennuufiidhaan, nama qajeelaa immoo akkuma qajeelummaa isaatti isaaf falmuudhaan garboota kee gidduutti murtii kenni.

²⁴ “Yoo sabni kee Israa’el sababii cubbuu sitti hojjeteef diinaan mo’atamutti, yoo inni deebi’ee maqaa keetiif ulfina kennee mana qulqullummaa kana keessatti si duratti kadhattee si waammatutti, ²⁵ samii irraa dhaga’iitii cubbuu saba kee Israa’el dhiisiif; biyya isaanii fi abbootii isaaniitiif kennite sanattis deebisii isaan galchi.

²⁶ “Yoo sababii sabni kee cubbuu sitti hojjeteeff samiiwwan cufamanii bokkaan dhabame, yoo isaan sababii ati isaan adabdeef iddoo kanatti fuula deebifatanii maqaa kee ulfeessanii cubbuu isaanii irraa deebi’an, ²⁷ ati samii irraa dhaga’iitii cubbuu garboota kee, saba kee Israa’el dhiisiif. Karaa qajeelaa isaan jiraachuu qaban isaan barsiisi; biyya dhaala gootee saba keetiif kennite irrattis bokkaa roobsi.

²⁸ “Yommuu beelli yookaan dha’ichi yookaan waagiin yookaan awwaaroon yookaan hawwaannisni yookaan korophisni biyyatti dhufutti, yookaan yommuu magaalaawwan biyya isaanii kam iyyuu keessatti diinonni isaan marsanitti, yookaan yommuu balaan yookaan dhukkubni kam iyyuu dhufutti, ²⁹ yoo sabni kee Israa’el rakkinnaa fi dhukkubbii ofii isaa beekke isaan keessaa eenyu iyyuu gara mana qulqullummaa kanaatti harka isaa bal’isee

kadhannaa yookaan waammata dhi'eesse,³⁰ ati samii irraa, iddoo jireenya keetiitii dhaga'i. Dhiifama godhiif; si qofatu garaa namaa beekaatii, ati sababii garaa isaa beektuuf tokkoo tokkoo namaatiif akkuma hojii isaa hundaatti waan isaaf malu kenni;³¹ yoo akkasii isaan bara biyya ati abbootii keenyaaf kennite keessa jiraatan hunda si sodaatanii karaa kee irra ni deemu.

³² “Akkasumas nama ormaa kan saba kee Israa'el hin ta'in kan maqaa kee guddichaaf, harka kee jabaa fi irree kee kan diriirfame sanaatiif jedhee biyya fagootii dhufe, yoo inni dhufee fuula isaa gara mana qulqullummaa kanaatti deebifatee kadhate,³³ ati samii irraa, iddoo jireenya keetiitii dhaga'i. Akka saboonni addunyaa hundinuu akkuma saba kee Israa'el sana maqaa kee beekanii si sodaatanii fi akka isaan akka manni ani ijaare kun maqaa keetiin waamamu illee beekaniif jedhii waan namni ormaa sun si kadhatu hunda godhiif.

³⁴ “Yommuu sabni kee diinota isaa loluuf jedhee gara ati itti isa ergitu kam iyyuu duulutti, yoo inni gara magaalaa ati filattee fi gara mana qulqullummaa kan ani Maqaa keetiif ijaare kanaatti fuula deebifatee si kadhate,³⁵ ati samii irraa kadhannaa isaatii fi waammata isaa dhaga'iitii dhimma isaa isaaf raawwadhu.

³⁶ “Waan namni cubbuu hin hojjenne tokko iyyuu hin jirreef yommuu isaan cubbuu sitti hojjetanitti ati isaanitti aartee diina isaan booji'ee biyya fagootti yookaan dhi'ootti isaan geessutti dabarsitee isaan kennita;³⁷ yoo isaan

biyya boojuudhaan itti geeffamanitti gaab-banii qalbii geeddaratanii, 'Nu cubbuu hojjen-neerra; balleessineerra; waan hamaas hojjen-neerra' jedhanii biyya boojuu isaanii keessatti si kadhatan, ³⁸ yoo isaan biyya boojuudhaan itti geeffaman sana keessatti garaa fi lubbuu isaanii guutuudhaan gara keetti deebi'anii, gara biyya ati abbootii isaaniitiif kenniteetti, gara magaalaa ati filattee fi gara mana qulqullummaa kan ani Maqaa keetiif ijaare sanaatti fuula deebifatanii si kadhatan, ³⁹ ati samii irraa, iddoo jireenya keetiitii kadhannaa fi waammata isaanii dhaga'iitii dhimma isaanii isaaniif raawwadhu. Saba kee kan cubbuu sitti hojjeteeffis dhiifama godhi.

⁴⁰ "Ammas yaa Waaqa koo kadhannaa iddoo kanatti dhi'aatu iji kee haa argu; gurri kees haa dhaga'u.

⁴¹ "Kanaafuu yaa WAAQAYYO, yaa Waaqi, ka'iitii gara iddoo boqonnaa keetii kottu; atii fi taabonni jabina keetiis kottaa. Yaa WAAQAYYO, yaa Waaqi, luboonni kee fayyina haa uffatan; qulqulloonni kees gaarummaa keetti haa gammadan.

⁴² Yaa WAAQAYYO, Gooftaa, ati dibamaa kee hingat; jaalala guddaa ati garbicha kee Daawitin abdachiifte sana illee yaadadhu."

7

Manni Qulqullummaa Eebbifame
7:1-10 kwf - 1Mt 8:62-66

1 Yommuu Solomoon kadhannaa isaa fixatetti ibiddi samiidhaa gad bu'ee aarsaa gubamuu fi aarsaawwan biraa nyaatee fixe; ulfinni WAAQAYYOOS mana qulqullummaa guute. 2 Sababii ulfinni WAAQAYYOO mana qulqullummaa guuteef luboonni mana qulqullummaa WAAQAYYOO seenuu hin dandeenye. 3 Israa'eloonni hundi yommuu ibidda samiidhaa gad bu'uu fi ulfina WAAQAYYOO mana qulqullummaa irratti arganitti qarqara karaa irratti jilbeenfatanii addaan lafatti gombifamuudhaan sagadan; akkana jedhaniis WAAQAYYOON galateeffatan:

“Inni gaarii dha;
jaalalli isaas bara baraan jiraata.”

4 Ergasii mootichii fi sabni hundi fuula WAAQAYYOO duratti aarsaa dhi'eessan.

5 Solomoon Mootichis loon kuma digdamii lama, hoolotaa fi re'oota kuma dhibba tokkoo fi digdama aarsaa dhi'esse; akkasiin mootichii fi namoonni hundi mana qulqullummaa Waaqaa eebbisan.

6 Luboonni akkuma Lewwonni mi'oota faarfannaa WAAQAYYO kanneen Daawit Mootichi ittiin WAAQAYYOON jajachuudhaaf tolche kanneen yeroo inni, “Jaalalli isaa bara baraan ni jiraata” jedhee galateeffatutti fayyadan sana harkatti qabatanii dhaaban. Luboonnis fuullee Lewwotaa dhaabataniis malakata isaanii afuufan; Israa'eloonni hundis dhadhaabachaa turan.

7 Solomoonis iddoo walakkaa oobdii fuula mana qulqullummaa WAAQAYYOO dura jiru sanaa Waaqaaf addaan ni baase; inni sababii iddoon aarsaa kan inni naasii irraa hojjetee ture

sun aarsaa gubamu, kennaa midhaanii fi cooma baachuu hin danda'iniif aarsaa gubamuu fi cooma aarsaa nagaa sana achumatti ni dhi'eesse.

⁸ Kanaafuu Solomoon yeroo sanatti bultii torbaaf Israa'eloota isa wajjin turan hunda wajjin jechuunis waldaa guddicha Malkaa Leeboo Hamaatii jalqabee hamma laga Gibxitti walitti qabame wajjin ayyaana ayyaaneeffate. ⁹ Isaanis sababii bultii torba ayyaana eebba iddoo aarsaa ayyaaneeffatanii bultii torba immoo ittuma fufanii ayyaana daasii ayyaaneeffataniif bultii saddeettaffaatti wal ga'ii guddaa tokko ni godhatan. ¹⁰ Solomoonis guyyaa digdamii sadaffaa ji'a torbaffaatti akka isaan mana isaaniitti galaniif namoota gad dhiise; isaanis sababii WAAQAYYO Daawitiif, Solomoonii fi saba isaa Israa'eliif waan gaarii godheef garaa isaaniitti gammadanii ni ililchan.

WAAQAYYO Solomoonitti Mul'ate
7:11-22 kwf - 1Mt 9:1-9

¹¹ Yommuu Solomoon mana qulqullummaa WAAQAYYOOTII fi masaraa mootummaa fixee waan mana qulqullummaa WAAQAYYOOTII fi masaraa ofii isaa keessatti hojjechuu barbaade hunda raawwatetti, ¹² WAAQAYYOS halkaniin isatti mul'atee akkana jedheen:

“Ani kadhannaa kee dhaga'eera; iddoo kana illee mana qulqullummaa kan aarsaan itti dhi'eeffamu godhee ofii kootiif filadheera.

¹³ “Ani yommuun akka bokkaan hin roobneef samii cufutti yookaan akka inni lafa balleessuuf hawwaannisa ergutti yookaan ani

yommuun saba kootti dha'icha ergutti, ¹⁴ yoo sabni koo kan maqaa kootiin waamamu gad of qabee na kadhate, yoo inni fuula koo barbaadee karaa isaa hamaa sana irraa deebi'e, ani samii irraa dhaga'ee cubbuu isaa dhiiseefii biyya isaa nan fayyisa. ¹⁵ Ammas kadhannaa iddoo kanatti dhi'aatuuf iji koo ni banama; gurri koos ni dhaga'a. ¹⁶ Ani akka Maqaan koo bara baraan achi jiraatuuf mana qulqullummaa kana filadhee eebbiseera. Iji koo fi garaan koo yeroo hunda achuma jira.

¹⁷ "Yoo ati akkuma Daawit abbaan kee godhe sana fuula koo dura deemtee waan ani ajaje hunda hojjette, yoo qajeelchawwanii fi seerawwan koo eegde, ¹⁸ ani akkuman yeroo, 'Ati nama Israa'elin bulchu hin dhabdu' jedhee abbaa kee Daawit wajjin kakuu gale sana teessoo mootummaa keetii jabeessee nan dhaaba.

¹⁹ "Garuu yoo isin duubatti garagaltanii seeraa fi ajaja ani isinii kenne sana irraa gara waaqota biraa tajaajiluu fi isaan waaq-effachuu dhaqxan, ²⁰ ani biyya koo kanan isaaniif kenne keessaa Israa'elin nan buqqisa; mana qulqullummaa kanan Maqaa kootiif qulqulleesse kana illee nan balfa; saboota hunda birattis waan kolfaatii fi waan qoosaa isa nan godha. ²¹ Manni qulqullummaa kunis tuullaa waan diigamee ta'a. Namni achiin darbu hundis, 'WAAQAYYO maaliif biyya kanaa fi mana qulqullummaa kanatti waan akkasii hojjete?' jedhee itti qoosa. ²² Namoonnis, 'Sababiin inni balaa kana hunda isaanitti fideef waan isaan WAAQAYYO Waaqa abbootii

isaanii kan Gibxii isaan baase sana dhiisanii, waaqota biraa hammatanii, isaanin waaqeffatanii tajaajilaniif” jedhanii ni deebisu.”

8

Hojiwwan Biraa Kanneen Solomoon Hojjete 8:1-18 kwf - 1Mt 9:10-28

¹ Dhuma waggaa digdamaatti yeroo itti Solomoon mana qulqullummaa WAAQAYYOOTII fi mana ofii isaa ijaaretti, ² Solomoon gandoota Huuraam isaaf kennee ture sana haaromsee ijaaree Israa’eloota achi keessa ni qubachiise. ³ Ergasii immoo Solomoon Hamaati Zoobaatti duulee ishee ni qabate. ⁴ Akkasumas gammoojjii keessatti Tadmoorii fi magaalaawwan waa itti kuusan kanneen duraan Hamaatitti ijaaree ture hunda ni ijaare. ⁵ Beet Horoon oliitii fi Beet Horoon gadii magaalaawwan da’annoo godhee dallaa dhagaa, balbalawwanii fi danqaraawwan ittiin cufan itti tolche; ⁶ kana malees Baa’ilaatii fi magaalaawwan isaa kanneen waa itti kuusan hunda, magaalaawwan gaariwwan isaatii fi magaalaawwan fardeen isaa hunda, waanuma Yerusaalemitti, Libaanoonittii fi biyya bulchu hunda keessatti ijaaruu barbaade hundumaa ni ijaare.

⁷ Ammas namoota Israa’eloota hin ta’in jechunis Heetota, Amoorota, Feerzota, Hiiwotaa fi Yebuusota jalaa hafanitu jira. ⁸ Solomoonis sanyiiwwan namoota kanneen hundaa warra biyyattii keessatti hafan kanneen Israa’eloonni hin barbadeessin sana akkuma hamma har’aatti illee jiru kana akka isaan hojii garbummaa

hojjetaniif dirqisiise. ⁹ Solomoon garuu hojji isaatiif jedhee Israa'eloota hin garboomsine; isaan loltoota isaa, abbootii duulaa, ajajjuuwwan gaariwwanii fi abbootii fardaa isaa turan. ¹⁰ Isaan akkasumas qondaaltota Solomoon Mootichaa kanneen nama hojjechiisan dhibba lamaa fi shantaman keessaa qondaaltota hangafoota turan.

¹¹ Solomoonis, "Sababii iddoon taabonni WAAQAYYOO seene hundi qulqulluu ta'eef, niitiin koo masaraa mootummaa Daawit Mooticha Israa'el keessa jiraachuu hin qabdu" jedhee intala Fara'oon sana magaalaa Daawit keessaa baasee gara mana isheef ijaare sanaatti ni fide.

¹² Solomoon iddoo aarsaa kan gardaafuu mana qulqullummaa WAAQAYYOO duratti ijaare sana irratti aarsaa gubamu WAAQAYYOOOF ni dhi'eesse; ¹³ kanas akkuma seera waa'ee aarsaa kan guyyaa guyyaa kan Museen Sanbataaf, Ayyaana Baatii Haaraa fi ayyaanota waggaa keessaa sadaniif jechuunis Ayyaana Maxinoo, Ayyaana Torbanootaa fi Ayyaana Daasiif kenne sanaatti ni dhi'eesse. ¹⁴ Innis akkuma seera abbaa isaa Daawititti gareewwan lubootaa hojii isaaniitti, Lewwota immoo akka isaan akkuma seera guyyaa guyyaatti tajaajila galataa kennanii fi akka isaan hojii lubootaa gargaaraniif filate. Akkasumas tokkoo tokkoo karraatti garee eeg-dota karraa ni ramade; Daawit namni Waaqaa sun waan kana ajajeetii. ¹⁵ Isaanis waan mootichi waa'ee mankuusaa fi waa'ee waan biraa irratti lubootaa fi Lewwota ajaje irraa hin jal'anne.

¹⁶ Hojiin Solomoon hundi gaafa hundeen mana qulqullummaa WAAQAYYOO buufamee jalqabee hamma dhuma manichaatti haala tolaadhaan hojjetame. Akkasiinis manni qulqullummaa WAAQAYYOO ni xumurame.

¹⁷ Ergasii Solomoon gara magaalaawwan Eziyoon Geberii fi Eelooti kanneen biyya Edoom keessa qarqara galaanaatti argaman sanaa dhaqe. ¹⁸ Huuraamis dooniiwwan ajajjoonni ofii isaa kanneen galaanicha beekan ajajan ergeef. Isaanis namoota Solomoon wajjin dooniidhaan Oofiir dhaqanii warqee taalaantii dhibba afurii fi shantama fidanii Solomoon Mootichatti kennan.

9

Mootittiin Saabaa Solomoonin Arguu Dhaqqe 9:1-12 kwf - 1Mt 10:1-13

¹ Mootittiin Shebaa waa'ee maqaa Solomoon dhageenyaan gaaffiiwwan jajjaboodhaan qortee isa ilaaluuf gara Yerusaalem dhufte. Isheenis miiltoo akka malee baay'ee wajjin gaalawwan urgooftuu, warqee hedduu fi dhagaawwan gati jabeeyyii baatan fudhattee dhufte; Solomoon bira geenyaanis waan garaa ishee jiru hunda isa wajjin haasofte. ² Solomoonis gaaffii ishee hundaaf deebii kenne; wanni inni isheef ibsuu dadhabe tokko iyyuu hin turre. ³ Mootittiin Shebaa yommuu ogummaa Solomoon, masaraa mootummaa kan inni ijaare, ⁴ nyaata maaddii isaa irratti dhi'aatu, haala itti qondaaltonni isaa tataa'an, hojjetoota uffata hojii uffatanii hojjetan, warra daadhii isaaf dhi'eessanii fi aarsaa gubamu kan inni mana qulqullummaa

WAAQAYYOO keessatti dhi'eesse argitetti akka malee dinqisiifatte.

⁵ Isheenis mootichaan akkana jette; “Oduun ani waa’ee waan ati hojjettee fi waa’ee ogummaa keetii biyyuma kootti dhaga’e sun dhugaa dha. ⁶ Ani garuu hamman dhufee ijuma kootiin argutti waan isaan jedhan sana hin amanne. Dhugumaan guddina ogummaa keetii keessaa walakkaan isaa iyyuu natti hin himamne; ati oduu ani dhaga’e sana akka malee caalta. ⁷ Namoonni kee hammam haa gammadan! Qondaaltonni kee warri yeroo hunda fuula kee dura dhadhaabatani ogummaa kee dhaga’an hammam haa gammadan! ⁸ WAAQAYYO Waaqni kee inni sitti gammadee akka ati mootii taatee WAAQAYYO Waaqa keetiif bulchituuf teessoo isaa irra si teessise sun haa galateeffamu. Waaqni kee sababii Israa’eliif jaalala qabuu fi sababii bara baraan jabeessee isaan dhaabuuf fedhii qabuuf akka ati murtii qajeelaa fi qajeelummaa eegduuf isaan irratti mootii si godheera.”

⁹ Isheenis warqee taalaantii 120, urgooftuu akka malee baay’ee fi dhagaawwan gati jabeeyyii mootichaaf kennite. Urgooftuun akka urgooftuu mootittiin Shebaa Solomoon Mootichaaf kennite sanaa gonkumaa hin argamne.

¹⁰ Namoonni Hiiraamii fi namoonni Solomoon biyya Oofir irraa warqee fidan; akkasumas muka sandaliitii fi dhagaawwan gati jabeeyyii ni fidan. ¹¹ Mootichis muka sandalii sana gulantawwan mana qulqullummaa WAAQAYYOOTII fi kan masaraa mootummaa, akkasumas baganaa

fi kiraara faarfattootaa tolchuuf itti fayyadame. Wannii akkasiis takkumaa Yihuudaa keessatti hin argamne.

¹² Solomoon Mootichis waan isheen barbaaddee fi waan isheen kadhatte hunda mootittii Shebaatiif ni kenne; inni waan isheen isaaf geessite caalaa kenneef. Isheenis ergasii kaatee miiltota ishee wajjin biyya ofii isheetti deebite.

Badhaadhummaa Solomoon

9:13-28 kwf - 1Mt 10:14-29; 2Sn 1:14-17

¹³ Ulfinni warqee kan wagguma waggaan Solomooniif galu taalaantii 666 ture; ¹⁴ kunis gibira daldaltoota qabeenya gurguddaatiif fi kan warra qabeenya xixinnaa irraa argamuu hin dabalatu. Akkasumas mootonni Arabaa fi bulchitoonni biyyaa hundi Solomooniif warqee fi meetii ni fidan.

¹⁵ Solomoon Mootichis warqee tumame irraa gaachanawwan gurguddaa dhibba lama ni tolche; tokkoon tokkoon gaachanawwan sanaas warqee saqilii dhibba ja'a fixe. ¹⁶ Akkasumas warqee tumame irraa gaachana xixinnaa dhibba sadii ni tolche. Tokkoon tokkoon gaachana sanaas warqee saqilii dhibba sadii fixe. Mootichis gaachanawwan kanneen Masaraa mootummaa kan Bosona Libaanoon keessa ni kaa'e.

¹⁷ Mootichis teessoo guddaa tokko ilka arabaa irraa hojjetee warqee qulqulluu itti uffise. ¹⁸ Teessoon sun gulantaawwan ja'a qaba ture; ejjenni miillaa kan warqee irraa hojjetame tokkos itti qabsiifamee ture. Karaa teessoo sanaa lamaaniinis waan harka irra kaa'atanitu ture; tokkoo tokkoo waan harka irra kaa'atan sanaa

biras fakkii leencaa tokko tokkotu dhaabatee ture. ¹⁹ Gulantaawwan ja'aan sana irras leenconni kudha lama tokko fiixee tokkoon, fakkiin kaan immoo fiixee kaaniin dhadhaabachaa turan. Wannii akkasii takkumaa mootummaa biraa kamiif iyyuu hin tolfamne. ²⁰ Mi'i Solomoon Mootichi ittiin dhugu hundinuu warqee irraa hojjetame; mi'i Masaraa mootummaa kan Bosona Libaanon jedhamu sanaa hundi immoo warqee qulqulluu irraa hojjetame. Sababii bara Solomoon keessa meetiin akka waan gatii hin qabne tokkootti ilaalamaa tureef wannii tokko iyyuu meetii irraa hin hojjetamne. ²¹ Mootichis dooniiwwan daldalaa kanneen namoonni Huuraam oofan qaba ture. Isaanis waggaa sadii sadiitti yeroo tokko warqee, meetii fi ilka arbaa, qamalee fi jaldeessa fidanii ni dhufu ture.

²² Solomoon Mootichi badhaadhummaa fi ogummaadhaan mootota addunyaa hunda ni caala ture. ²³ Mootonni addunyaa hundi ogummaa Waaqni garaa isaa keessa kaa'e dhaga'uuf Solomoon bira dhufuu barbaadu ture. ²⁴ Namni waggaa waggaatti isa bira dhufu hundinuu kenaa mi'a meetii fi kan warqee, uffata, mi'a lolaa, urgooftuu, fardeenii fi gaangolii fidaafii ture.

²⁵ Solomoon gola fardeenii fi gaariiwwanii kuma afur akkasumas fardeen kuma kudha lama kanneen magaalawwan gaariiwwanii keessaa fi of bira Yerusaalem keessa kaa'ate qaba ture. ²⁶ Innis mootota Laga Efraaxiisiitii hamma biyya Filisxeemotaattii fi hamma daarii Gibxitti jiran hunda ni bulche. ²⁷ Mootichi akka meetiin Yerusaalem keessatti akkuma dhagaa baay'atu, akka mukni birbirsaa akkuma mukkeen harbuu

kanneen gaarran jalaatti baay'atu ni godhe. ²⁸ Fardeen Solomoon Gibxii fi biyyoota biraa hunda irraa bitamanii dhufan.

Solomoon Du'uu Isaa
9:29-31 kwf - 1Mt 11:41-43

²⁹ Wannii bara mootummaa Solomoon keessa hojjetaman kan biraa, jalqabaa hamma dhumaatti kitaaba seenaa Naataan raajichaa keessatti, raajii Ahiiyaa namicha Shiiloo sanaa keessattii fi mul'ata Iddoon namichi waa himu sun waa'ee Yerobi'aam ilma Nebaat arge keessatti barreeffamanii jiru mitii? ³⁰ Solomoon Yersaalem keessatti mootii ta'ee waggaa afurtama saba Israa'el hunda ni bulche. ³¹ Innis ergasii abbootii isaa wajjin boqotee magaalaa abbaa isaa, magaalaa Daawit keessatti ni awwaalame. Rehoobo'aam ilmi isaa iddoo isaa bu'ee mootii ni ta'e.

10

Israa'el Rehoobo'aamitti Fincile
10:1-11:4 kwf - 1Mt 12:1-24

¹ Rehoobo'aamis sababii Israa'eloonni hundinuu mootii isa gochuudhaaf achi yaa'aniif ka'ee Sheekem dhage. ² Yerobi'aam ilmi Nebaat yommuu oduu kana dhaga'etti deebi'ee dhufe; inni Solomoon Mooticha jalaa baqatee Gibxi jiraachaa tureetii. ³ Kanaafuu Yerobi'aamitti nama erganii waamanii, innii fi Israa'el hundinuu gara Rehoobo'aam dhaqanii akkana jedhaniin: ⁴ "Abbaan kee waanjoo ulfaatu nurra kaa'ee ture; ati immoo amma hojii inni humnaan nu hojjechiise sanaa fi waanjoo ulfaataa inni

nurra kaa'e sana nuuf salphisi; nus si tajaajil-laa."

⁵ Rehoobo'aam immoo deebisee, "Bultii sadii keessatti deebi'aa gara koo kottaa" jedheen. Kanaafuu namoonni sun ba'anii deeman.

⁶ Ergasiis Rehoobo'aam Mootichi maanguddoota bara jireenya isaa keessa abbaa isaa Solomoonin tajaajilaniin mari'ate. Innis, "Isin akka ani namoota kanaaf maal deebisu na gorsitu?" jedhee gaafate.

⁷ Isaanis, "Yoo ati saba kanaaf garaa laaftee isaan gammachiiftee deebii gaarii kenniteef, isaan yeroo hunda tajaajiltoota kee ni ta'u" jedhanii deebisaniif.

⁸ Rehoobo'aam garuu gorsa maanguddoonni kennaniif didee dargaggoota isa wajjin guddatan kanneen isa tajaajilan wajjin mari'ate. ⁹ Innis, "Gorsi keessan maal? Namoota, 'Waanjoo abbaan kee nurra kaa'e kana nuuf salphisi' naan jedhan kanaaf akkamitti haa deebisnu?" jedhee isaan gaafate.

¹⁰ Dargaggoonni isa wajjin guddatan sunis akkana jedhanii deebisaniif; "Namoonni, 'Abbaan kee waanjoo ulfaataa nurra kaa'e; ati garuu waanjoo keenya nuu salphisi' siin jedhan; ati amma akkana jedhiin; 'Qubni koo xinnaan mudhii abbaa kootii irra furdaa dha. ¹¹ Abbaan koo waanjoo ulfaataa isin irra kaa'e; ani immoo hammas caalaa iyyuu isinittan ulfaachisa. Abbaan koo qacceedhaan isin garafe; ani immoo torbaanqabaadhaanan isin garafa.'"

¹² Bultii sadii booddee akkuma mootichi, "Guyyaa sadii keessatti deebi'aa gara koo kottaa"

jedhe sana Yerobi'aamii fi namoonni hundi gara Rehoobo'aamitti deebi'an. ¹³ Mootichi immoo afaan hamaadhaan deebii kenneef. Gorsa maanguddootaas didee, ¹⁴ gorsa dargaggootaa fudhatee, "Abbaan koo waanjoo keessan isinitti ulfaachise; ani immoo hammas iyyuu caalaa isinitan ulfaachisa. Abbaan koo qacceedhaan isin garafe; ani immoo torbaanqabaadhaanan isin garafa" jedhe. ¹⁵ Kanaafuu mootichi namoota sana hin dhaggeeffanne; wanni kun akka dubbiin WAAQAYYO karaa Ahiiyaa namicha biyya Shiiloo sanaatiin Yerobi'aam ilma Nebaatitti dubbate sun raawwatamuuf Waaqayyo biraa dhufeetii.

¹⁶ Israa'el hundi yommuu akka mootichi isaan dhaggeeffachuu dide arganitti, akkana jedhanii mootichaaf deebii kennan:

"Nu Daawit irraa qooda maalii qabna?
Ilma Isseey irraas maal qabna?"

Yaa Israa'el gara dunkaana keetii!

Yaa Daawit atis mana kee eeggadhu!"

Kanaafuu Israa'eloonni hundi gara mana ofii isaaniitti deebi'an. ¹⁷ Israa'eloota magaalawwan Yihuudaa keessa jiraatan garuu Rehoobo'aamtu bulchaa ture.

¹⁸ Rehoobo'aam mootichis Hadooraam itti gaafatamaa hojjettoota hojii humnaa ni erge; Israa'eloonni immoo dhagaadhaan tumanii isa ajjeesan. Rehoobo'aam mootichi garuu ariitidhaan gaarii ofii isaa yaabbatee jalaa miliqee Yerusaalemitti baqate. ¹⁹ Kanaafuu Israa'eloonni hamma har'aatti mana Daawititti fincilaniiru.

11

¹ Rehoobo'aam yommuu Yerusaalem ga'etti akka isaan Israa'elitti duulanii Rehoobo'aamiif mootummaa deebisaniif jedhee mana Yihuudaa fi Beniyaam keessaa namoota loluu danda'an kuma dhibba tokkoo fi saddeettama walitti qabe.

² Garuu dubbiin WAAQAYYOO kun akkana jedhee gara nama Waaqaa gara Shemaa'iyaa ni dhufe; ³ "Rehoobo'aam ilma Solomoon mooticha Yihuudaatii fi Israa'eloota Yihuudaa fi Beniyaam keessa jiraatan hundaan akkana jedhi; ⁴ 'WAAQAYYO akkana jedha: Obboloota keessan Israa'eloota loluudhaaf jettanii ol hin ba'inaa. Sababii wanni kun ana biraa dhufeef tokkoon tokkoon keessan gara mana keessaniitti galaa.'" Kanaafuu isaan dubbii WAAQAYYOOTIIF ajajamanii Yerobi'aamitti duuluu dhiisanii deebi'an.

Rehoobo'aam Magaalaawwan Yihuudaa Jabeessee Ijaare

⁵ Rehoobo'aam Yerusaalem keessa jiraatee Yihuudaa keessatti immoo magalaawwan ittisa ni ijaarrate; isaanis: ⁶ Beetlihem, Eexaam, Teqoo'aa, ⁷ Beet Zuuri, Sookoo, Adulaam, ⁸ Gaati, Maareeshaa, Ziif, ⁹ Adooraayim, Laakkiish, Azeegaa, ¹⁰ Zoraa, Ayaaloonii fi Kebrooni. Isaan kunneen magalaawwan Yihuudaa fi Beniyaam keessatti jabeeffamanii ijaaramanii dha. ¹¹ Innis ittisa isaanii jajjabeessee ajajjoota itti galche; nyaata, zayitii ejersaatii fi daadhii wayiniis achitti ni kuuse. ¹² Magaalaawwan hunda keessas gaachanaa fi eeboo kaa'ee akka isaan jabaatan ni godhe. Akkasiinis Yihuudaa fi Beniyaamin kan ofii isaa godhate.

13 Luboonnii fi Lewwonni aanaalee Israa'el hunda keessa jiraatan gara isaa goran. 14 Sababii Yerobi'aamii fi ilmaan isaa akka luboota WAAQAYYOOTTI isaan ilaaluu didaniif, Lewwonni lafa dheeda isaanii fi qabeenya isaanii dhiisanii gara Yihuudaa fi Yersaalem dhufan. 15 Innis iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraatii fi fakkii waaqota tolfamoo bifa re'ee fi bifa jabbiitiin hojjete sanaaf luboota ofii isaa ni muuddate. 16 Warri gosoota Israa'el hunda keessaa garaan isaanii WAAQAYYO Waaqa Israa'el bira jiru WAAQAYYO Waaqa abbootii isaaniitiif aarsaa dhi'eessuudhaaf Lewwota duukaa bu'anii Yersaalem dhaqan. 17 Isaanis mootummaa Yihuudaa jajjabeessaa waggaa sadii Rehoobo'aam ilma Solomoon ni gargaaran; isaan waggoota sadan kana keessa karaa Daawitii fi Solomoon duukaa bu'aa turaniitii.

Maatii Rehoobo'aam

18 Rehoobo'aamis Maahalaati intala Yeri-mooti ilma Daawitii fi Abiihaayil fuudhe; Abiihaayil kun immoo intala Eliiyaab ilma Issee. 19 Isheenis: Ye'uushi, Shemaariyaa fi Zahaam deesseef. 20 Ergasii immoo Ma'akaa intala Abesaaloom ni fuudhe; isheenis Abiyaa, Ataayi, Ziizaa fi Sheloomiit deesseef. 21 Rehoobo'aamis niitotaa isaa kaanii fi saajjatoowwan isaa caalaa Ma'akaa intala Abesaaloom ni jaallate. Innis walumatti niitota kudha saddeet, saajjatoowwan jaatama, ilmaan digdamii saddeetii fi intallan jaatama qaba ture.

22 Rehoobo'aamis mootii isa gochuuf jedhee Abiyaa ilma Ma'akaa sana obboloota isaa il-

maan mootii keessaa hoogganaa godhee muude.
²³ Innis ogummaan ilmaan isaa keessaa tokko tokko aanaalee Yihuudaa fi Beniyaam keessa, gara magaalaawwan jabeeffamanii ijaaraman hundaatti ni erge. Ilmaan isaaf nyaata isaan ga’u kennee niitota baay’ee illee isaan ni fuusise.

12

Shiishaaq Yerusaalemitti Duule

12:9-16 kwf - 1Mt 14:21,25-31

¹ Rehoobo’aam erga mootii ta’ee mootummaa isaa cimsatee booddee innii fi Israa’eloonni isa wajjin jiraatan hundi seera WAAQAYYOO eeguu didan. ² Sababii isaan WAAQAYY- OOF amanamuu didaniif waggaa shanaffaa Rehoobo’aam mootii ta’etti Shiishaaq mootiin Gibxi Yerusaalemin waraane. ³ Innis gaariwwan kuma tokkoo fi dhibba lama, abbootii fardaa kuma jaatamaa fi loltoota Liibiyaa, kan Sukkiimiitii fi kan Itoophiyaa warra baay’inni isaanii hin beekamne kanneen isa wajjin Gibxii dhufan fudhatee, ⁴ magaalaawwan Yihuudaa kanneen jajjabeeffamanii ijaaraman qabatee hamma Yerusaalemiitti ni dhufe.

⁵ Ergasii Shemaa’iyaan raajichi gara Rehoobo’aamii fi bulchitoota Yihuudaa kanneen Shiishaaq sodaatanii Yerusaalem keessatti walitti qabamanii dhufee, “WAAQAYYO akkana jedha; ‘Isin na dhiifan; anis harka Shiishaaqitti isin kenneera’ ” jedhe.

⁶ Bulchitoonni Israa’elii fi Rehoobo’aam mootichi gad of deebisanii, “WAAQAYYO qajeelaa dha” jedhan.

⁷ Yommuu WAAQAYYO akka isaan gad of deebisan argetti, dubbiin WAAQAYYOO akkana jedhee gara Shemaa'iyaa dhufe; "Waan isaan gad of deebisaniif, ani dafeen isaan fura malee isaan hin balleessu. Dheekkamsi koos karaa Shiishaaqiin Yerusaalemitti hin dhangalaasu. ⁸ Ta'us isaan akka garaa garummaa ana tajaajiluu fi mootota biyya biraa tajaajiluu gidduu jiru beekaniif isaaf ni garboomu."

⁹ Shiishaaq mootiin Gibxi yeroo Yerusaalem qabatetti qabeenya mana qulqullummaa WAAQAYYOOTII fi qabeenya masaraa mootummaa guurratee deeme. Gaachanawwan warqee kanneen Solomoon hojjete dabalatee waan guurratee gale. ¹⁰ Kanaafuu Rehoobo'aam mootichi iddoo isaanii buusuuf jedhee gaachana naasii hojjetee ajajjuuwwan eegdota dabaree eegumsa balbala masaraa mootummaatti kenne. ¹¹ Yeroo mootichi gara mana qulqullummaa WAAQAYYOO dhaqu hunda eegdonni sun gaachana sana baachaa isa wajjin deemanii ergasii immoo kutaa eegdotaatti deebisu ture.

¹² Sababii Rehoobo'aam gad of deebiseef dheekkamsi WAAQAYYOO isa irraa ni deebi'e; kanaafuu inni guutummaatti hin balleffamne; dhugumaan Yihuudaa keessa haala gaariitu ture.

¹³ Rehoobo'aam mootichis, Yerusaalem keessatti of cimsee mootii ta'ee ni jiraate. Yeroo inni mootii ta'etti umuriin isaa waggaa afurtamii tokko ture. Innis waggaa kudha torba Yerusaalem magaalaa WAAQAYYO Maqaa ofii isaa achi kaa'achuuf jedhee gosoota Israa'el hunda keessaa filate sana keessatti mootii ta'ee bulche.

Maqaan haadha isaa Na'amaa ture; isheen is gosa Amoon turte. ¹⁴ Inni sababii WAAQAYYON barbaaduuf garaa isaa hin qopheessiniif waan hamaa hojjete.

¹⁵ Wantoonni bara mootummaa Rehoobo'aam keessa jalqabaa hamma dhumaatti hojjetaman galme seenaa kan Shemaa'iyaa raajichaa fi seenaa dhalootaa kan Iddoon namichi ilaalaan sun barreesse keessatti barreeffamaniiru mitii? Rehoobo'aamii fi Yerobi'aam gidduu waraana gargari hin cinnetu ture. ¹⁶ Rehoobo'aam abbootii ofii wajjin boqotee Magaalaa Daawit keessatti ni awwaalame. Ilmi isaa Abiyaan iddoo isaa bu'ee mootii ta'e.

13

Abiyaa Mooticha Yihuudaa

13:1-2; 13:22-14:1 kwf - 1Mt 15:1-2,6-8

¹ Bara mootummaa Yerobi'aam keessa waggaa kudha saddeettaffaatti Abiyaan mootii Yihuudaa ta'e; ² innis Yerusaalem keessa jiraatee waggaa sadii ni bulche. Maqaan haadha isaa Miikaayaa ture; isheen intala Uurii'eel namicha Gibe'aa sanaa turte.

Abiyaa fi Yerobi'aam gidduu waraanatu ture.

³ Abiyaan humna waraanaa kan namoota lola danda'an kuma dhibba afur of keessaa qabuun duule; Yerobi'aam immoo loltoota ciccimoo kuma dhibba saddeetiin ba'ee isa eegate.

⁴ Abiyaan Gaara Zemaaraayim kan biyya gaaraa Efreem irra dhaabatee akkana jedhe; "Yerobi'aamii fi Israa'el hundi mee na dhaggeeffadhaa! ⁵ Isin akka WAAQAYYO Waaqni Israa'el

sun mootummaa Israa'el Daawitii fi sanyiiwwan isaatiif kakuu soogiddaan bara baraan kenne hin beektanii? ⁶ Ta'us Yerobi'aam ilmi Nebaat tajaajilaan Solomoon ilma Daawit sun gooftaa isaatti ni fincile. ⁷ Yeroo Rehoobo'aam ilmi Solomoon ijoollee waa murteeffachuu fi isaaniin mormuufis dandeettii hin qabneetti kashlaboonni faayidaa hin qabne tokko tokko naannoo isaatti walitti qabamanii isaan morman.

⁸ "Isin amma mootummaa WAAQAYYOO kan sanyii Daawit harka jiruun mormuuf yaadaa jirtan. Isin dhugumaan tuuta guddaa dha; fakki-iwwan jabbiiwwan warqee kanneen akka isaan waaqota keessan isinii ta'aniif Yerobi'aam isiniif tolche sanas of biraa qabdu. ⁹ Isin garuu luboota WAAQAYYOO, ilmaan Arooniitii fi Lewwota of keessaa baaftanii akkuma namoota biyyoota kaanii luboota ofii keessanii hin muudannee? Namni dibicha loonii tokkoo fi korbeeyyii hoolaa torba qabatee of qulqulleessuu dhufu kam iyyuu waan waaqota hin ta'in sanaaf luba ta'a.

¹⁰ "Nuuf garuu WAAQAYYO Waaquma keenya; nu isa hin dhiifne. Luboonni WAAQAYYON tajaajilanis ilmaan Aroon; Lewwonni immoo isaan ni gargaaru. ¹¹ Isaan ganamaa fi galgala hunda aarsaa gubamuu fi ixaana urgaa'u WAAQAYYOOF ni dhi'eessu. Minjaala akka seeraatti qulqullaa'e irra buddeena kaa'anii galgala galgala immoo ibsaa baattuu ibsaa kan warqee irraa hojjetame irra jiru ni qabsiisu. Nu ajaja WAAQAYYO Waaqa keenyaa ni eegna; isin garuu isa dhiiftaniirtu. ¹² Waaqni nu wajjin jira; inni qajeelchaa keenya. Luboonni isaas malakata

isaanii afuufanii waraana isinitti ni waamu. Yaa namoota Israa’el isin hin milkooftaniitii, WAAQAYYO Waaqa abbootii keessanii hin lolinaa.”

¹³ Yerobi’aam yeroo kanatti akka isaan utuma inni fuula Yihuudaa duraan jiruu karaa dugda duubaatiin isaan marsaniif loltoota isaa jaratti ni erge. ¹⁴ Namoonni Yihuudaa garagalanii akka duraa fi duubaan marfaman ni argan. Isaanis gara WAAQAYYOOTTI ni iyyatan; luboonni immoo malakata isaanii ni afuufan; ¹⁵ namoonni Yihuudaas iyya waraanaa ni dhageessisan. Waaqnis iyya isaaniitiin Yerobi’aamii fi Israa’eloota hunda fuula Abiyaa fi Yihuudaa duraa ni barbadeesse. ¹⁶ Israa’eloonni fuula Yihuudaa duraa ni baqatan; Waaqnis dabarsee harka Yihudootaatti isaan kenne. ¹⁷ Abiyaa fi namoonni isaa akka malee isaan miidhan; kanaafuu loltoota Israa’el ciccimoo keessaa namni kuma dhibba shan ni dhume. ¹⁸ Lola sana irrattis namoonni Israa’el akka malee ni dha’aman; namoonni Yihuudaa garuu sababii WAAQAYYO Waaqa abbootii isaanii abdataniif ni mo’atan.

¹⁹ Abiyaanis Yerobi’aamin ari’ee magaalaawwan Beet’eel, Yishaanaa fi Efron, gandoota naannoo isaanii jiran wajjin irraa ni fudhate. ²⁰ Yerobi’aam bara mootummaa Abiyaa keessa deebi’ee bayyanachuu hin dandeenye. WAAQAYYO isa dha’e; innis ni du’e.

²¹ Abiyaan garuu jabaachaa ni deeme. Innis niitota kudha afur fuudhee ilmaan digdamii lamaa fi dubara kudha ja’a ni dhalche.

²² Wannii Abiyaan bara mootummaa isaa keessa hojjete biraa, waan inni hojjetee fi wannii

inni dubbate galmee seenaa raajicha Iddoo keessatti barreeffameera.

14

¹ Abiyaanis abbootii ofii isaa wajjin boqotee Magaalaa Daawit keessatti awwaalame. Ilmi isaa Aasaan iddoo isaa bu'ee mootii ta'e; bara isaa keessas biyyattiin waggaa kudhan nagaadhaan jiraatte.

Aasaa Mooticha Yihuudaa *14:2-3 kwf - 1Mt 15:11-12*

² Aasaan waan fuula WAAQAYYO Waaqa isaa duratti gaarii fi qajeelaa ta'e hojjete. ³ Innis iddoowwan aarsaa waaqota ormaa fi iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa ni diige; soodduwwan dhagaa fi siidaawwan Aasheeraa ni caccabse. ⁴ Akka sabni Yihuudaa WAAQAYYO Waaqa abbootii isaa barbaadu, akka seera isaa fi ajaja isaaf bulu ni ajaje. ⁵ Magaalaawwan Yihuudaa hunda keessaas iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa fi iddoowwan aarsaa ixaanaa balleesse; mootummaanis isa jalatti nagaadhaan ni jiraate. ⁶ Innis waan biyyattiin nagaa argatteef Yihuudaa keessatti magaalaawwan dallaa jabaa qaban ni ijaare. Sababii WAAQAYYO boqonnaa isaaf kenneef waggoota sana keessa namni tokko iyyuu lola isatti hin kaafne.

⁷ Innis namoota Yihuudaan akkana jedhe; "Kottaa nu magaalaawwan kanneen haa ijaarru; dallaa gamoo, cufaa fi danqaraawwan qabu itti naannessinee haa ijaarru; sababii nu WAAQAYYO Waaqa keenya barbaanneef lafti kun ammas

keenyumaa; nu isa barbaanne; innis karaa hundaan boqonnaa nuuf kenne.” Isaan ni ijaaran; hojiin isaaniis ni milkaa’eef.

⁸ Aasaan namoota Yihuudaa kanneen gaachana gurguddaa fi eeboo qabatan kuma dhibba sadii, namoota Beniyaam kanneen gaachana xixinnaa fi xiyyawwan qabatan kuma dhibba lamaa fi saddeettama qaba ture. Isaan kunneen hundi loltoota ciccimoo turan.

⁹ Zeraan namichi Itoophiyaa tokko immoo loltoota miliyoona tokkoo fi gaariwwan dhibba sadii fudhatee hamma Maareeshaatti isaanitti ni duule. ¹⁰ Aasaanis isatti ba’e; isaanis Sulula Zefaataa keessatti Maareeshaa iddoo lolaa qabatan.

¹¹ Kana irratti Aasaan WAAQAYYO Waaqa isaa waammatee akkana jedhe; “Yaa WAAQAYYO, kan akka kee namoota humna hin qabne gargaaree namoota jajjaboo jalaa baasu tokko iyyuu hin jiru. Yaa WAAQAYYO Waaqa keenya, nu sitti of kennineerraatii nu gargaari; maqaa keetiinis waraana akka malee guddaa kanatti duulleerra. Yaa WAAQAYYO ati Waaqa keenya; akka namni sitti cimuuf ofitti hin dhiisin.”

¹² WAAQAYYOS fuula Aasaatii fi Yihuudaa duraa namoota Itoophiyoota ni dha’e; namoonni Itoophiyaas ni baqatan. ¹³ Aasaa fi loltoonni isaas hamma Geraaraatti isaan ari’an. Waan Baay’een isaanii dhumaniif namoonni Itoophiyaa deebi’anii bayyanachuu hin dandeenye; isaan fuula WAAQAYYOO fi fuula loltoota isaa duratti barbadeeffamaniiruutii. Namoonni Yihuudaas boojuu baay’ee fudhatanii deebi’an. ¹⁴ Isaan sababii sodaachisni guddaan WAAQAYYO biraa jaratti dhufeef gandoota

naannoo Geraaraa jiran hunda barbadeessan. Isaanis sababii wantoonni booji'aman hedduun achi turaniif gandoota kanneen ni saaman. ¹⁵ Akkasumas qubatawwan tiksootaa dha'anii karra hoolotaa fi re'oota akka malee hedduu fi gaalawwan illee booji'anii fudhatan. Ergasiis Yerusaaletti dacha'an.

15

Jijjiirama Aasaan Fide

15:16-19 kwf - 1Mt 15:13-16

¹ Hafuurri Waaqaa Azaariyaa ilma Oodeed irra ni bu'e. ² Innis Asaatti gad ba'ee akkana jedheen; "Aasaa fi Yihuudaan hundi, Beniyaamis na dhaga'aa. Yoo isin isa wajjin jiraattan WAAQAYYO isin wajjin ni jiraata. Yoo isin isa barbaaddan inni isiniif ni argama; yoo isin isa dhiifan immoo innis isin dhiisa. ³ Yeroo dheeraadhaaf Israa'eloonni Waaqa dhugaa malee luba isaan barsiisuu fi seera malee jiraachaa turan. ⁴ Yeroo rakkina isaaniitti garuu gara WAAQAYYO Waaqa Israa'elitti deebi'anii isa barbaadan; innis isaaniif ni argame. ⁵ Sababii bara sana keessa jiraattonni biyyattii hundi raafama keessa turaniif ba'uu fi deebi'anii galuun amansiisaa hin turre. ⁶ Sababii Waaqni rakkina gosa hundaatiin isaan dhiphisaa tureef sabni tokko saba biraatiin, magaalaan tokko magaalaa biraatiin barbadeeffamaa ture. ⁷ Isin garuu jabaadhaa; harki keessanis hin laafin; hojiin keessan badhaasa argataatii."

⁸ Aasaan yommuu dubbii kanaa fi raajii Azaariyaa ilma Oodeed dhaga'etti ni jajjabaate.

Innis waaqota jibbisiisoo harka namaatiin hojjetaman biyya Yihuudaa, Beniyaamii fi magaalawwan biyya gaaraa Efreem keessatti qabate hunda keessaa balleesse. Iddoo aarsaa WAAQAYYOO kan gardaafoo mana qulqullummaa WAAQAYYOO dura jiru illee ni haaromse.

⁹ Innis Yihuudaa fi Beniyaam akkasumas warra biyya Efreem, Minaasee fi Simi'oonii dhufanii alagummaadhaan isaan gidduu jiraachaa turan hunda walitti qabe; namoonni akka malee baay'een akka WAAQAYYO Waaqni isaa isa wajjin jiru arganii Israa'el keessaa gara isaa dhufaniitii.

¹⁰ Isaanis waggaa kudha shanaffaa Aasaan mootii ta'etti ji'a sadaffaa keessa Yerusaalemitti walitti qabaman. ¹¹ Yeroo sanattis waan booji'anii fidan keessaa sangoota dhibba torbaa fi hoolota kuma torba WAAQAYYOOF aarsaa godhan. ¹² Isaanis garaa fi lubbuu isaanii guutuudhaan WAAQAYYO Waaqa abbootii isaanii barbaaduudhaaf kakuu ni galan. ¹³ Namni WAAQAYYO Waaqa Israa'el hin barbaanne hundi xinnaas ta'u guddaan, dhiiras ta'u dubartiin ni ajjeefama ture. ¹⁴ Isaanis sagalee guddaa fi iyyaan, malakataa fi gaanfa afuufuudhaan WAAQAYYOOF ni kakatan. ¹⁵ Yihuudoonni hundinuu waan garaa guutuudhaan kakataniif kakuu kanatti akka malee gammadan. Isaan fedhiidhaan Waaqa ni barbaadan; innis isaaniif argame. Kanaafuu WAAQAYYO karaa hundaan boqonnaa isaaniif ni kenne.

¹⁶ Aasaan Mootichi akkoo isaa Ma'akaa iyyuu waan isheen fakkii Asheeraa jibbisiisaa tokko tolfatteef iddoo ulfinaa kan isheen akka haadha

mootiitti qabaatte sana irra ishee buuse. Aasaan fakkii sana caccabsee Sulula Qeedroon keessatti ni gube. ¹⁷ Yoo inni iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa guutumaan guutuutti Israa'el keessaa balleessuu baate iyyuu garaan Aasaa bara jireenya isaa guutuu WAAQAYYOOF kennamee ture. ¹⁸ Innis meetii fi warqee akkasumas mi'oota innii fi abbaan isaa Waaqaaf addaan baasan gara mana qulqullummaa Waaqayyooti ni galche.

¹⁹ Hamma bara mootummaa Aasaa waggaa soddonii shanaffaatti lolli tokko iyyuu hin kaane.

16

Bara Mootummaa Aasaa Kan gara Dhumaa

16:1-6 kwf - 1Mt 15:17-22

16:11-17:1 kwf - 1Mt 15:23-24

¹ Bara mootummaa Aasaa keessa waggaa soddonii ja'affaatti Ba'ishaan mootichi Israa'el biyya Yihuudaatti duulee akka namni tokko iyyuu daangaa biyya Aasaa mooticha Yihuudaa keessaa hin baane yookaan akka achi hin seenne gochuudhaaf jedhee Raamaa jabeessee ijaare.

² Aasaanis meetii fi warqee mankuusa mana qulqullummaa WAAQAYYOOTII fi masaraa mootummaa isaa keessaa baasee Ben-Hadaad mooticha Sooriyaa kan Damaasqoo taa'ee bulchaa ture sanaaf ni erge. ³ Innis, "Akkuma walii galtee kanaan dura abbaa koo fi abbaa kee gidduu ture sanaatti ammas anaa fi si gidduu walii galteen haa jiraatu. Kunoo ani meetii fi

warqee siif ergeera. Akka inni narraa deebi'uuf dhaqiitii walii galtee Ba'ishaan mooticha Israa'el wajjin qabdu sana diigi" jedheen.

⁴ Ben-Hadaadis yaada Aasaa mootichaa fudhatee ajajjuuwwan loltoota isaa magaalaawwan Israa'elitti duulchise. Isaanis magaalaawwan Iyoon, Daan, Abeel Maayimii fi magaalaawwan mankuusa Niftaalem hunda rukutan. ⁵ Ba'ishaanis yommuu waan kana dhaga'etti Raamaa ijaaroo dhiisee hojii ofii isaa dhaabe. ⁶ Aasaan Mootichis namoota Yihuudaa hunda ni fide; isaanis dhagaawwanii fi muka Ba'ishaan ittiin hojjechaa ture Raamaadhaa fudhatanii deeman. Aasaanis Gebaa fi Miisphaa ittiin ijaarrate.

⁷ Yeroo sanattis Hanaaniin ilaalaan sun Aasaa mooticha Yihuudaa bira dhufee akkana jedheen; "Waan ati WAAQAYYO Waaqa kee dhiiftee mootii Sooriyaa amanatteef loltoonni Sooriyaa si harkaa ba'aniiru. ⁸ Namoonni Itoophiyaa fi Liibiyaa gaariwwanii fi abbootii fardaa kanneen akka malee baay'ee qaban sun loltoota jajjaboo hin turree? Ta'us waan ati WAAQAYYON abdatteef inni dabarsee harka keetti isaan siif kenne. ⁹ Iji WAAQAYYOO warra garaa guutuun isa amanatan jajjabeessuuf guutummaa addunyaa ni ilaalaatii. Sababii ati hojii gowwummaa hojjetteef kana booddee waraanni sirraa hin caamu."

¹⁰ Aasaan sababii kanaaf ilaaltuu sanatti ni aare; akka malee dheekkamees mana hidhaa keessa isa buuse. Yeruma sanatti Aasaan namoota tokko tokko gara jabinaan ni cunqurse.

11 Wannii bara mootummaa Aasaa keessa jalqabaa hamma dhumaatti hojjetame kitaaba mootota Yihuudaa fi Israa'el keessatti barreeffameera. 12 Aasaanis bara mootummaa isaa keessa waggaa soddonii saglaffaatti dhukkuba miillaatiin akka malee ni dhiphate. Ta'us inni dhukkuba akka malee hamaa kana keessatti illee ogeeyyii fayyaa malee gargaarsa WAAQAYYOO hin barbaanne. 13 Ergasii Aasaan bara mootummaa isaa keessa waggaa afurtamii tokkoffaatti du'ee abbootii ofii isaa wajjin boqote. 14 Isaanis awwaala inni Magaalaa Daawit keessatti dhagaa cabsee ofii isaatii qopheeffatetti isa ni awwaalan. Wasaasaa urgooftuwwanii fi shittoodhaan guutame irra isa ni ciibsan; ulfina isaatiifis ibidda guddaa bobeessan.

17

Yehooshaafaax Mooticha Yihuudaa

1 Yehooshaafaax ilmi Aasaa iddoo abbaa isaa mootii ta'e; Israa'elittis ni cime. 2 Innis magaalaaawwan Yihuudaa kanneen jabeeffamanii ijaaraman hunda keessa loltoota ni qubachiise; Yihuudaa fi magaalaaawwan Efreem kanneen abbaan isaa Aasaan qabatee ture keessas loltoota magaalaa eegan ni kaa'e.

3 Sababii Yehooshaafaax bara dargaggummaa isaa keessa karaa abbaan isaa Daawit jiraachaa ture irra deddeebi'eef WAAQAYYO isa wajjin ture. Inni Ba'aal duukaa hin buune; 4 waan Israa'eloonni hojjetan duukaa bu'uu dhiisee Waaqa abbootii isaa duukaa bu'uudhaan ajaja isaa ni eege. 5 WAAQAYYOS harka isaa

jalatti mootummaa cimsee ni dhaabe; akka inni qabeenyaa fi ulfina guddaa qabaatuufis Yihuudoonni hundi Yehooshaafaaxiif kennaa fidaa turan. ⁶ Garaan isaas karaa WAAQAYYOOTIIF banaamaa ture; kana malees iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraatii fi siidaawwan Aasheeraa Yihuudaa keessaa ni balleesse.

⁷ Bara mootummaa isaa keessaa waggaa sadaffaatti akka isaan magaalawwan Yihuudaa keessatti barsiisaniif qondaaltota isaa jechuunis Ben-Haayil, Obaadiyaa, Zakkaariyaas, Naanaa'elii fi Miikaayaasin ni erge. ⁸ Lewwonni tokko tokko isaan wajjin turan; jarris: She-maa'iyaa, Netaaniyaa, Zebaadiyaa, Asaaheel, Shemiiraamoot, Yoonataan, Adooniyaa, Xoobbiyyahuu fi Xoob-Adooniyaa fe'a. Luboonni immoo Eliishaamaa fi Yehooraam turan. ⁹ Isaanis Kitaaba Seera WAAQAYYOO fuudhanii deemanii guutummaa Yihuudaa keessatti ni barsiisan; magaalawwan Yihuudaa hunda keessas deemanii saba ni barsiisan.

¹⁰ Sababii sodaachisni WAAQAYYOO mootum-moota biyyoota naannoo Yihuudaa jiran irra bu'eef isaan Yehooshaafaax wajjin wal hin lolle.

¹¹ Filisxeemonni tokko tokko kennaawwanii fi meetii akka gibiraatti fidanii Yehooshaafaaxiif ni kennan; Araboonni immoo bushaayee jechuunis korbeeyyii hoolaa kuma torbaa fi dhibba torbaa fi korbeeyyii re'ee kuma torbaa fi dhibba torba fidaniif.

¹² Yehooshaafaaxis ittuma caalchisee jabaachaa ni deeme; Yihuudaa keessattis da'annoowwanii fi magaalawwan mi'a itti kuusan ni ijaare; ¹³ inni mankuusaalee baay'ee

magaalaawwan Yihuudaa keessaa qaba ture. Loltoota muuxannoo qabanis Yerusaaalem keessa turse. ¹⁴ Haalli isaan itti maatii maatiidhaan hiriiranis kana:

Yihuudaa keessaa ajajjoota gareewwanii 1,000:
Adinaahi ajajjichi loltoota 300,000 wajjin;

¹⁵ isatti aanee Yehohaanaan ajajjichi loltoota 280,000 wajjin;

¹⁶ isatti aanee immoo Amaasiyaa ilma Zikrii kan tajaajila WAAQAYYOOTIIF jedhee of kenne loltoota 200,000 wajjin.

¹⁷ Gosa Beniyaam keessaa:

Eliyaadaan loltuun jabaan sun loltoota xiyyaa fi gaachana qabatan 200,000 wajjin;

¹⁸ isatti aanee immoo Yehoozaabaad namoota lolaaf qophaa'an 180,000 wajjin hiriire.

¹⁹ Isaan kunneen namoota inni magalaawwan guutummaa Yihuudaa keessatti jabeeffamanii ijaaraman keessa qubachiiseen alatti warra mooticha tajaajilaa turanii dha.

18

Miikiyaas Waan Ahaabiin Mormu Raaje

18:1-27 kwf - 1Mt 22:1-28

¹ Yehooshaafaax yeroo kanatti qabeenyaa fi ulfina guddaa qaba ture; innis karaa fuudhaatiin Ahaabitti ni firoome. ² Innis waggoota muraasa booddee Ahaabin arguuf gara Samaariyaatti gad bu'e. Ahaabis isaa fi namoota isa wajjin turaniif hoolotaa fi sangoota baay'ee qalee akka inni

Raamooti Gili'aad lolu isa sossobate. ³ Ahaab mootichi Israa'el, "Ati Raamooti Gili'aadin loluuf na wajjin ni baataa?" jedhee Yehooshaafaax mooticha Yihuudaa gaafate.

Yehooshaafaaxis, "Ani akkuma kee ti; sabni koos akkuma saba keetii ti; nu waraana kana irratti isin wajjin dhaabanna" jedhee deebise. ⁴ Yehooshaafaax garuu mootii Israa'eliin, "Duraan dursii gorsa WAAQAYYOO gaafadhu" jedhe.

⁵ Kanaafuu mootichi Israa'el raajota dhibba afur walitti qabee, "Nu Raamooti Gili'aadin loluudhaaf baanu moo dhiisnu?" jedhee ni gaafate.

Isaanis, "Dhaqi; Waaqni dabarsee harka mootichaatti ishee kennaatii" jedhanii deebisaniif.

⁶ Yehooshaafaax immoo, "Akka nu waa isa gaafannuuf raajiin WAAQAYYOO tokko iyyuu as hin jiruu?" jedhee gaafate.

⁷ Mootiin Israa'el immoo Yehooshaafaaxiin, "Amma illee namichi nu karaa isaatiin WAAQAYY- OON waa gaafachuu dandeenyu tokko jira; garuu sababii inni yeroo hunda waa'ee koo waan hamaa malee waan gaarii raajii hin dubbanneef ani isa nan jibba. Innis Miikaayaa ilma Yimlaa ti" jedhe.

Yehooshaafaax immoo deebisee, "Mootichi akkas jechuu hin qabu" jedheen.

⁸ Kanaafuu mootiin Israa'el qondaaltota isaa keessaa nama tokko waamee, "Dhaqiitii Miikaayaa ilma Yimlaa sana dafii fidi" jedheen.

⁹ Mootichi Israa'elii fi Yehooshaafaax mootiin Yihuudaa uffata isaanii kan mootummaa uffatanii balbala Samaariyaa seensisu bira oobdii keessa teessoo isaanii irra tataa'anii raajonni hundi immoo fuula isaanii duratti raajii dubbachaa turan. ¹⁰ Kana irratti Zedeqiyaan ilmi Keni'aanaa gaanfawwan sibiilaa tolchee, "WAAQAYYO, 'Ati hamma isaan dhumannitti gaanfawwan kanneeniin warra Sooriyaa ni wawwaraanta' jedha" jedhee labse.

¹¹ Raajonni kaan hundinuus waanuma kana raajan. Isaanis, "WAAQAYYO dabarsee harka mootichaatti ishee kennaatii, Raamooti Gili'aadin lolii mo'adhu" jedhan.

¹² Ergamaan Miikaayaa waamuu dhage sunis, "Kunoo raajonni kaan utuu gargar hin gorin milkaa'uu mootichaaf himaa jiru. Maaloo dubbii kees dubbii isaaniitiin tokko akka ta'uuf atis waan tolaa dubbadhu" jedheen.

¹³ Miikaayaan garuu deebisee, "Dhugaa WAAQAYYO jiraataa, ani waanuma Waaqni koo jedhu qofan isatti hima" jedhe.

¹⁴ Yommuu inni achi ga'ettis mootichi, "Yaa Miikaayaa, nu Raamooti Gili'aaditti duullu moo ani dhiisu?" jedhee isa gaafate.

Miikaayaanis, "Isaan dabarfamanii harka keetti kennamuutii waraanii mo'adhu" jedhee deebise.

¹⁵ Mootichi immoo, "Ani yeroo hammamin akka ati dhugaa malee waan tokko illee natti hin himne maqaa WAAQAYYOOTIIN si kakachiisa?" jedheen.

16 Kana irratti Miikaayaan akkana jedhee deebise; “Ani Israa’eloota hunda akkuma hoolota tiksee hin qabneetti gaara irratti bittinnaa’an nan arge. WAAQAYYOS, ‘Sabni kun gooftaa hin qabu. Tokkoon tokkoon isaanii nagaadhaan mana isaaniitti haa deebi’an.’”

17 Mootiin Israa’elis Yehooshaafaaxiin, “Ani akka inni waa’ee koo waan hamaa malee waan gaarii tokko iyyuu hin raajne sitti hin himnee?” jedhe.

18 Miikiyaas ittuma fufee akkana jedhe; “Kanaafuu ati dubbii WAAQAYYOO dhaga’i; ani utuu WAAQAYYO teessoo isaa irra taa’ee, ergamoonni samii hundis mirgaa fi bitaa isaatiin dhadhaabatanuu nan arge. 19 WAAQAYYOS, ‘Eenyutu akka inni dhagee Raamooti Gili’aadin lolee achitti du’uuf Ahaab mooticha Israa’el gowwoomsa?’ jedhe.

“Inni tokko waan tokko jedha; inni kaan immoo waan biraa jedha. 20 Dhuma irratti hafuurri tokko dhufee fuula WAAQAYYOO dura dhaabatee, ‘Anatu isa gowwoomsa’ jedhe.

“WAAQAYYOS, ‘Ati maaliin isa dogoggorsita?’ jedhee isa gaafate.

21 “Innis, ‘Ani dhagee afaan raajota isaa hunda keessatti hafuura sobaa nan ta’a’ jedhe.

“WAAQAYYOS, ‘Dhaqiitii isa dogoggorsi; ni milkooftaatii’ isaan jedheen.

22 “Kanaafuu WAAQAYYO amma afaan raajota kee kanneenii keessa hafuura sobaa kaa’eera. WAAQAYYO badiisa sitti ajajeera.”

23 Kana irratti Zedeqiyaan ilmi Keni’aanaa ol ba’ee Miikaayaa fuula keessa kabalee, “Hafuurri

WAAQAYYOO yommuu sitti dubbachuuf na biraa ba'etti karaa kam deeme?" jedhee gaafate.

²⁴ Miikaayaanis, "Ati gaafa dhokachuuf jettee gara kutaa manaa kan gara keessaatti ol galtutti argita" jedhee deebiseef.

²⁵ Kana irratti mootiin Israa'el akkana jedhee ajaje; "Miikaayaa fuudhaatii gara Aamoon bulchaa magaalaa fi gara Yoo'aash ilma mootichaatti geessaatii, ²⁶ 'Mootichi akkana jedha: Hamma ani nagaan deebi'utti namicha kana mana hidhaa keessa buusaa; buddeenaa fi bishaan malees homaa hin kenninaafii' jedhaan."

²⁷ Miikaayaan immoo, "Yoo ati nagaan deebite, WAAQAYYO karaa kootiin hin dubbanne" jedheen. Ittuma fufees, "Yaa saboota, isin hundi dubbii koo akeekkadhaa!" jedhe.

Ahaab Raamooti Gili'aaditti Ajjeefame

18:28-34 kwf - 1Mt 22:29-36

²⁸ Kanaafuu mootiin Israa'elii fi Yehooshaafaax mootiin Yihuudaa Raamooti Gili'aaditti ol ba'an. ²⁹ Mootiin Israa'el Yehooshaafaaxiin, "Ani eenyummaa koo dhokfadheen lola seena; ati garuu uffata mootummaa uffadhu" jedhe. Kanaafuu mootiin Israa'el eenyummaa ofii isaa dhokfatee lola seene.

³⁰ Yeroo kanatti mootiin Sooriyaa ajajjoota gaariwwan isaatiin, "Mootii Israa'elitti malee xinnaas ta'u guddaatti, nama tokkottuu lola hin kaasinaa" jedhee ajaje. ³¹ Ajajjoonni gaari-
iwwanii yommuu Yehooshaafaaxin arganitti,

“Kun mootii Israa’el” jedhanii yaadan. Kanaafuu isa rukutuuf itti garagalan; Yehooshaafaax garuu guddisee iyye; WAAQAYYOS isa gargaare. Waaqnis isa irraa isaan deebise; ³² ajajjoonni gaariiwwaniis yommuu akka inni mootii Israa’el hin ta’in arganitti isa ari’uu dhiisan.

³³ Garuu namichi tokko xiyya ofii isaa darba-tee akkuma tasaa qomee sibiilaa gidduudhaan mooticha Israa’el ni waraane. Mootichis ooftuu gaarii isaatiin, “Gaarii naannessiitii lola keessaa na baasi. Ani madaa’eeraatii” jedhe. ³⁴ Lolli sunis guyyaa guutuu ittuma cimee oole; mootiin Israa’elis ol jedhee hamma aduun dhiitutti gara warra Sooriyaatti garagalee irkatee gaarii isaa keessa oole. Yommuu biiftuun lixsettis ni du’e.

19

¹ Yeroo Yehooshaafaax mootiin Yihuudaa na-gaadhaan gara masaraa isaa Yerusaalemitti deebi’etti, ² Yehuun raajichi ilmi Hanaanii sun isa simachuuf ba’ee akkana isaan jedhe; “Ati nama hamaa gargaaruu fi warra WAAQAYY- OON jibban jaallachuu qabdaa? Kanaafuu dheekkamsi WAAQAYYOO sitti dhufeera. ³ Ta’us waan ati siidaawwan Aasheeraa barbadeessi-tee fi sababii garaan kee Waaqa barbaaduud- haaf qophaa’aa ta’eef wanni gaariin si biratti argameera.”

Yehooshaafaax Abbootii Murtii Muude

⁴ Yehooshaafaax Yerusaalem keessa jiraate; innis Bersheebaadhaa hamma biyya gaaraa Efreemitti saba gidduu deemee akka isaan gara WAAQAYYO Waaqa abbootii isaaniitti

deebi'an godhe. ⁵ Innis biyya sana keessatti magaalaawwan Yihuudaa kanneen dallaa jabaa qaban hundatti abbootii murtii muude. ⁶ Akkanas jedheen; "Waan hojjetan qalbeeffadhaa; WAAQAYYO isa yeroo isin murtii kennitanitti isin wajjin jiru sanaaf jettaniiti malee namaaf jettanii murtii hin kennitaniitii. ⁷ WAAQAYYOON sodaachuun isin keessa haa jiraatu. Sababii WAAQAYYO Waaqa keenya bira dabni yookaan wal caalchisuun yookaan matta'aa fudhachuun hin jirreef of eeggannaadhaan murtii kennaa."

⁸ Yehooshaafaax akkasumas Yerusaalem keessatti akka isaan seera WAAQAYYOO eegsaniid dubbii wal dhabiisaatiif illee araara buusaniif Lewwota, lubootaa fi hangafoota maatiiwwan Israa'el tokko tokko muude. Isaanis Yerusaalem keessa jiraatan. ⁹ Innis akkana jedhee isaan ajaje; "Isin amanamummaa fi garaa guutuun WAAQAYYOON sodaachaa tajaajiluu qabdu. ¹⁰ Himatawwan namoota biyya keessanii kanneen magaalaa keessa jiraatan irraa waa'ee dhiiga dhangalaasuu yookaan waa'ee seeraa, waa'ee ajajawwanii, waa'ee labsii yookaan qajeelcha diduu irratti gara keessan dhufan, akka isaan WAAQAYYOTTI cubbuu hin hojjenneef akeekkachiisaa. Yoo kanaa achii dheekkamsi isaa isinii fi obboloota keessanitti ni dhufaa. Waan kana godhaa; isinis cubbuu hin hojjetan.

¹¹ "Waan kan WAAQAYYOO ta'e kam irratti iyyuu Amariyaan lubichi hangafti, waan kan mootii ta'e kam irratti iyyuu Zebaadiyaan ilmi Ishmaa'eel hoogganaan gosa Yihuudaa isin ir-

ratti muudamaniiru; Lewwonni immoo qondaaltota ta’anii fuula keessan dura ni tajaajilu. Jabaadhaa hojjedhaa; WAAQAYYO warra waan gaarii hojjetan wajjin haa jiraatu.”

20

Yehooshaafaax Mo’aabii fi Amoon Mo’ate

¹ Kana booddee Mo’aabonni fi Amoononni Mi’uunota tokko tokko wajjin Yehooshaafaaxin loluuf dhufan.

² Namoonni tokko tokkos dhufanii, “Waraanni akka malee guddaan isaa Edoom gama Galaanaatii sitti dhufaa jira. Duulli kunis kunoo Een Gaadii lafa Hazezoon Taamaar jedhamu ga’ee jira” jedhanii Yehooshaafaaxitti himan.

³ Yehooshaafaaxis waan akka malee sodaateef WAAQAYYON waammachuuf murteeffate; guutummaa Yihuudaa keessattis sooma labse. ⁴ Namoonni Yihuudaas gargaarsa WAAQAYYOO barbaacha walitti ni qabaman; isaan dhugumaan isa barbaacha magaalawwan Yihuudaa hunda keessaa ni dhufan.

⁵ Yehooshaafaaxis mana qulqullummaa WAAQAYYOO keessa oobdii haaraa dura waldaa Yihuudaa fi Yerusaalem gidduu dhaabatee

⁶ akkana jedhe:

“Yaa WAAQAYYO, Waaqa abbootii keenyaa, ati Waaqa samii keessa jiraattu mitii? Ati mootummoota sabootaa hunda bulchita; humnii fi jabinni si harka jiru; namni siin mormuu danda’u tokko iyyuu hin jiru. ⁷ Yaa Waaqa keenya, ati jiraattota biyya kanaa fuula saba kee Israa’el duraa baaftee biyyattii bara

baraan sanyiiwwan Abrahaam michuu kee sanaaf hin kenninee? ⁸ Isaanis biyya sana keessa jiraatanii Maqaa keetiif mana qulqullummaa ni ijaaran; akkanas jedhan: ⁹ ‘Yoo wannii hamaan nutti dhufe, yoo goraadeen, murtiin yookaan dha’ichi yookaan beelli nutti dhufe, nu fuula kee dura mana qulqullummaa kan Maqaa keetiin waamamu kana dura dhaabannee dhiphina keenya keessatti sitti iyyanna; atis nu dhageessee nu oolchitta.’

¹⁰ “Amma garuu namoonni Amoon, kan Mo’aabii fi kan Gaara See’iir kanneen ati akka Israa’eloonni yeroo Gibxii dhufanitti isaan hin tuqne gootee akkasiin badiisa oolan sun as jiru. ¹¹ Kunoo akka isaan biyya ati dhaala gootee nuu kennite keessaa nu baasuudhaan galata keenya nuu deebisuuf dhufan ilaali.

¹² Yaa Waaqa keenya ati isaanitti hin murtuu? Nu waraana guddaa nutti dhufe kana of irraa deebisuudhaaf humna hin qabnu. Nu waan goonu hin beeknu; iji keenya garuu sirra jira.”

¹³ Namoonni Yihuudaa hundinuu niitota isaanii, ijoollee fi daa’imman isaanii wajjin fuula WAAQAYYOO dura dhadhaabatanii turan.

¹⁴ Yahizii’eel ilma Zakkaariyaas ilma Be-naayaa, ilma Ye’ii’eel ilma Mataan Lewwicha sanyii Asaaf sana utuma inni waldaa keessa dhabatuu Hafuurri WAAQAYYOO isa irra bu’e.

¹⁵ Innis akkana jedhe; “Yehooshaafaax yaa mootii, warri Yihuudaa fi Yerusaalem keessa jiraattan hundinuu dhaga’aa! WAAQAYYOO akkana isiniin jedha: ‘Isin sababii waraana guddaa

kanaatiif jettanii hin sodaatinaa yookaan ab-dii hin kutatinaa. Lolli kun kan Waaqaa ti malee kan keessan miti. ¹⁶ Bor isaanitti gad bu'aa. Isaan karaa malkaa Ziizi ol ba'u; isin immoo gammoojjii Yiruu'eel keessatti qarqara sululichaa irratti isaan argattu. ¹⁷ Lola kana loluu isin hin barbaachisu. Isin iddoo iddoo keessan qabadhaa; yaa Yihuudaa fi Yerusaalem jabaadhaa dhaabadhaatii mo'annoo WAAQAYYO isiniif kennu ilaalaa. Hin sodaatinaa; abdiis hin kutatinaa. Bor isaanitti ba'aa; WAAQAYYO isin wajjin dhaabata.' ”

¹⁸ Yehooshaafaax adda isaatiin lafatti gombifame; namoonni Yihuudaa fi Yerusaalem hundinuus fuula WAAQAYYOO duratti addaan lafatti gombifamanii ni sagadan. ¹⁹ Ergasii immoo garee Qohaatii fi Qoorraahi keessaa Lewwonni tokko tokko dhaabatanii, sagalee guddaadhaan WAAQAYYO Waaqa Israa'el ni galateeffatan.

²⁰ Isaanis guyyaa itti aanu ganamaan ka'anii gammoojjii Teqoo'aatti ni qajeelan. Yehooshaafaaxis akkuma isaan ba'aniin dhaabatee, “Namoonni Yihuudaa fi Yerusaalem na dhaggeeffadhaa! Isin ni jabaattuutii WAAQAYYO Waaqa keessan amanadhaa; raajota isaa illee amanaa isin ni milkooftuutii” jedhe.

²¹ Yehooshaafaax erga namoota wajjin mari'atee booddee akka isaan loltoota dura deemanii,

“WAAQAYYON galateeffadhaa;

jaalalli isaa bara baraan jiraataatii”

jechaa WAAQAYYON faarfatanii sababii ulfina qulqullummaa isaatiif isa leellisaniif faarfattoota muude.

²² Akkuma isaan faarfachuu fi galateeffachuu jalqabaniinis WAAQAYYO namoota Amoon kan Mo'aabii fi kan Gaara See'iir kanneen Yihuudaatti duulan sana dura waraana riphee eeg-gatu tokko ni kaa'e; isaanis ni mo'ataman. ²³ Namoonni Amoonii fi Mo'aab namoota Tulluu See'iir irraa dhufan guutumaan guutuutti barbadeessuudhaaf itti ka'an. Isaanis erga namoota See'iir dhufan sana fixanii booddee deebi'anii wal fixan.

²⁴ Namoonni Yihuudaas yommuu iddoo gara gammoojjiitti garagalee jiru ga'anii waraana guddaa sana ilaalanitti reeffa lafatti kufe gofa argan; namni tokko iyyuu hin miliqne. ²⁵ Kanaafuu Yehooshaafaaxii fi namoonni isaa boojuu isaanii guurrachuu dhaqan; isaanis mi'a lolaa hedduu fi uffata akkasumas mi'oota gatii guddaa baasan kan guurratanii fixuu hin dandeenye achitti ni argatan. Boojuun argames waan akka malee baay'ee tureef walitti qabuuf bultii sadii fudhate. ²⁶ Bultii afuraffaatti lafa itti WAAQAYYOO galata dhi'eessan sana Sulula Beraakaa keessatti walitti qabaman. Kanaafuu iddoon suni hamma har'aatti Sulula Beraakaa jedhamee waamama.

²⁷ Namoonni Yihuudaa fi Yerusaalem sababii WAAQAYYO waan isaan ittiin diinota isaanii irratti gammadan isaaniif kenneef Yehooshaafaaxiin hoogganamanii gammachuudhaan Yerusaalemitti deebi'an. ²⁸ Isaanis Yerusaalem seenanii baganaa, kiraaraa fi malakata qabatanii gara mana qulqullummaa WAAQAYYOO ni dhaqan.

²⁹ Mootummoonni biyyoota hundaas yommuu

akka itti WAAQAYYO diinota Israa’el lole dhaga’anitti Waaqa sodaachuun isaan qabate. ³⁰ Mootummaan Yehooshaafaaxis waan Waaqni isaa karaa hundaan boqonnaa isaaf kenneef nagaadhaan ni jiraate.

*Dhuma Bara Mootummaa Yehooshaafaax
20:31-21:1 kwf - 1Mt 22:41-50*

³¹ Akkasiin Yehooshaafaax mootii ta’ee Yihuudaa ni bulche. Inni yeroo mootii Yihuudaa ta’etti nama umuriin isaa waggaa soddonii shan ture; innis Yerusaalem keessa taa’ee waggaa digdamii shan ni bulche. Maqaan haadha isaa Azuubaa ture; isheenis intala Shilhii turte. ³² Innis karuma abbaa isaa Aasaa irra deeme malee isa irraa hin jal’anne; fuula WAAQAYYOO durattis waan qajeelaa hojjete. ³³ Ta’us iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa hin diigamne ture; namoonnis qalbii isaanii gara Waaqa abbootii isaaniitti hin deebine ture.

³⁴ Wantoonni bara mootummaa Yehooshaafaax keessa jalqabaa hamma dhumaatti hojjetaman kanneen biraa seenaa Yehuu ilma Hanaanii kan kitaaba mootota Israa’el keessatti galmeeffame sana keessatti barreeffamaniiru.

³⁵ Ergasii Yehooshaafaax mootichi Yihuudaa, Ahaaziyaa mootii Israa’el kan hojiin isaa jib-bisiisaa ta’e sana wajjin walii galtee godhate. ³⁶ Innis dooniiwwan daldalaa hojjechuuf isaan walii gale; isaanis Eziyoon Geberitti dooniiwwan ni hojjechiisan. ³⁷ Elii’ezer raajichi ilmi Doodaawaahuu namichi Maareeshaa sun,

“Sababii ati Ahaaziyaa wajjin walii galtee godhatteef WAAQAYYO hojii kee ni diiga” jedhee Yehooshaafaaxiin mormee raajii ni dubbate. Dooniiwwanis ni caccaban; gara Tarshiishis dhaquu hin dandeenye.

21

¹ Ergasii Yehooshaafaax abbootii isaa wajjin boqotee isaanuma biratti magaalaa abbaa isaa magaalaa Daawit keessatti awwaalame. Yehooraam ilmi isaas iddoo isaa bu’ee mootii ta’e. ² Obbolloonni Yehooraam ilmaan Yehooshaafaax Azaariyaa, Yehii’eel, Zakkaariyaas, Ezaariyaas, Miikaa’elii fi Shefaaxiyaa jedhaman ture. Isaan kunneen hundi ilmaan Yehooshaafaax mooticha Israa’el sanaa turan. ³ Abbaan isaaniis kennaa meetii, kan warqetii fi mi’oota gatii guddaa baasanii akkasumas magaalawwan Yihuudaa keessaa kanneen dallaa jabaa qaban isaanii kenne; garuu sababii inni hangafa ta’eef mootummaa isaa Yehooraamiif kenne.

Yehooraam Mooticha Yihuudaa 21:5-10,20 kwf - 2Mt 8:16-24

⁴ Yehooraam erga mootummaa abbaa isaa irratti jabaatee dhaabatee booddee obboloota isaa hundaa fi qondaaltota Israa’el tokko tokko goraadeedhaan ni fixe. ⁵ Yehooraam yeroo mootii ta’etti umuriin isaa waggaa soddomii lama ture; innis Yerusaalem keessa taa’ee waggaa saddeet ni bulche. ⁶ Innis akkuma manni Ahaab godhee ture sana karaa mootota Israa’el duukaa bu’e; intala Ahaab fuudhee tureetii.

Fuula WAAQAYYOO durattis waan hamaa hojjete. ⁷ Ta'us WAAQAYYOO sababii Daawit wajjin kakuu galeef mana Daawit balleessuun fedhii WAAQAYYOO hin turre. Inni isaa fi sanyii isaatiif ibsaa bara baraa dhaabuuf kakuu galee ture.

⁸ Bara Yehooraa keessa Edoom Yihuudaatti fincilee mootii ofii isaa moosifate. ⁹ Kanaafuu Yehooraa qondaaltota isaatii fi gaariwwan isaa hunda wajjin achi dhaqe. Warri Edoomis isaa fi ajajjoota gaariwwan isaa marsan; inni garuu halkaniin ka'ee isaan ni dha'e. ¹⁰ Edoom hamma har'aatti illee akkuma Yihuudaatti finciletti jira.

Libnaanis sababii Yehooraa WAAQAYYOO Waaqa abbootii isaa dhiiseef yeruma sanatti fincile. ¹¹ Tulluuwwan Yihuudaa irrattis iddoowwan sagadaa ijaaree akka namoonni Yerusaalem sagaagalan gochuudhaan Yihuudaa karaa irraa jal'ise.

¹² Yehooraa xalayaa Eeliyaas raajicha biraa ergame tokko ni argate; xalayaan sunis akkana jedha:

“WAAQAYYOO Waaqni abbaa kee Daawit akkana jedha: ‘Ati karaa abbaa kee Yehooshaafaax irra yookaan karaa Aasaa mooticha Yihuudaatti hin adeemne. ¹³ Ati garuu karaa mootota Israa’el irra deemuudhaan akkuma manni Ahaab godhe sana Yihuudaa fi saba Yerusaalem sagaagalchiifte. Obboloota kee miseensota mana abbaa keetii kanneen sirra wayyan sana illee ni fixxe. ¹⁴ Kanaafuu WAAQAYYOO amma saba kee, ilmaan kee, niitota kee fi waan ati qabdu hunda dha’icha hamaadhaan dha’uuf

jira. ¹⁵ Ati mataan kee iyyuu dhukkuba mar'umaanii kan guyyaa guyyaadhaan hammaachaa deemuun qabamta; dhuma irrattis dhukkubichi mar'umaan kee alatti yaasa.'”

¹⁶ WAAQAYYOS Filisxeemotaa fi Araboota saba Itoophiyaatti dhi'oo jiraatan Yehooraaamitti ni kaase. ¹⁷ Isaanis Yihuudaa dha'anii qabatan; mi'a masaraa mootii keessatti argamu hunda, ilmaanii fi niitota isaa wajjin booji'anii ni fudhatan. Ilma isaa Ahaaziyaa isa quxisuu sana malee ilmi tokko iyyuu hin hafneef.

¹⁸ Waan kana hundaa booddee WAAQAYYO dhukkuba mar'umaanii kan hin fayyineen Yehooraaamin ni dha'e. ¹⁹ Innis oolee bulee dhuma waggaa lammaffaatti sababii dhukkuba hamaa sanaatiif mar'umaan isaa keessaa ni kufe; akka malees dhiphatee ni du'e. Namoonni isaa akka abbootii isaatiif godhan sana ulfina isaatiif jedhanii ibidda hin bobbeessine.

²⁰ Yehooraaam yeroo mootii ta'etti nama waggaa soddonii lamaa ture. Innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa saddeet ni bulche. Yeroo inni du'etti namni tokko iyyuu isaaf hin gaddine; innis Magaalaa Daawit keessatti awwaalame malee lafa mootonni itti awwaalamanitti hin awwaalanne.

22

Ahaaziyaa Mooticha Yihuudaa
22:1-6 kwf - 2Mt 8:25-29
22:7-9 kwf - 2Mt 9:21-29

¹ Sababii Saamtonni Araboota wajjin qubata loltootaa seenan sun ilmaan isaa hangafoota hunda fixaniif namoonni Yersaalem Ahaaziyaa ilma Yehooraa sana iddoo isaa buusanii mootii godhan. Kanaafuu Ahaaziyaa ilmi Yehooraa mooticha Yihuudaa sun mootii ta'ee bulchuu ni jalqabe.

² Ahaaziyaa yeroo mootii ta'etti umuriin isaa waggaa digdamii lama ture; innis Yersaalem keessa ta'ee waggaa tokko ni bulche. Maqaan haadha isaa Aataliyaa dha; isheenis intala ilma Omrii turte.

³ Innis sababii haati isaa akka inni dogoggora hojjetu isa jajjabeessaa turteef karaa mana Ahaab duukaa bu'e. ⁴ Sababii manni Ahaab erga abbaan isaa du'ee booddee gorsitoota isaa ta'uudhaan gara yakka hojjechuutti isa oofaniif, innis akkuma manni Ahaab godhe sana fuula WAAQAYYOO duratti waan hamaa hojjete.

⁵ Inni yeroo Yehooraa ilma Ahaab mooticha Israa'el wajjin Raamooti Gili'aaditti Hazaa'eel mooticha Arraam loluudhaaf duuletti gorsuma isaanii duukaa bu'e. Warri Arraamis Yooraamin ni madeessan; ⁶ kanaafuu inni madaa isaan yeroo inni Raamaa keessatti Hazaa'eel mooticha Arraam wajjin wal loletti isa madeessan sana fayyuuf jedhee Yizri'eelitti deebi'e.

Kana irratti Ahaaziyaan ilmi Yooraam mootichi Yihuudaa sababii inni madaa'ee tureef Yehooraa ilma Ahaab arguuf gara Yizri'eelitti gad bu'e.

⁷ Sababii inni Yehooraa gaafachuu dhaqeef Waaqni Ahaaziyaatti badiisa fide. Ahaaziyaan yommuu achi ga'etti Yehuu ilma Nimshii sana

simachuuf Yooraam wajjin gad ba'e. Yehuun immoo nama WAAQAYYO akka inni mana Ahaab balleessuuf dibee dha. ⁸ Yehuun utuu mana Ahaabitti muraa jiruu qondaaltota Yihuudaa fi ilmaan firoota Ahaaziyaa kanneen Ahaaziyaa tajaajilaa turan argee isaan ni galaafate. ⁹ Ergasii immoo inni Ahaaziyaa barbaacha ni deeme; namoonni Yehuus Samaariyaadhaa iddoo inni itti dhokatee turee qabanii Yehuutti fidanii isa ni ajjeesan. Isaanis, "Inni ilma Yehooshaafaax namicha garaa guutuudhaan WAAQAYYON barbaade sanaa ti" jedhanii isa ni awwaalan. Kanaafuu mana Ahaaziyaa keessaa namni aangoo mootummaa qabachuu danda'u tokko illee hin turre.

Ataaliyaa fi Yoo'aash
22:10-23:21 kwf - 2Mt 11:1-21

¹⁰ Ataaliyaan haati Ahaaziyaa yommuu akka ilmi ishee du'e argitetti kaatee maatii mana mootii Yihuudaa guutumaan guutuutti balleessite. ¹¹ Yehooshebaati intalli Yehooraam Mootichaa garuu ilmaan moototaa kanneen ajjeefamuuf turan keessaa Yoo'aash ilma Ahaaziyaa hattee fudhachuudhaan guddiftuu isaa wajjin dinqatti ni dhoksite. Yoshabeti intalli Iyyooraam Mootichaa, niitiin Yehooyaadaa lubichaa sun obboleettii Ahaaziyaa turte; isheen is akka Ataaliyaan isa hin ajjeefneef mucaa sana dhoksite. ¹² Innis bara Ataaliyaan biyya bulchaa turte hunda isaan wajjin mana qulqullummaa Waaqaa keessatti dhokfamee waggaa ja'a jiraate.

23

¹ Yehooyaadaan waggaa torbaffaatti jabina ofii isaa ni argisiise. Innis ajajjuuwwan dhibbaa jechuunis Azaariyaa ilma Yirooham, Ishmaa'eel ilma Yehohaanaan, Azaariyaa ilma Oobeed, Ma'aseyaa ilma Adaayaa fi Eliishaafaax ilma Zikrii wajjin kakuu seene. ² Isaanis guutummaa Yihuudaa keessa deemanii magaalawwan hunda keessaa Lewwotaa fi hangafoota maatiiwwan Israa'el walitti ni qaban. Yommuu isaan Yerusaalem ga'anittis, ³ waldaan guutuun mana qulqullummaa Waaqaa keessatti mooticha wajjin kakuu seene.

Yehooyaadaanis akkana isaaniin jedhe; “Akkuma WAAQAYYO waa'ee sanyii Daawit waadaa gale sanatti, ilmi mootichaa mootii ni ta'a. ⁴ Wannis isin gochuu qabdan isa kana: Isin lubootaa fi Lewwota guyyaa Sanbataa hojiitti ramadamtan keessaa harka sadii keessaa harki tokko karra, ⁵ harka sadii keessaa harki tokko masaraa mootummaa, harka sadii keessaa harki tokko immoo karra 'Karra Hundee' jedhamu sana eegaa; namoonni kaan hundi immoo oobdii mana qulqullummaa WAAQAYYOO keessatti argamuu qabu. ⁶ Lubootaa fi Lewwota hojii irra jiran malee namni tokko iyyuu mana qulqullummaa WAAQAYYOO hin seenin; isaan sababii qulqullaa'aniif seenuu ni danda'u; warri kaan hundi garuu waan WAAQAYYO isaan ajaje eeguu qabu. ⁷ Lewwonni tokkoon tokkoon isaanii mi'a lolaa harkatti qabatanii mootichatti naanna'anii dhadhaabachuu qabu. Namni mana qulqullummaa seenu kan biraa kam iyyuu haa

ajjeefamu. Lafa inni dhaqu hundatti mootichatti dhi'oo jiraadhaa.”

⁸ Lewwonnii fi namoonni Yihuudaa hundinuu akkuma Yehooyaadaan lubichi ajaje sana ni godhan. Sababii Yehooyaadaan lubichi gareewwan eegumsaa keessaa tokko illee gad hin dhiisiniif tokkoon tokkoon isaaniis namoota isaanii warra guyyaa Sanbataatiin hojiitti bobba'anii fi warra hojii irraa boqotan ni fudhatan. ⁹ Innis eeboowwan, gaachanawwan gurguddaa fi xixinnaa Daawit Mootichaa kanneen mana qulqullummaa Waaqaa keessa turan ajajjuuwwan dhibbaatiif ni kenne. ¹⁰ Akka namoonni hundi mi'a lolaa harkatti qabataniis karaa kibba mana qulqullummaatii hamma karaa kaaba mana qulqullummaatti iddoo aarsaatii fi mana qulqullummaa biratti mootichatti naanna'anii dhaabatan ni godhe.

¹¹ Yehooyaadaa fi ilmaan isaa ilma mootichaa fidanii mataa isaa irra gonfoo kaa'an; isaanis garagalcha kakuu itti kennanii akka inni mootii ta'e ni labsan. Isa dibaniis, “Mootichi bara baraan haa jiraatu!” jedhanii ni iyyan.

¹² Ataaliyaan yommuu waca namoota figanii mooticha leellisaniis dhageessetti, isaan bira gara mana qulqullummaa WAAQAYYOO dhaqxe. ¹³ Yeroo isheen ilaaltetti mootichi balbala irra utubaa isaa bira dhaabatuu ni argite. Qondaaltonnii fi warri malakata afuufan mooticha bira turan; namoonni biyya sanaa hundinuus gammadanii malakata afuufaa turan; faarfattoonni immoo meeshaa muuziiqaatiin faarfannaa qa-jeelchaa turan. Kana irratti Ataaliyaan uffata

ishee tarsaaftée, “Kun maltummaa dha! Kun maltummaa dha!” jettee iyyite.

¹⁴ Yehooyaadaan lubichis, “Hiriira gidduudhaa baasaatii ishee fidaa; nama ishee irra dhufu kam iyyuu goraadeedhaan ajjeesaa” jedhee ajajjuuwwan dhibbaa kanneen kutaawwan loltootaa sana irratti ramadaman erge. Lubichi, “Mana qulqullummaa WAAQAYYOO keessatti ishee hin ajjeesinaa” jedhee tureetii. ¹⁵ Kanaafuu isaan akkuma isheen karra “Karra Fardaa” jedhamu kan masaraa mootii duraa geesseen qabanii achumatti ishee ni ajjeesan.

¹⁶ Yehooyaadaan akka inni, sabnii fi mootichis saba WAAQAYYOO ta’aniif kakuu ni dhaabe.

¹⁷ Sabni hundinuu gara galma Ba’aal dhaqee diige. Isaanis iddoowwan aarsaatii fi waaqota tolfamoo caccabsanii Mataan lubicha Ba’aal sana illee iddoowwan aarsaa duratti ni ajjeesan.

¹⁸ Ergasii Yehooyaadaan luboota Lewwota turan kanneen Daawit mana qulqullummaa WAAQAYYOO keessatti ramadee ture sanatti itti gaafatamummaa mana qulqullummaa ni kenne; isaan akkuma Seera Musee keessatti barreeffame sanatti aarsaa gubamu WAAQAYYOOF dhi’eessuu qabu; Daawit akka isaan gammachuu fi faarfannaadhaan aarsaa kana dhi’eessan ajajjee tureetii. ¹⁹ Akkasumas inni akka namni karaa kamiin iyyuu xuraa’e tokko iyyuu ol hin seenneef balbala mana qulqullummaa WAAQAYYOO dura eegdota ni dhaabe.

²⁰ Innis ajajjuuwwan dhibbaa, namoota be-beekamoo, bulchitoota sabaa fi namoota biyyattii hunda fudhatee dhaqee mana qulqullum-

maa WAAQAYYOOTII mooticha gad baasee fide. Isaanis karaa, “Karra Ol aanu” jedhamuutiin masaraa mootummaa seenanii mooticha teessoo mootummaa irra teessisan. ²¹ Saboonni biyyattii hundi ni ililchan; sababii Ataaliyaan goraadeedhaan ajjeefamteef magaalaan sun nagaa argatte.

24

Yoo’aash Mana Qulqullummaa Haaromsuu Isaa

24:1-14 kwf - 2Mt 12:1-16

24:23-27 kwf - 2Mt 12:17-21

¹ Yoo’aash yeroo mootii ta’etti nama umuriin isaa waggaa torbaa ture; innis Yerusaalem keessa taa’ee waggaa afurtama ni bulche. Maqaan haadha isaa Ziibiyaa ture; isheenis nama Bersheebaa turte. ² Yoo’aash bara Yehooyaadaa lubichaa hunda keessa waan fuula WAAQAYYOO duratti qajeelaa ta’e hojjete. ³ Yehooyaadaan niitota lama isaaf file; innis ilmaanii fi intallan ni dhalche.

⁴ Yeroo xinnoo booddees Yoo’aash mana qulqullummaa WAAQAYYOO haaromsuuf murteesse. ⁵ Innis lubootaa fi Lewwota walitti waamee, “Gara magaalaawwan Yihuudaa dhaqaatii maallaqa waggaa waggadhaan mana qulqullummaa Waaqa keessanii haaromsuuf oolu Israa’eloota hunda irraa walitti qabaa. Kanas ammuma godhaa” isaaniin jedhe. Lewwonni garuu dafanii hin goone.

⁶ Kanaafuu mootichi Yehooyaadaa lubicha hangafticha waamee, “Ati maaliif akka Lewwonni gibira Museen garbichi WAAQAYYOO

fi yaa'iin Israa'el akka dunkaana dhuga ba'umsaatiif baafamu murteessan sana Yihuudaa fi Yerusaalem irraa walitti qaban hin godhin?" jedheen.

⁷ Yeroo sana ilmaan Ataaliyaa dubartittii hamtuu sanaa mana qulqullummaa Waaqaa cabsanii seenanii mi'oota qulqulleeffaman illee Ba'aalin tajaajiluuf itti ni fayyadaman.

⁸ Kanaafuu mootichi akka isaan sanduuqa maallaqni itti walitti qabamu hojjetanii karaa alaatiin balbala mana qulqullummaa WAAQAYYOO bira kaa'an ni ajaje. ⁹ Akka isaan qaraxa Museen garbichi Waaqaa sun yeroo gammoojjii keessa turanitti Israa'eloota ajaje sana WAAQAYYOO fidaniif Yihuudaa fi

Yerusaalem keessatti labsiin tokko ni ba'e. ¹⁰ Qondaaltonni hundii fi sabni hundi buusii isaanii gammachuudhaan fidanii hamma inni guututti sanduuqicha keessa ni buusan.

¹¹ Yommuu sanduuqichi Lewwotaan gara qondaaltota mootiitti fidamee qondaaltonni sun akka maallaqni baay'een isa keessa jiru arganitti barreessaan mootichaa fi ajajaan lubicha hangafaa dhufanii maallaqa sana sanduuqa keessaa garagalchani sanduuqicha iddoo isaatti deebisu ture. Isaanis guyyuma guyyaan akkas godhanii maallaqa akka malee baay'ee walitti ni qaban. ¹² Mootichii fi

Yehooyaadaanis maallaqa sana warra mana qulqullummaa WAAQAYYOO hojjechiisuuf itti gaafatamummaa fudhatanitti ni kennan. Isaanis mana qulqullummaa WAAQAYYOO haaromsuudhaaf namoota dhagaa cabsanii

fi ogeeyyii hojii mukaa, akkasumas mana qulqullummaa haaromsuudhaaf hojjettoota sibiilaa fi naasii ittiin ni qaxaran.

¹³ Hojjettoonni qaxaraman waan jabaatanii hojjetaniif hojiin sun isaaniif ni milkaa'e. Mana qulqullummaa Waaqaas akkuma duraan turetti deebisanii ni haaromsan; ni jabeessanis. ¹⁴ Erga fixanii booddees maallaqa hafe fidanii mootichaa fi Yehooyaadaatti ni kennan; maallaqa sanaanis mi'oota mana qulqullummaa WAAQAYYOO jechuunis mi'oota tajaajilaa fi kan aarsaan gubamu ittiin dhi'effamu akkasumas caabiiwwan, mi'oota warqee fi meetii ittiin ni hojjetan. Isaanis bara Yehooyaadaa keessa utuu gargar hin kutin mana qulqullummaa WAAQAYYOO keessatti aarsaa gubamu dhi'eessaa turan.

¹⁵ Yehooyaadaanis bara dheeraa jiraatee dulloomee waggaa dhibba tokkoo fi soddomatti ni du'e. ¹⁶ Innis sababii Israa'el keessatti Waaqaa fi mana qulqullummaa isaatiif waan gaarii hojjeteeff Magaalaa Daawit keessatti mootota biratti ni awwaalame.

Hammina Yoo'aash

¹⁷ Erga Yehooyaadaan du'ee booddee qondaaltonni Yihuudaa dhufanii amanamummaa mootichaaf qaban ni ibsan; innis isaan dhaggeeffate. ¹⁸ Isaanis mana qulqullummaa WAAQAYYOO Waaqa abbootii isaanii dhiisanii siidaawwan Aasheeraa fi waqota tolfamoo ni waqeffatan. Sababii balleessaa isaaniifis dheekkamsi Waaqaa Yihuudaa fi Yerusaalemitti ni dhufe. ¹⁹ Akka

isaan gara isaatti saba deebisaniif WAAQAYYO raa-jota isaanitti erge; raajonnis isaanitti rageessan; isaan garuu dhaga'uu hin barbaanne.

²⁰ Ergasiis Hafuurri Waaqaa Zakkaariyaas ilma Yehooyaadaa lubichaa irra ni bu'e. Innis ka'ee fuula uummataa dura dhaabatee, "Waaqni akkana jedha: 'Isin maaliif ajaja WAAQAYYOO eeguu diddani? Isin hin milkooftan. Sababii isin WAAQAYYON dhiiftaniif innis isin dhiiseera'" jedheen.

²¹ Isaan garuu isatti mari'atanii ajaja mootichaatiin oobdii mana qulqullummaa WAAQAYYOO keessatti dhagaadhaan tumanii isa ni ajjeesan. ²² Yoo'aash mootichi arjummaa Yehooyaadaan abbaan Zakkaariyaas isaaf godhe sana hin yaadanne; qooda kanaa inni ilma isaa ni ajjeese; innis yeroo du'utti, "WAAQAYYO waan kana haa argu; haaloos haa ba'u" jedhe.

²³ Dhuma waggaa sanaattis loltoonni Sooriyaa Yoo'aashitti ni duulan; Yihuudaa fi Yerusaalem qabatani hooggantoota sabaa hunda ni fixan. Isaanis waan booji'an hunda gara Damaasqootti mootii isaaniitti ni ergan. ²⁴ Loltoonni Sooriyaa namoota xinnoo qabatani dhufan illee WAAQAYYO loltoota akka malee baay'ee harka isaaniitti dabarsee ni kenne. Sababii Yihuudoonni WAAQAYYO Waaqa abbootii isaanii dhiisaniif Yoo'aashitti murtiin murame. ²⁵ Warri Sooriyaa yommuu ba'anitti Yoo'aashin akka malee madeessanii ni deeman. Qondaaltonni isaas sababii inni ilma Yehooyaadaa lubichaa ajjeeseef isatti mari'atanii siree isaa irratti isa ajjeesan. Kanaafuu inni du'ee Magaalaa Daawit

keessatti ni awwaalame; garuu iddoo awwaala moototaatti hin awwaalamne.

²⁶ Warri isatti mari'atanis Zaabaad ilma Shime'aati dubartii Amoon sanaa fi Yehooza-abaad ilma Shimriiti dubartii Mo'aab sanaa turan. ²⁷ Seenaan ilmaan isaa, raajiiwwan waa'ee isaa dubbataman hedduunii fi seenaan haaromfamuu mana qulqullummaa Waaqaa ki-taaba seenaa moototaa keessatti barreeffameera. Amasiyaa ilmi isaa iddoo isaa bu'ee mootii ta'e.

25

Amasiyaa Mooticha Yihuudaa

25:1-4 kwf - 2Mt 14:1-6

25:11-12 kwf - 2Mt 14:7

25:17-28 kwf - 2Mt 14:8-20

¹ Amasiyaa yeroo mootii ta'etti nama waggaa digdamii shan ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa digdamii sagal ni bulche. Maqaan haadha isaa, Yo'aadaan ture; isheenis nama Yerusaalem turte. ² Innis waan fuula WAAQAYYOO duratti qajeelaa ta'e ni hojjete; garuu garaa gu-utuudhaan miti. ³ Inni erga jabeessee to'annaa isaa jalatti mootummaa qabatee booddee qon-daaltota abbaa isaa mooticha ajjeesan sana fixe. ⁴ Ta'us inni akka waan Seera keessatti, Ki-taaba Musee keessatti kan WAAQAYYO, "Abbootiin sababii ijoollee isaaniitiif ajjeefamuu hin qaban yookaan ijoolleen sababii abbootii isaaniitiif aj-jeefamuu hin qaban; tokkoon tokkoon namaa sababii cubbuu ofii isaatiif du'a" jedhee ajaje sanaatti tarkaanfii fudhate malee ilmaan warra abbaa isaa ajjeesan sanaa hin fixne.

⁵ Amasiyaa saba Yihuudaa walitti waamee akkuma maatii isaaniitti ajajjuuwwan kumaatii fi ajajjuuwwan dhibbaa guutummaa Yihuudaa fi Beniyaam keessatti ramade. Sana booddees warra umuriin isaanii waggaa digdamaa fi sanaa ol ta'e walitti qabee akka namoonni duulaaf qophaa'an kanneen eeboo fi gaachana qabachuu danda'an kuma dhibba sadii ta'an argate. ⁶ Akkasumas Israa'el keessaa loltoota jajjaboo kuma dhibba tokko meetii taalaantii* dhibba tokkoon ni qaxarate.

⁷ Garuu namni Waaqaa tokko isa bira dhufee akkana jedheen; "Yaa mootii, sababii WAAQAYYO Israa'el wajjinis ta'u namoota Efreem kam iyyuu wajjin hin jirreef loltoonni Israa'el kunneen si wajjin hin duulin. ⁸ Yoo ati sodaa malee lola dhaqxe illee Waaqni fuula diinota keetii duratti si kuffisa; Waaqni gargaaruufis kuffisuufis humna qabaatii."

⁹ Amasiyaa immoo, "Garuu taalaantiin dhibbi ani loltoota Israa'eliif baase sun maal haa ta'u ree?" jedhee nama Waaqaa sana ni gaafate.

Namni Waaqaa sun immoo deebisee, "WAAQAYYO waan sana caalu iyyuu siif kennuu ni danda'a" jedheen.

¹⁰ Kanaafuu Amasiyaa loltoota biyya Efreemii isa bira dhufan sana akka isaan biyya isaaniitti deebi'aniif gad dhiise. Isaanis Yihuudaatti aaranii akka malee dheekkamaa gara biyya isaaniitti deebi'an.

---

* 25:6 25:6 Taalaantiin tokko kiiloo giraamii 34.

11 Amasiyaa humna isaa jabeeffatee loltoota isaa gara Sulula Soogiddaatti erge; achittis namoota See'iir kuma kudhan ni fixe. 12 Loltoonni Yihuudaas namoota kuma kudhan biraa booji'an; fiixee kattaa tokkoottis ol baasanii achi irraa gad isaan dadarbatan; hundi isaaniis caccabanii hurraa'an.

13 Loltoonni Amasiyaa akka isaan isa wajjin hin duulleef gara biyya isaaniitti deebisee erge sun garuu magaalaawwan Yihuudaa kanneen Samaariyaadhaa hamma Beet Horoonitti jiran ni dha'an. Isaanis namoota kuma sadii ajjeesanii boojuu baay'ee fudhatanii deeman.

14 Amasiyaa yommuu namoota Edoom fixee deebi'etti waaqota saba See'iir fudhatee gale. Innis akkuma waaqota isaatti dhaabbatee sagadeefii aarsaa gubamu isaaniif ni dhi'esse. 15 WAAQAYYOS akka malee Amasiyaatti aaree raajii tokko itti erge; raajiin sunis, "Ati maaliif waaqota saba kanaa kanneen saba ofii isaa iyyuu harka keetii baasuu hin dandeenye gorsa gaafatta?" jedheen.

16 Mootichis utuma inni dubbachaa jiruu, "Nu akka ati mootii gorsituuf si muudneerraa? Cal'isi! Maaliif rukutamta?" jedheen.

Raajiin sunis ni cal'ise; garuu, "Sababii ati gorsa koo dhaga'uu diddee waan kana gooteef, ani akka Waaqni si balleessuuf murteesse nan beeka" jedheen.

17 Amasiyaa mootichi Yihuudaa erga gorsitoota isaatiin mari'atee booddee, "Kottu mee waraana keessatti wal ilaallaa" jedhee qoosaa

kana gara Yoo'aash ilma Yehoo'aahaaz, ilma Yehuu, mooticha Israa'elitti ni erge.

¹⁸ Yoo'aash mootichi Israa'el garuu akkana jedhee Amasiyaa mooticha Yihuudaatiif deebii kenne; "Sokorruun Libaanoon keessaa tokko ergaa ergee birbirsaa Libaanooniin, 'Intala kee ilma kootti heerumsiisi' jedhe. Ergasii bineensi bosona Libaanoon keessaa tokko dhufee sokorruu sana irra miilaan deeme. ¹⁹ Ati, 'Kunoo ati dhugumaan Edoomin mo'atteerta' ofiin jettee amma of tuulaa jirta. Amma garuu mana kee taa'i! Ati maaliif rakkina barbaaddee ofii keetii fi Yihuudaattis kufaatii fidda?"

²⁰ Amasiyaa garuu dhaga'uu dide; sababii isaan waaqota Edoom duukaa bu'aniif Waaqni harka Yoo'aashitti dabarsee isaan kennuuf murteesseeraatii. ²¹ Kanaafuu Yoo'aash mootichi Israa'el ka'ee lola bane. Innii fi Amasiyaa mootichi Yihuudaa biyya Yihuudaa keessatti Beet Shemeshitti walitti ba'an. ²² Warri Yihuudaas warra Israa'eliin mo'atamanii tokkoon tokkoon namaas gara mana ofii isaatti baqate. ²³ Yoo'aash mootichi Israa'el, Amasiyaa mooticha Yihuudaa ilma Iyoo'as ilma Ahaaziyaana sana Beet Shemeshitti qabe. Iyoo'asis gara Yerusaalemitti isa fidee Karra Efreemiitii jalqabee hamma Karra Goleetti dallaa Yerusaalem kan dhagaa sana diige; kutaan diigame kun dhundhuma dhibba afur lafa irra dheerata ture. ²⁴ Innis warqee fi meetii hunda, akkasumas mi'a mana qulqullummaa Waaqaa keessatti argamu kan Oobeed Edoom eegaa ture hunda, qabeenya masaraa mootummaa fi namoota booji'e illee

fudhatee gara Samaariyaatti deebi'e.

²⁵ Amasiyaa ilmi Yoo'aash mootichi Yihuudaa erga Yoo'aash ilmi Yehoo'aahaaz mootichi Israa'el du'ee booddee waggaa kudha shan jiraate. ²⁶ Wantoonni bara mootummaa Amasiyaa keessa jalqabaa hamma dhumaatti hojjeta-man kanneen biraa kitaaba mootota Yihuudaa fi Israa'el keessatti barreeffamaniiru miitii? ²⁷ Yeroo Amasiyaa WAAQAYYON duukaa bu'uu irraa garagalee jalqabee isaan Yerusaalem keessatti isatti malatan; innis gara Laakkiishitti baqate; isaan immoo faanuma isaa Laakkiishitti namoota erganii achitti isa ajjeesan. ²⁸ Isaanis fardaan isa fidanii Magaalaa Yihuudaatti abbootii isaa biratti isa ni awwaalan.

26

Uziyaan Mooticha Yihuudaa

26:1-4 kwf - 2Mt 14:21-22; 15:1-3

26:21-23 kwf - 2Mt 15:5-7

¹ Ergasii namoonni Yihuudaa hundi Uziyaan nama waggaa kudha ja'a sana fuudhanii iddoo abbaa isaa iddoo Amasiyaa buusanii mootii ni godhan. ² Erga Amasiyaa abbootii isaa wajjin boqotee booddee namni Eelootin deebisee ijaaree gara Yihuudaatti deebisee Uziyaan ture.

³ Uziyaan yeroo mootii ta'etti nama waggaa kudha ja'a ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa shantamii lama ni bulche; maqaan haadha isaa Yekooliyaa ture; isheenis nama Yerusaalem turte. ⁴ Innis akkuma abbaa isaa Amasiyaa sana fuula WAAQAYYOO duratti waan qajeelaa ni hojjete. ⁵ Inni bara Zakkaariyaas

isa akka inni Waaqa sodaatu isa barsiise sanaa keessa Waaqa barbaade. Yeroo inni WAAQAYY-OON barbaade hundas Waaqni isa ni milkoomse.

⁶ Innis Filisxeemotatti duulee dallaawwan Gaati, kan Yabinee fi kan Ashdood ni diige. Ergasii Ashdood birattii fi bulchiinsota Filisxeemotaa kaan keessatti magaalawwan deebisee ni ijaare. ⁷ Yeroo inni Filisxiyaatti, Araboota Guur Ba'aalittii fi Me'uunootatti ka'etti Waaqni isa gargaare. ⁸ Warri Amoonis Uziyaaniif gibira ni fidan; sababii inni baay'ee jabaateef gurri isaa hamma daangaa Gibxitti beekame.

⁹ Uziyaanis Yerusaalem keessatti Karra Golee irratti, Karra sululaa irrattii fi golee dallaa irratti gamoowwan eegumsaa ni ijaare. ¹⁰ Akkasumas inni sababii gaarran jalaa fi dirree irraa horii akka malee baay'ee qabuuf gammoojjii keessatti gamoowwan eegumsaa ijaaree boolla bishaanii hedduus ni qote; inni waan hojii qotiisaa jaallatuuf qottoota gaarranii fi lafa gabbataa qotanii wayiniis dhaaban qaba ture.

¹¹ Kana malees Uziyaan hoomaa waraanaa kan akka gaarii leenjifamee waraanaaf qophaa'ee qaba ture; hoomaan waraanaa kunis dura bu'ummaa Hanaaniyaa isa qondaaltota mootichaa keessaa tokko ta'e sanaan akkuma baay'ina isaaniitti garee gareedhaan Ye'ii'eel barreessaa sanaa fi Ma'aseyaa ajajjichaan gurmeeffame. ¹² Baay'inni hooggantota maatii kanneen loltoota irratti muudamanii walumatti 2,600 ture. ¹³ Ajaja isaanii jalattis hoomaa waraanaa kan namoota lolaaf leenjifaman 307,500 of keessaa qabu tokkotu ture; hoomaan

kunis humna guddaa kan yeroo mootichi diinota isaatti duulutti isa gargaaruu dha. ¹⁴ Uziyaan loltoota hundaaf gaachana, eeboo, gonfoo sibiilaa, qomee sibiilaa, xiyyaa fi furrisa dhagaa kenne. ¹⁵ Innis Yerusaalem keessatti meeshaawwan namoota ogeeyyiidhaan hojjetaman kanneen gamoowwan eegumsaatii fi goleewwan ittisaa gubbaatti xiyya darbachuu fi dhagaa furuursuuf fayyadan ijaare. Innis hamma jabaatutti waan gargaarsa argateef maqaan isaa fagootti illee bal'inaan ni beekame.

¹⁶ Garuu Uziyaan erga jabaatee booddee, of tuulummaan isaa kufaatii isatti fide. Innis iddoo aarsaa ixaanaatti ixaana aarsuuf mana qulqullummaa WAAQAYYOO seenuudhaan amanamummaa WAAQAYYO Waaqa isaatiif qabu irraa duubbatti ni deebi'e. ¹⁷ Azaariyaa lubichis luboota WAAQAYYOO warra waa hin sodaanne kan biraa saddeettama wajjin isa duukaa ni seene. ¹⁸ Isaanis Uziyaan mootichaan mormanii, "Yaa Uziyaan WAAQAYYOO ixaana aarsuun luboota sanyii Aroon warra ixaana aarsuuf filataman sanaaf malee siif hin malu. Ati sababii amanaama hin ta'iniif WAAQAYYO Waaqa biraa ulfina hin argattuutii iddoo qulqulluu kanaa ba'i" jedhaniin.

¹⁹ Uziyaanis utuu ixaana aarsuuf girgiraa harkatti qabatee qophaa'ee jiruu ni aare. Innis utuma mana qulqullummaa WAAQAYYOO keessatti iddoo aarsaa ixaana duratti lubootatti aaraa jiruu ijuma isaanii duratti lamxiin adda isaatti ni ba'e. ²⁰ Azaariyaa lubichi hangafnii fi luboonni biraa hundinuu yeroo isa ilaalanitti

akka lamxiin adda isaa irra jiru ni argan; kanaafuu isaan dafanii gad isa baasan. Sababii dheekkamsi WAAQAYYOO isa dha'eef dhugumaan inni iyyuu ba'uuf ariifatee ture.

²¹ Uziyaan mootichi hamma gaafa du'uutti lamxaa'ee ture. Innis waan lamxaa'ee tureef mana qulqullummaa WAAQAYYOO irraa citee mana kophaa keessa ni jiraate. Ilmi isaa Yootaam ilmi isaa itti gaafatama masaraa mootummaa fudhatee saba biyyattii bulche.

²² Wantoonni bara mootummaa Uziyaan keessa jalqabaa hamma dhumaatti hojjetaman biraan Isaayyaas raajicha ilma Amoosiin galmeeffamaniiru. ²³ Uziyaanis abbootii isaa wajjin boqotee sababii namoonni, "Inni lamxii qaba" jedhaniif inni lafa awwaala moototaa keessatti isaanuma biratti ni awwaalame. Ilmi isaa Yootaam iddoo isaa bu'ee mootii ta'e.

27

Yootaam Mooticha Yihuudaa 27:1-4,7-9 kwf – 2Mt 15:33-38

¹ Yootaam yeroo mootii ta'etti nama waggaa digdamii shan ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa kudha ja'a ni bulche. Maqaan haadha isaa Yarusaa ture; isheenis intala Zadoq turte. ² Innis akkuma abbaan isaa Uziyaan godhe sana fuula WAAQAYYOO duratti waan qa-jeelaa ni hojjete; inni garuu akka abbaa isaa mana qulqullummaa WAAQAYYOO hin seenne. Ta'us namoonni cubbuu hojjechuu ittuma fufan. ³ Yootaam Karra mana qulqullummaa

WAAQAYYOO kan Ol aanu deebisee ijaare; dal-laa dhagaa kan gaara Oofeel irrattis hojiiwwan ijaarsaa baay'ee ni hojjete. ⁴ Gaarran Yihuudaa irratti magaalaawwan, bosona keessatti immoo da'annoowwanii fi gamoowwan ni ijaare.

⁵ Yootaamis mootii Amoonotaa waraanees isaan ni mo'ate. Waggaa sana keessa Amoononni meetii taalaantii dhibba tokko, qamadii qoroosii kuma kudhanii fi garbuu safartuu qoroosii kuma kudhan ni kennaniif. Amoononni waggaa lam-maffaa fi waggaa sadaffaattis hammasuma ni kaffalaniif.

⁶ Yootaam sababii fuula WAAQAYYO Waaqa isaa dura amanamummaan deddeebi'eef jabaachaa deeme.

⁷ Wantoonni bara Yootaam keessa hojjetaman biraa, lola inni lolee fi wantoonni inni hojjete biraa kitaaba mootota Israa'elii fi Yihuudaa keessatti barreeffamaniiru. ⁸ Inni yeroo mootii ta'etti nama waggaa digdamii shan ture. Innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa kudha ja'a ni bulche. ⁹ Yootaam abbootii isaa wajjin boqotee Magaalaa Daawit keessatti ni awwaalame. Ilmi isaa Aahaaz iddoo isaa bu'ee mootii ta'e.

28

Aahaaz Mooticha Yihuudaa *28:1-27 kwf - 2Mt 16:1-20*

¹ Aahaaz yeroo mootii ta'etti nama waggaa digdama ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa kudha ja'a ni bulche. Inni akka abbaa isaa akka Daawit fuula WAAQAYYOO duratti waan qajeelaa hin hojjenne. ² Inni karaa mootota

Israa’el duukaa bu’ee Ba’aalin waaqeffachuuf jedhees waaqota tolfamoo baqsee ni tolche. ³ Inni gochawwan jibbisiisoo saboota WAAQAYYO fuula Israa’elootaa duraa ari’ee baase sanaa hojjechuudhaan Sulula Ben Hinoom keessatti ixaana ni aarse; ilmaan isaa illee aarsaa godhee ibiddaan gube. ⁴ Innis iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraatti, fiixee gaarranii irrattii fi muka lalisaa hunda jalatti qalma dhi’eessee, ixaanas aarse.

⁵ Kanaafuu WAAQAYYO Waaqni isaa dabarsee harka mootii Sooriyaatti isa kenne. Warri Sooriyaas isa mo’atanii namoota isaa hedduus booji’anii Damaasqootti geessan.

Achii immoo inni harka mootii Israa’elitti dabarfamee ni kenname; mootichis miidhaa guddaa isa irraan ni ga’e. ⁶ Sababii sabni Yihuudaa WAAQAYYO Waaqa abbootii isaa dhiiseef Pheqaan ilmi Remaaliyaa guyyaa tokkotti loltoota Yihuudaa kuma dhibba tokkoo fi digdama ni fixe. ⁷ Zikriin loltuun jabaan gosa Efreem sun immoo Ma’aseyaa ilma mootichaa, Azriiqaam ajajaa masaraa mootummaa fi Elqaanaa itti aanaa mootichaa ni ajjeese. ⁸ Israa’eloonni firootuma isaanii irraa niitota, ilmaanii fi intallan kuma dhibba lama ni booji’an. Akkasumas boojuu akka malee baay’ee fudhatanii Samaariyaatti ni deebi’an.

⁹ Garuu raajiin WAAQAYYOO kan Oodeed jedhamu tokko achi ture; innis yeroo loltoonni Samaariyaadhaa deebi’anitti isaan simachuuf ni ba’e. Innis akkana isaaniin jedhe; “WAAQAYYO Waaqni abbootii keessanii waan Yihuudaatti

aareef dabarsee harka keessanitti isaan kenne. Isin garuu dheekkamsa hamma samiitti ol fagaatuun isaan ni fixxan. ¹⁰ Ammas dhiirotaa fi dubartoota Yihuudaa fi Yerusaalem garboota keessan gochuu ni yaaddan. Isin mataan keessan iyyuu fuula WAAQAYYO Waaqa keessanii duratti cubbuu hin hojjennee ree? ¹¹ Mee na dhaga'aa! Sababii dheekkamsi WAAQAYYOO isinitti boba'eef namoota biyya keessanii kanneen boojitanii fidan sana deebisaa."

¹² Ergasiis hangafoota namoota Efreem keessaa tokko tokko jechuunis Azaariyaa ilmi Yehohaanaan, Berekiyaan ilmi Meshileemoot, Yehiizqiiyaa ilmi Shaluumii fi Amaasaayi ilmi Hadilaay warra duulaa galaa jiran mormuudhaan ¹³ akkana jedhan; "Isin booji'amtoota kanneen as fiduu hin qabdan; yoo kanaa achii nu fuula WAAQAYYOO duratti cubbamoota ni taana. Isin amma illee cubbuu fi balleessaa keenya ittuma dabaluu feetuu? Yakki keenya duraanuu baay'ateera; dheekkamsi isaa Israa'elitti boba'eeraatii."

¹⁴ Kanaafuu loltoonni fuula qondaaltotaatii fi yaa'ii guutuu duratti booji'amtootaa fi boojuu gad dhiisan. ¹⁵ Namoonni maqaan isaanii eerames loltoota harka booji'amtoota ni fuudhan; waan booji'ame irraas warra qullaa jiran hundatti wayyaa ni uffisan. Isaanis uffataa fi kophee, waan nyaatamuu fi waan dhugamu illee ni kennaniif; dibatas isaan diban. Warra dadhaban hunda immoo harree irra teessisanii biyya firoonni isaanii jiran Magaalaa Meexxii sanatti gara Yerikootti isaan deebisanii ofi im-

moo Samaariyaatti ni dacha'an.

¹⁶ Yeroo sanatti Aahaaz Mootichi gargaaraa argachuuf gara mootii Asooritti nama ergate. ¹⁷ Edoomonna ammas dhufanii Yihuudaatti balaa buusanii booji'amtota fudhatanii deemanii turaniitii; ¹⁸ Filisxeemonna immoo magaalaawwan gaarran jalaa fi kanneen gama kibba Yihuudaatti argaman weeraranii Beet Shemeshi, Ayaaloon, Gedeerooti, Sookoo, Tiimnaahi, Gimzoo fi gandoota naannoo isaanitti argaman qabatanii keessa ni qubatan. ¹⁹ Sababii Aahaaz mootichi Israa'el saba Yihuudaa cubbuuf kakaasee ofii immoo WAAQAYYOOF amanamuu dideef WAAQAYYO Yihuudaa ni salphise. ²⁰ Tiiglaat-Philneeser mootichi Asoor gara isaa dhufee ture; ta'us inni qooda isa gargaaru rakkina isatti fide. ²¹ Aahaaz mana qulqullummaa WAAQAYYOO keessaa, masaraa mootii fi mana ilmaan mootiitii waan tokko tokko fuudhee mootii Asooriif kennaa godhee ni dhi'eesse; ta'us kunis isa hin gargaarre.

²² Aahaaz Mootichi yeroo rakkina isaa keessa illee ittuma caalchisee WAAQAYYOOF amanamuu ni dide. ²³ Innis waaqota Damaasqoo kanneen isa mo'ataniif aarsaa ni dhi'eesse; "Waaqonna mootota Sooriyaa sababii isaan gargaaraniif akka isaan ana illee gargaaraniif ani aarsaa nan dhi'eessaaf" jedhee yaadee tureetii. Isaan garuu kufaatii isaa fi kufaatii Israa'el hundaa ni fidan.

²⁴ Aahaaz mi'oota mana qulqullummaa Waaqaa walitti qabee fudhatee deeme. Balbalawwan mana qulqullummaa WAAQAYYOOOS cufee golee daandiiwwan Yerusaalem hunda

irratti iddoowwan aarsaa ni dhaabe. ²⁵ Magaalaa Yihuudaa hunda keessattis waaqota biraaf ixaana aarsuuf iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa ijaaree WAAQAYYO Waaqa abbootii isaa dheekkamsaaf ni kakaase.

²⁶ Wantoonni bara mootummaa isaa keessa jalqabaa hamma dhumaatti hojjetaman kanneen biraa fi akki inni itti jiraate hundi ki-taaba mootota Yihuudaa fi Israa'el keessatti barreeffamaniiru. ²⁷ Aahaazis abbootii isaa wajjin boqotee magaalaa Yerusaalem keessatti ni awwaalame; garuu iddoo awwaala mootota Israa'el keessa hin kaa'amne. Ilmi isaa Hisqiyaaas iddoo isaa bu'ee mootii ta'e.

29

Hisqiyaaas Mana Qulqullummaa Qulqulleessuu Isaa

29:1-2 kwf - 2Mt 18:2-3

¹ Hisqiyaaas yeroo mootii ta'etti nama waggaa digdamii shan ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa digdamii sagal bulche. Maqaan haadha isaa Abiyaa ture; isheenis intala Zakkariyaas. ² Innis akkuma Daawit abbaan isaa godhe sana fuula WAAQAYYOO duratti waan qajeelaa hojjete.

³ Inni bara mootummaa isaa keessa ji'a jalqaba waggaa tokkoffaatti balbalawwan mana qulqullummaa WAAQAYYOO ni bane; ni haarom-ses. ⁴ Lubootaa fi Lewwota waamsisee oob-dii karaa ba'a biiftuutiin jiru irratti walitti isaan qabee ⁵ akkana jedheen; "Yaa Lewwota, mee na dhaga'aa! Amma of qulqulleessaatii

mana qulqullummaa WAAQAYYO Waaqa abbootii keessanii illee qulqulleessaa. Waan xuraa'aa hunda iddoo qulqulluu keessaa baasaa. ⁶ Abbootiin keenya sababii amanamoo hin turiniif fuula WAAQAYYO Waaqa keenyaa duratti waan hamaa hojjetanii isa irraa garagalan. Isaanis iddoo jireenya WAAQAYYOO irraa fuula isaanii deebifatanii dugda isaanii isatti garagalchan. ⁷ Akkasumas balbala gardaafuu cu-fanii ibsaawwan ni dhaamsan. Isaan Waaqa Israa'eliif iddoo qulqulluutti ixaana hin aarsine yookaan aarsaa gubamu hin dhi'eessine. ⁸ Kanaafuu dheekkamsi WAAQAYYOO Yihuudaa fi Yerusaalem irra bu'e; inni akkuma isin ija keessaniin arguu dandeessan kana nama qaanii, nama qoosaa fi nama kolfaa isaan godhe. ⁹ Sababiin abbootiin keenya goraadeedhaan dhumaaniif, sababiin ilmaan keenya, intallanii fi nitonni keenya illee booji'amaniif kanuma. ¹⁰ Ani amma akka dheekkamsi isaa inni sodaachisaan sun nurraa deebi'uuf WAAQAYYO Waaqa Israa'el wajjin kakuu galuu yaadeera. ¹¹ Yaa ilmaan ko, egaa hin dagatinaa; WAAQAYYO akka isin fuula isaa dura dhaabattaniif, akka isa tajaajiltaniif, akka fuula isaa duratti hojjetoota isaa taatanii ixaana aarsitaniif isin filateeraatii.”

¹² Ergasii Lewwonni kunneen hojiitti bobba'an; isaanis:

Ilmaan Qohaatotaa keessaa,
 Mahat ilma Amaasaayii fi Yoo'eel ilma
 Azaariyaa;

ilmaan Meraarotaa keessaa,
 Qiish ilma Abdii fi Azaariyaa ilma
 Yehaleli'eel;
 ilmaan Geershoonotaa keessaa,
 Yoo'ak ilma Zimaa fi Eeden ilma Yoo'aa;
¹³ ilmaan Eliisaafaanotaa keessaa,
 Shimrii fi Ye'ii'eel;
 ilmaan Asaaf keessaa,
 Zakkaariyaasii fi Mataaniyaa;
¹⁴ ilmaan Heemaan keessaa,
 Yehii'eelii fi Shime'ii;
 ilmaan Yeduutuun keessaa,
 Shemaa'iyaa fi Uzii'eel.

¹⁵ Isaan erga obboloota isaanii walitti qabani
 of qulqulleessanii booddee akkuma mootichi
 akka dubbii WAAQAYYOOTTI isaan ajajetti mana
 qulqullummaa WAAQAYYOO qulqulleessuuf ol
 ni seenan. ¹⁶ Luboonnis mana WAAQAYYOO
 qulqulleessuuf ol ni seenan. Isaanis waan
 mana qulqullummaa WAAQAYYOO keessatti ar-
 gan kan qulqulluu hin ta'in hunda gara oobdii
 mana qulqullummaa WAAQAYYOOTTI gad baasan.
 Lewwonnis achii guuranii Sulula Qeedroonitti
 geessan. ¹⁷ Isaanis hojii qulqulleessuu kana
 guyyaa jalqaba ji'a duraatii jalqabani bultii
 saddeettaffaatti gardafoo WAAQAYYOO bira ni
 ga'an. Guyyaa saddeet itti dabalani mana
 qulqullummaa WAAQAYYOO qulqulleessanii ji'a
 tokkoffaa guyyaa kudha ja'affaatti fixan.

¹⁸ Isaanis gara Hisqiyaas Mootichaa dhaqanii
 akkana jedhaniin; "Nu guutummaa mana
 qulqullummaa WAAQAYYOO, iddoo aarsaan

gubamu itti dhi'effamu mi'a isaa hunda wajjin, minjaala buddeenni qulqulleeffame irra kaa'amu mi'a isaa hunda wajjin qulqulleessineerra. ¹⁹ Mi'oota Aahaaz mootichi yeroo mootii turetti amanamummaa dhabee iddoo isaaniitii fuudhe hunda qulqulleessineerra; mi'oonni sunis fuula iddoo aarsaa WAAQAYYOO dura jiru."

²⁰ Hisqiyaas Mootichi guyyaa itti aanu ganama bariidhaan qondaaltota magaalaa walitti qabee gara mana qulqullummaa WAAQAYYOOTTI ol ba'e.

²¹ Isaanis mootummaaf, mana qulqullummaa fi Yihuudaaf korommii loonii torba, korbeeyyii hoolaa torba, xobbaallaawwan torbaa fi korbeeyyii re'ee torba aarsaa cubbuu godhanii ni dhi'eessan. Mootichis akka isaan horii kanneen iddoo aarsaa WAAQAYYOO irratti aarsaa dhi'eessaniif luboota sanyii Aroon sana ni ajaje.

²² Luboonnis korommii loonii sana qalanii dhiiga isaanii iddoo aarsaa irratti faffacaasan; itti aansaniis korbeeyyii hoolaa qalanii dhiiga isaanii iddoo aarsaa irratti faffacaasan; ergasii immoo xobbaallaawwan qalanii dhiiga isaanii iddoo aarsaa irratti faffacaasan. ²³ Re'oonni aarsaa cubbuutiif fidamanis fuula mootichaa fi fuula waldaa duratti dhi'effaman; jarris isaan irra harka isaanii kaa'an. ²⁴ Sababii mootichi aarsaa gubamuu fi aarsaa cubbuu Israa'el hundaaf ajajeef luboonni re'oota qalanii Israa'el hundaaf araara buusuuf dhiiga isaanii iddoo aarsaa irratti dhi'eessan.

²⁵ Innis akkuma Daawitii fi Gaad ilaaltuu mootichaa fi Naataan raajichaan ajajametti Lewwota kilillee, baganaa fi kiraara qabachiisee

mana qulqullummaa WAAQAYYOOTTI ramade; kunis ajaja WAAQAYYO karaa raajota isaatiin kennee dha. ²⁶ Kanaafuu Lewwonni mi'a faarfannaa kan Daawit, luboonni immoo malakata isaanii qabatanii qophaa'anii dhaabatan.

²⁷ Hisqiyaas akka aarsaan gubamu iddoo aarsaa irratti dhi'eeffamuuf ajaje. Akkuma aarsaan dhi'eeffamuu jalqabeen faarfannaan malakataa fi mi'a faarfannaa kan Daawit mooticha Israa'eliin WAAQAYYEOF faarfatamus ni jalqabame. ²⁸ Waldaan guutuun gad jedhee sagade; faarfattoonni ni faarfatan; warri malakata afuufanis ni afuufan. Wannii kun hundi hamma aarsaan gubamu dhi'eeffamee xumuramutti itti fufe.

²⁹ Yommuu aarsaa dhi'eessuun xumurametti mootichii fi warri isa wajjin turan hundinuu jilbeenfatanii sagadan. ³⁰ Hisqiyaas Mootichii fi qondaaltonni isaa akka Lewwonni dubbii Daawitii fi dubbii Asaaf ilaaltuu sanaatiin WAAQAYY- OON galateeffatan ajajan. Kanaafuu isaan gammachuudhaan faarfannaa galataa faarfatanii gad jedhanii sagadan.

³¹ Ergasiis Hisqiyaas, "Isin amma WAAQAYY- OOF of qulqulleessitaniirtu. Kottaatii qalma fi aarsaa galataa mana qulqullummaa WAAQAYY- OOTTI galchaa" jedhe. Kanaafuu waldaan sun qalma fi aarsaa galataa dhi'eesse; warri garaan isaanii jaallate hundis aarsaa gubamu dhi'eessan.

³² Aarsaan gubamu kan waldaan sun dhi'eesses korommii loonii torbaatama, korbeeyyii hoolaa dhibba tokkoo fi xobbaallaawwan hoolaa dhibba lama ture;

kunneen hundi aarsaa gubamu ta'anii WAAQAYYOOF dhi'effaman. ³³ Horiin qulqulleeffamee qalmaaf dhi'effame walumaa galatti korommii loonii dhibba ja'aa fi hoolaa fi re'ee kuma sadii ture. ³⁴ Haa ta'u malee horii aarsaaf dhi'effaman irraa gogaa baasuuf lakkoobsi lubootaa ga'aa hin turre; kanaafuu firoonni isaanii Lewwonni hamma hojiin sun dhumuttii fi hamma luboonni biraa qulqulleeffamanitti isaan gargaaran; Lewwonni ofii isaanii qulqulleessuutti luboota caalaa gara toloota turaniitii. ³⁵ Cooma aarsaa nagaa fi dhibaayyuu aarsaa gubamu wajjin dhi'effamu dabalatee aarsaan gubamu akka malee hedduutu ture.

Akkasiin tajaajilli mana qulqullummaa WAAQAYYOO akka duriitti deebi'e. ³⁶ Hisqiyaasii fi namoonni hundi sababii waan Waaqni saba isaaf godheef ni gammadan; wanni kun dafee ta'eetii.

30

Hisqiyaas Faasiikaa Ayyaanefate

¹ Hisqiyaas akka isaan WAAQAYYO Waaqa Israa'eliif Faasiikaa ayyaanefachuuf jedhanii gara Yerusaalem, gara mana qulqullummaa WAAQAYYOO dhufaniif Israa'elii fi Yihuudaa hundatti ergaa erge; Efreemii fi Minaaseetti immoo xalayaa barreesse. ² Mootichii fi qondaaltonni isaa akkasumas waldaan Yerusaalem keessa jiru hundi ji'a lammaffaatti Faasiikaa ayyaanefachuuf murteessan. ³ Isaan sababii luboonni of qulqulleessan lakkoobsaan ga'oo hin ta'inii

fi sababii namoonni Yersaalemitti walitti hin qabaminiif yeroo barbaachisaa ta'etti Faasiikaa ayyaaneffachuu hin dandeenye. ⁴ Karoorri sunis mootichaa fi waldaa sana guutuu ni gammachiise. ⁵ Isaanis akka namoonni WAAQAYYO Waaqa Israa'eliif Faasiikaa ayyaaneffachuuf jedhanii gara Yersaalem dhufaniif Bersheebaa hamma Daanitti Israa'el hunda keessa labsii labsuuf murteessan. Ayyaanni Faasiikaa akka barreeffametti iddoo namoonni hedduun jiranitti ayyaaneffamee hin beekuutii.

⁶ Ergamoonnis ajaja mootichaatiin xalayaa mootichaa fi qondaaltota isaa biraa ergame fuudhanii guutummaa Israa'elii fi Yihuudaa keessa qajeelan; xalayaan sunis akkana jedha:

“Yaa saba Israa'el, akka inni gara keessan gara warra haftanii harka mootota Asoor jalaa baatan sanaatti deebi'uuf gara WAAQAYYO Waaqa Abrahaam, Waaqa Yisihaaqii fi Waaqa Israa'elitti deebi'aa. ⁷ Akka abbootii keessanii fi akka obboolota keessan kanneen inni sababii isaan WAAQAYYO Waaqa abbootii isaaniif amanamuu didaniif akkuma isin argitan kana waan fafaa isaan godhe sanaa hin ta'inaa. ⁸ Isin akka abbootii keessanii mata jabeeyyii hin ta'inaa; WAAQAYYOOTTI harka kennadhaa. Gara iddoo qulqullummaa isaa kan inni bara baraan qulqulleesse sanaa kottaa. Akka dheekkamsi isaa sodaachisaan sun isin irraa deebi'uuf WAAQAYYO Waaqa keessan tajaajilaa. ⁹ Sababii WAAQAYYO Waaqni keessan arjaa fi gara laafessa ta'eef isin yoo gara WAAQAYYOOTTI deebitan obbolloonni keessanii fi ijoolleen keessan warra isaan

booji'an biratti gara laafina ni argatu; biyya kanattis ni deebi'u. Isin yoo gara isaatti deebitan inni fuula isaa isin irraa hin garagalatu."

¹⁰ Ergamoonnis Efreemii fi Minaasee keessa magaalaa tokkoo gara magaalaa kaaniitti naanna'aa hamma Zebuuloonitti deeman; namoonni garuu isaan tuffatan; itti qoosanis.

¹¹ Namoonni Aasheer, kan Minaasee fi kan Zebuuloon tokko tokko garuu gad of qabanii Yerusaaalem dhaqan.

¹² Akka isaan waan mootichii fi qondaaltonni isaa akkuma dubbii WAAQAYYOOTTI ajajanii turan sana hojjetaniif harki Waqaa yaada tokko isaanii kennuuf akkasuma Yihuudaa irra ture.

¹³ Tuunni akka malee guddaan tokko ji'a lammaffaatti Ayyaana Maxinoo ayyaanessuuf Yerusaaalem keessatti walitti qabame. ¹⁴ Isaanis iddoowwan aarsaa kanneen Yerusaaalem keessa turan bubuqqisani, iddoowwan aarsaa ixaanaas diigani geessanii Sulula Qeedroonitti ni gatan.

¹⁵ Guyyaa kudha afuraffaa ji'a lammaffaattis hoolaa Faasiikaa qalan. Luboonnii fi Lewwonnis qaana'anii of qulqulleessuudhaan aarsaa gubamu gara mana qulqullummaa WAAQAYYOO fidan.

¹⁶ Ergasiis akkuma Seera Musee nama Waqaa sanaa keessatti ajajametti iddoo isaaniif ramadame ni qabatan. Luboonnis dhiiga Lewwonni isaanitti kennan sana ni faffacaasan.

¹⁷ Sababii waldaa sana keessaa namoonni hedduun of hin qulqulleessiniif Lewwonni namoota akka seeraatti hin qulqullaa'inii fi namoota hoolota isaanii WAAQAYYOOF qulqulleessuu hin

danda'in hundaaf jedhanii hoolota Faasiikaa ni qalu turan. ¹⁸ Namoota biyya Efreem, Minaasee, Yisaakorii fi Zebuuloonii dhufan hedduu keessaa garri caalu of qulqulleessuu baatan iyyuu isaan waan barreeffameen alatti Faasiikaa nyaatan; Hisqiyaas garuu akkana jedhee Waaqa kadhaateef; "Yaa WAAQAYYOO tolaa, ¹⁹ nama garaa isaatiin si'i WAAQAYYO Waaqa abbootii isaa barbaaduuf kutate hunda yoo inni akka seera iddoo qulqulluutti qulqullaa'aa ta'uu baate illee ati araaramiif." ²⁰ WAAQAYYOS kadhannaa Hisqiyaas dhaga'ee saba sana ni fayyise.

²¹ Israa'eloonni Yerusaalem keessatti argamanii turan gammachuu guddaadhaan bultii torba Ayyaana Maxinoo ayyaaneffatan; Lewwonnii fi luboonni immoo meeshaalee faarfannaa WAAQAYYOOTIIN guyyaa guyyaadhaan WAAQAYYON galateeffachaa turan.

²² Hisqiyaasis Lewwota waa'ee tajaajila WAAQAYYOO irratti hubannaa gaarii qaban jajjabeessuudhaan itti dubbate. Isaanis bultii torbanuu waan isaaniif qoodame nyaachaa, aarsaa nagaas dhi'eessaa WAAQAYYO Waaqa abbootii isaaniitiif galata galchan.

²³ Waldaan sun guutuun bultii torba itti dabalee ayyaana sana ayyaaneffachuuf walii gale; kanaafuu isaan bultii torba itti dabalanii gammachuudhaan ayyaaneffatan. ²⁴ Hisqiyaas mootichi Yihuudaas korommii loonii kuma tokko, hoolotaa fi re'oota kuma torba waldaa sanaaf ni kenne; qondaaltonni isaa immoo korommii loonii kuma tokko, hoolotaa

fi re'oota kuma kudhan ni kennan. Lu-boonni akka malee baay'eenis of qulqulleessan. ²⁵ Waldaan Yihuudaa hundi, luboota, Lewwotaa fi namoota Israa'el keessaa walitti qabaman hunda, akkasumas alagoota Israa'el keessaa dhufanii fi kanneen Yihuudaa keessa jiraatan hunda wajjin ni gammadan. ²⁶ Bara Solomoon ilma Daawit mooticha Israa'el jalqabee waan wanni akkasii Yerusaalem keessatti takkumaa hin ta'iniif Yerusaalem keessatti gammachuu guddaatu ta'e. ²⁷ Ergasiis luboonnii fi Lewwonni ka'anii saba eebbisan; Waaqnis isaan dhaga'e; kadhannaan isaanii gara samii, iddoo inni jiraatu qulqulluu sana ga'eeraatii.

31

¹ Yommuu wanni kun hundi xumurametti Israa'eloonni achi turan gara magaalaawwan Yihuudaa dhaganiidha dhagaawwan waaqeffannaa caccabsan; siidaawwan Aasheeraa ni kukkutan. Iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa fi iddoowwan aarsaa kanneen Yihuudaa, Beniyaam, Efreemii fi Minaasee keessa turan hunda ni balleessan. Israa'eloonnis erga waan kana hunda balleessanii booddee gara magaalaawwanii fi qabeenya isaaniitti deebi'an.

Buusii Waaqeffannaaf Godhame

31:20-21 kwf - 2Mt 18:5-7

² Hisqiyaasis tokkoo tokkoo isaanii akka isaan akkuma hojii lubummaa isaaniitti yookaan akkuma hojii Lewwummaa isaaniitti aarsaa gubamuu fi aarsaa nagaa dhi'eessaniif, akka isaan karra iddoo WAAQAYYO jiraatuu duratti

tajaajilaniif, akka isaan galata galchaniif fi akka isaan faarfannaa galataa faarfataniif lubootaa fi Lewwota garee gareedhaan ramade. ³ Mootichis akkuma Seera WAAQAYYOO keessatti barreeffame sanatti, aarsaa gubamu kan ganamaa fi galgalaa akkasumas aarsaa gubamu kan Sanbatootaa, Ayyaana Baatiwwan Haaraa fi guyyaa ayyaana murteeffameetiif qabeenya ofii isaa irraa ni kenne. ⁴ Innis akka luboonnii fi Lewwonni Seera WAAQAYYOOTIIF of kennuu danda'aniif namoota Yerusaa'lem keessa jiraatan akka isaan qooda jaraaf malu kennaniif ni ajaje. ⁵ Akkuma ajajni sun ba'eenis Israa'eloonni mataa midhaan isaanii kan jalqabaa irraa, daadhii wayinii haaraa irraa, zayitii fi damma irraa akkasumas waan lafa qotiisaa irraa argamu hunda irraa arjumaadhaan kennan. Waan hunda irraa harka kudhan keessaa harka tokko guddisanii ni fidan. ⁶ Namoonni Israa'elii fi Yihuudaa warri magaalaa'wwan Yihuudaa keessa jiraatanis loonii fi bushaayee isaanii irraa harka kudhan keessaa harka tokko, akkasumas waan WAAQAYYO Waaqa isaaniitiif qulqulleeffame irraa harka kudhan keessaa harka tokko ni fidan; ni tuulanis. ⁷ Isaanis hojii kana ji'a sadaffaatti jalqabaniif ji'a torbaffaatti fixan. ⁸ Hisqiyaasii fi qondaaltonni isaa yommuu dhufanii tuullaawwan sana arganitti WAAQAYYON ni galateeffatan; saba isaa Israa'eliniis ni eebbisan.

⁹ Hisqiyaasis waa'ee tuullaa sanaa lubootaa fi Lewwota gaafate; ¹⁰ maatii Zaadoq keessaa Azaariyaa lubichi hangafni akkana jedhee deebise; "Erga namoonni kennaa isaanii gara mana

qulqullummaa WAAQAYYOOTTI fidduu jalqabaniis as nu nyaata ga'aa fi irraa hafaa arganneerra; sababii WAAQAYYO saba isaa eebbiseef hambaan akka malee guddaan kun hafeera.”

¹¹ Hisqiyaasis akka isaan mana qulqullummaa WAAQAYYOO keessatti mankuusaalee qopheessan ajaje; isaanis ni qopheessan. ¹² Isaanis ergasii buusii, kennaa harka kudhan keessaa harka tokkoo fi kennaawwan qulqulleeffaman amanamummaadhaan fidan. Wantoota kanneen irrattis Konanayaan Lewwichi itti gaafatamaa ture; obboleessi isaa Shime'iin immoo sadarkaadhaan itti aanaa isaa ture. ¹³ Yehii'eel, Azaziyaa, Naahaati, Asaaheel, Yeriimooti, Yoozaabaad, Elii'eel, Yismakiyaa, Mahatii fi Benaayaa, Konaneyaa fi obboleessa isaa Shime'ii jalatti to'attoota ta'anii Hisqiyaas mootichaa fi Azaariyaa itti gaafatamaa mana qulqullummaa Waaqaatiin muudaman.

¹⁴ Qoorraahi ilmi Yimnaa Lewwichi, eegduun Karra Ba'aa sun kennaa fedhiidhaan Waaqaaf kenname irratti, akkasumas buusii WAAQAYY-OOF godhamee fi kennaawwan qulqulleeffaman gooduu irratti itti gaafatamummaa qaba ture. ¹⁵ Eeden, Miiniyaamiin, Yeeshuu'aan, She-maa'iyaan, Amariyaa fi Shekaaniyaan magaalawwan lubootaa keessatti luboota michoota isaaniitiif guddaa fi xinnaa akkuma tokkotti garee garee isaaniitti isaaniif qooduudhaan amanamummaadhaan isa gargaaran.

¹⁶ Kana malees dhiirota umuriin isaanii waggaa sadii fi sanaa ol ta'e kanneen maqaan isaanii galmee hidda dhalootaa keessa jiru warra

akkuma itti gaafatamummaa isaanii fi ramaddii isaaniitti qooda hojii isaanii kan guyyaa guyyaa hojjetamu hojjechuuf mana qulqullummaa WAAQAYYOO seenuu danda'an hundaaf akkasuma ni goodan. ¹⁷ Luboota maatii isaaniitiin galmee hidda dhalootaa keessatti galmeeffamanii fi Lewwota umuriin isaanii waggaa digdamaa fi sanaa ol ta'eefis akkuma itti gaafatamummaa fi qooda hojii isaaniitti ni ramadaniif. ¹⁸ Luboonni kunneen ijoollee isaanii xixinnoo, niitota isaanii, ilmaan isaaniitii fi intallan isaanii kanneen waldaa guutuu keessa jiran hunda wajjin ni galmeeffaman; isaan of qulqulleessuudhaan amanamoo turaniitii.

¹⁹ Luboota sanyiiwwan Aroon kanneen lafa qotiisaa naannoo magaalaawwan isaanii yookaan magaalaawwan biraa keessa jiraataniif, dhiirota garee isaanii kanneen galmee hidda dhaloota Lewwotaa keessatti galmeeffaman hundaaf akka goodaniif namoonni filatamanii turan.

²⁰ Hisqiyaas waan kana guutummaa Yihuudaa keessatti ni hojjete; innis waan fuula WAAQAYYO Waaqa isaa duratti gaarii, qajeelaa fi amanamaa ta'e ni hojjete. ²¹ Innis mana qulqullummaa Waaqaa keessa hojjechuunis ta'u, seeraa fi ajajawwaniif ajajamuudhaan waan hojjete hunda keessatti Waaqa isaa barbaaduudhaaf garaa isaa guutuudhaan ni hojjete; kanaafuu inni ni milkaa'e.

*Senaaheriib Yerusaalemin Marse**32:9-19 kwf - 2Mt 18:17-35; Isa 36:2-20**32:20-21 kwf - 2Mt 19:35-37; Isa 37:36-38*

¹ Erga Hisqiyaas waan kana hunda amanamummaadhaan hojjetee booddee Senaaheriib mootichi Asoor dhufee Yihuudaa weerare. Mo'atee isaan qabachuudhaafis magaalaa dhalaa dhagaa qaban marse.

² Hisqiyaasis yommuu akka Senaaheriib dhufee Yerusaalemin loluu barbaade argetti, ³ burqaa bishaanii kan magaalaa ala jiru cufuuf qondaaltota isaa fi loltoota isaa wajjin mari'ate; isaanis isa gargaaran. ⁴ Namoonni akka malee hedduun walitti qabamanii, "Mootonni Asoor maaliif dhufanii bishaan baay'ee argatan?" jedhanii burqaawwanii fi lageen biyya sana keessa yaa'an hunda ni cufan. ⁵ Ergasii mootichi jabaatee hojjechuudhaan dallaawwan dhagaa kanneen jijjigan hunda dhaabuudhaan gamoowwan eegumsaa achi irratti ijaare. Isaan alatti immoo dallaawwan biraa ijaaree daangaa Magaalaa Daawit cimse. Akkasumas mi'oota lolaa fi gaachanawwan baay'ee hojjete.

⁶ Innis ajajjoota loltootaa uummata irratti muudee oobdii karra magaalaa irratti fuula isaa duratti walitti qabee akkana jedhee isaan jajjabeesse; ⁷ "Jabaadhaa; cimaa. Isin sababii mooticha Asoorii fi sababii loltoota akka malee baay'ee kanneen isa wajjin jiran sanaatiif jettanii hin sodaatinaa; humni nu wajjin jiru kan isa wajjin jiru caalaatii. ⁸ Kan isa wajjin jiru humna foonii qofaa dha; kan nu wajjin jiru garuu WAAQAYYO Waaqa keenya isa nu gargaaruu fi isa

lola keenya nuuf loluu dha.” Uummanni dubbii Hisqiyaas mooticha Yihuudaatiin jajjabaate.

⁹ Kana booddees Senaaheriib mootichi Asoor utuma loltoota isaa hunda wajjin Laakkiish marsee jiruu, harka ajajjoota loltoota isaatti akkana jedhee gara Yerusaalemitti Hisqiyaasii fi namoota Yihuudaa kanneen achi jiran hundatti ergaa kana erge:

¹⁰ “Senaaheriib mootichi Asoor akkana jedha: Yerusaalem ishee marfamte kana keessa turuun keessan of amanachuu kee maal irratti hundeeffatte? ¹¹ Hisqiyaas, ‘WAAQAYYO Waaqni keenya harka mootii Asoor jalaa nu baasa’ jechuun isaa akka isin beelaa fi dheebuudhaan dhumtaniif mitii? ¹² Namni Yihuudaa fi Yerusaalemiin, ‘Isin iddoo aarsaa tokko duratti sagaduu fi isuma irratti aarsaa gubamu dhi’eessuu qabdu’ jedhee iddoowwan sagadaa fi iddoowwan aarsaa Waaqa kanaa balleesse Hisqiyaasuma mataa isaa mitii?

¹³ “Isin waan anii fi abbootiin koo saboota biyyoota biraa hunda goone hin beektanii? Waaqonni saboota sanaa biyya isaanii harka koo jalaa takkumaa baasuu danda’aniiruu? ¹⁴ Waaqota abbootiin koo balleessan kanneen hunda keessaa isa kamtu saba isaa harka koo keessaa baasuu danda’e? Yoos Waaqni keessan akkamitti harka koo keessaa isin baasuu danda’a ree? ¹⁵ Ammas Hisqiyaas akkasitti isin gowwoomsee karaa irraa isin hin jal’isin. Waaqni saba yookaan mootummaa kamii iyyuu saba isaa harka koo yookaan harka abbootii koo jalaa baasuu hin dandeenyeetii isa hin amaninaa. Waaqni keessan

immoo harka kootii isin baasuuf hammam haa yaratu ree!”

¹⁶ Qondaaltonni Senaaheriibis waan kana caalaa hedduu WAAQAYYO Waaqaa fi Hisqiyaas garbicha isaa irratti ni dubbatan. ¹⁷ Mootichis akkasuma WAAQAYYO Waaqa Israa’el arrabsuudhaan, waan hamaa illee isatti dubbachuudhaan, “Akkuma waaqonni biyyoota biraa saba isaanii harka koo jalaa baasuu hin danda’in sana Waaqni Hisqiyaasis saba isaa harka koo jalaa oolchuu hin danda’u” jedhee xalayaa barreesse. ¹⁸ Kana irratti isaan naasisuu fi sodaachisuudhaan magaalaa sana qabachuudhaaf saba Yersaalem kan dallaa dhagaa irra tureetti afaan Ibraayisxiitiin sagalee isaanii ol fudhatanii iyyan. ¹⁹ Isaan akkuma waa’ee waaqota saboota addunyaa biraa kanneen harka namaatiin hojjetaman sanaa dubbatan sana waa’ee Waaqa Yersaalem dubbatan.

²⁰ Hisqiyaas Mootichii fi Isaayyaas raajichi ilmi Amoos waa’ee waan kanaatiif kadhannaadhaan gara samiitti ol iyyan. ²¹ WAAQAYYOS ergamaa isaa tokko itti erge; ergamaan sunis qubata loltoota mooticha Asoor keessatti loltoota, hoog-gantootaa fi ajajjoota loltootaa ni balleesse. Kanaafuu mootichi salphinaan gara biyya isaatti deebi’e. Yeroo inni galma Waaqa isaa seenettis ilmaan isaa achumatti goraadeedhaan isa cicciran.

²² WAAQAYYO akkasiin Hisqiyaasii fi namoota Yersaalem harka Senaaheriib mooticha Asoorii fi harka diinota isaa hundaa jalaa ni baase. Inni karaa hundaan isaan eege. ²³ Namoonni baay’eenis gara Yersaalemitti WAAQAYYOOF

aarsaa fidan; Hisqiyaa mooticha Yihuudaatiif immoo kennaa gatii guddaa fidan. Innis yeroo sanaa jalqabee fuula saboota hundaa duratti ulfina argate.

*Of tuulummaa, Milkaa'inaa fi Du'a Hisqiyaaas
32:24-33 kwf - 2Mt 20:1-21; Isa 37:21-38;
38:1-8*

²⁴ Bara sana keessa Hisqiyaaas dhukkubsatee du'uu ga'e. Innis WAAQAYYON ni kadhate; Waaqayyos deebii kennee fi mallattoo dinqisiisaa isa argisiise. ²⁵ Hisqiyaaas garuu garaa isaatti of tuule malee waan gaarii isaaf godhameef deebii malu hin kennine; kanaafuu dheekkamsi WAAQAYYOO isatti, Yihuudaa fi Yerusaalemitti dhufe. ²⁶ Kana irratti Hisqiyaaas akkuma namoota Yerusaalem sanaa of tuulummaa garaa isaa irraa ni deebi'e; kanaafuu bara Hisqiyaaas keessa dheekkamsi WAAQAYYOO isaanitti hin dhufne.

²⁷ Hisqiyaaas qabeenya akka malee baay'ee fi ulfina guddaa qaba ture; innis meetii isaaf, warqee isaaf, dhagaawwan isaa gati jabeeyyiif, urgooftuuwwan isaaf, gaachanawwan isaa fi mi'oota garaa garaa kanneen gatii guddaa qaban hundaaf mankuusa ni ijaare. ²⁸ Akkasumas midhaaniif gombisaa ijaare; daadhii wayinii haaraa fi zayitiidhaaf qodaa itti kuusan qopheesse; loon gosa hundaaf dallaa, bushaayeeff immoo gola ni ijaare. ²⁹ Innis sababii Waaqni badhaadhummaa guddaa isaaf kenneef bushaayee baay'ee, karra loonii hedduus horatee magalaawwanis ni ijaarrate.

³⁰ Namni afaan burqaa Giihoon kan olii cufee bishaan isaa gara lixa Magaalaa Daawititti jal'ise Hisqiyaasuma kana. Hojiin isaa hundis ni milkaa'eef. ³¹ Garuu yeroo bulchitoonni Baa-bilon waa'ee hojii dinqii kan biyya sanatti hojjetamee isa gaafachuuf ergamoota erganitti Waaqni isa qoruu fi waan garaa isaa keessa jiru ilaaluudhaaf isa dhiise.

³² Wantoonni bara mootummaa Hisqiyaas keessa hojjetaman kanneen biraa fi gaarummaan isaa mul'ata Isaayyaas raajicha ilma Amoos, kitaaba mootota Yihuudaa fi Israa'el keessatti barreeffamaniiru. ³³ Hisqiyaasis abbootii isaa wajjin boqotee lafa awwaala sanyiiwwan Daawititti gaara irratti awwaalame. Yeroo inni du'ettis Yihuudaa fi sabni Yerusaalem hundinuu isa kabajan. Ilmi isaa Minaaseen iddoo isaa bu'ee mootii ta'e.

33

Minaasee Mooticha Yihuudaa

33:1-10 kwf - 2Mt 21:1-10

33:18-20 kwf - 2Mt 21:17-18

¹ Minaaseen yeroo mootii ta'etti nama waggaa kudha lama ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa shantamii shan bulche. ² Innis waan jibbiisaa saboota WAAQAYYO fuula Israa'elootaa duraa ari'ee baase sanaa duukaa bu'uudhaan fuula WAAQAYYOO duratti waan hamaa hoj-jete. ³ Inni iddoowwan sagadaa kanneen abbaan isaa Hisqiyaas barbadeessee ture sana illee deebisee ni ijaare; akkasumas Ba'aaliif

iddoowwan aarsaa tolchee siidaawwan Aasheer-aas ni dhaabe. Raayyaawwan samii hundaafis ni sagade; isaan waaqeffates. ⁴ Innis mana qulqullummaa WAAQAYYOO kan WAAQAYYO, “Maqaan koo bara baraan Yerusaalem keessa ni jiraata” jedhee waa’ee isaa dubbate sana keessatti iddoowwan aarsaa tolche. ⁵ Oobdiwwan mana qulqullummaa WAAQAYYOO lamaanuu keessattis raayyaawwan samii hundaaf iddoowwan aarsaa ni tolche. ⁶ Sulula Ben Hinoomittis ilmaan isaa ibiddaan aarsaa godhee dhi’eesse; tolchaa fi falfala hojjetee, milkii ilaallatee, ilaaltotaa fi eker dubbistoota gorsa gaafate. Inni fuula WAAQAYYOO duratti hammina guddaa ni hojjetee akkasiin dheekkamsaaf isa kakaase.

⁷ Innis fakkii Waaqa tolfamaa kan hojjetee ture sana geessee mana qulqullummaa Waaqaa kan Waaqni akkana jedhee waa’ee isaa Daawitii fi ilma isaa Solomoonitti dubbatee ture sana keessa kaa’e; “Mana qulqullummaa kana keessaa fi Yerusaalem ishee ani gosoota Israa’el hunda keessaa filadhe keessa Maqaa koo bara baraan nan dhaaba. ⁸ Yoo isaan waan ani waa’ee seera, labsii fi qajeelcha karaa Museetiin kenname sanaa isaan ajaje hunda hojjetanii ani si’achi akka miilli Israa’elootaa biyya ani abbootii keessaniif kenne keessaa ba’u hin godhu.” ⁹ Minaaseen Yihuudaa fi namoota Yerusaalem karaa irraa jal’ise; kanaafuu isaan saboota WAAQAYYO fuula Israa’elootaa duraa balleesse sana caalaa hammina hojjetan.

¹⁰ WAAQAYYOS Minaasee fi saba isaatti dubbateera; isaan garuu dhaga’uu hin feene.

¹¹ Kanaafuu WAAQAYYO ajajjoota loltoota mootii

Asoor isaanitti kaase; isaanis Minaasee qabanii hokkoo funyaanitti ka'aanii foncaadhaan hidhanii Baabilonitti isa geessan. ¹² Innis lubamee WAAQAYYO Waaqa isaa barbaadee fuula Waaqa abbootii isaa duratti akka malee gad of qabe. ¹³ WAAQAYYOS yeroo inni isa kadhatetti na'eefii waammata isaa dhaga'eef; deebisees gara Yersaalem mootummaa isaatti isa fide. Minaaseenis ergasii akka WAAQAYYO Waaqa ta'e ni beeke.

¹⁴ Ergasii dallaa Magaalaa Daawit isa alaa, karaa lixa burqaa Giihoon kan sulula keessaa gaara Oofeelitti naannessee hamma Karra Qurxummiitti ni haaromse; dallaa kanas akka malee ol dheerese. Magaalaawwan Yihuudaa kanneen dallaa jabaa qaban hunda keessas ajajjoota waraanaa ni qubachiise.

¹⁵ Innis waaqota ormaa fi fakkiiwwan mana qulqullummaa WAAQAYYOO keessaa ni ballese; akkasumas iddoowwan aarsaa kanneen inni gaarran mana qulqullummaa irraa fi Yersaalem keessatti tolche hundas ni diige; magaalaa keessaas baasee ni gate. ¹⁶ Iddoo aarsaa WAAQAYYOO deebisee dhaabee aarsaa nagaa fi aarsaa galataa irratti ni dhi'eesse; akka isaan WAAQAYYO Waaqa Israa'el tajaajilaniif namoota Yihuudaa ni ajaje. ¹⁷ Ta'us sabni ittuma fufee iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa keessatti aarsaa dhi'eesse; garuu uummanni sun WAAQAYYO Waaqa isaa qofaaf aarsaa dhi'eessaa ture.

¹⁸ Wantoonni bara mootummaa Minaasee keessa hojjetaman kanneen biraa, kadhannaan

inni Waaqa isaa kadhatee fi dubbii inni namoota waa arganii himan maqaa WAAQAYYO Waaqa Israa'eliin isatti himan dabalatee seenaa mootota Israa'el keessatti barreeffameera. ¹⁹ Kadhannaan isaa fi akki Waaqni itti garaa laafeefii kadhannaa isaa dhaga'eef, cubbuun inni hojjete hundii fi amanamummaa dhabuun isaa, akkasumas utuu gad of hin qabin dura iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa ijaaruun isaa, siidaawwan Aasheeraa fi waaqota tolfamoo dhaabuun isaa hundi galmeewwan namoota waa arganii himanii keessatti barreeffamaniiru. ²⁰ Minaaseenis abbootii isaa wajjin boqotee masaraa mootummaa isaa keessatti awwaalame. Ilmi isaa Aamoonis iddoo isaa bu'ee mootii ta'e.

Aamoon Mooticha Yihuudaa
33:21-25 kwf - 2Mt 21:19-24

²¹ Aamoon yeroo mootii ta'etti umuriin isaa waggaa digdamii lama ture. Innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa lama bulche. ²² Innis akkuma abbaan isaa Minaaseen hojjete ture sana fuula WAAQAYYOO duratti waan hamaa hojjete. Aamoon waaqota Minaaseen tolche waaqeffate; hunda isaaniitifis aarsaa dhi'eesse. ²³ Inni garuu akka abbaa isaa Minaasee fuula WAAQAYYOO duratti gad of hin qabne; Aamoon ittuma caalchisee yakka hojjete.

²⁴ Qondaaltonni Amoon isatti mari'atanii masaruma mootummaa isaa keessatti isa ajjeesan. ²⁵ Kana irratti namoonni biyya sanaa

warra Aamoon Mootichatti malatan hunda fix-anii ilma isaa Yosiyaasin immoo iddoo isaa mootii godhatan.

34

Geeddarama Yosiyaas Fide

34:1-2 kwf - 2Mt 22:1-2

34:3-7 kwi - 2Mt 23:4-20

34:8-13 kwf - 2Mt 22:3-7

¹ Yosiyaas yeroo mootii ta'etti nama waggaa saddeetii ture; Yerusaalem keessa taa'ees waggaa soddonii tokko bulche. ² Inni fuula WAAQAYYOO duratti waan qajeelaa ni hojjete; utuu mirgatti yookaan bitaatti hin gorinis karaa abbaa isaa Daawit irra deeme.

³ Inni mootii ta'ee waggaa saddeettaffaatti utuma umurii dargaggummaa keessa jiruu Waaqa abbaa isaa Daawit barbaaduu jalqabe. Waggaa kudha lammaffaatti immoo Yihuudaa fi Yerusaalem keessaa iddoowwan sagadaa kanneen gaarran irraa, siidaawwan Aasheeraa, waaqota tolfamoo fi fakkiwwan baqfamarii tolfaman ni balleesse. ⁴ Qajeelfama isaatiinis iddoowwan aarsaa Ba'aal diigaman; iddoowwan aarsaa ixaanaa kanneen achi irra turan caccabsee siidaawwan Aasheeraa, waaqota tolfamoo fi fakkiwwan hurreesse. Wantoota kanneenis daakee bullessee awwaala warra isaaniif aarsaa dhi'eessaa turanii irratti bittinneesse. ⁵ Lafee lubootaas iddoowwan aarsaa isaanii irratti guggube. Haala kanaan Yihuudaa fi Yerusaalemin qulqulleesse. ⁶ Magaalaawwan Minaasee, kan Efreemii fi Simi'oon kanneen hamma Niftaalemitti jiranii

fi akkasumas diigamaa naannoowwan isaanii keessatti ⁷ iddoowwan aarsaa fi siidaawwan Aasheeraa ni jijjigse; waaqota tolfamoo daaraa godhe; iddoowwan aarsaa ixaanaa kanneen guutummaa Israa'el keessa jiran hundas ni caccabse. Ergasiis Yerusaalemitti deebi'e.

⁸ Yosiyaas mootii ta'ee waggaa kudha saddeettaffaatti erga biyyattii fi mana qulqullummaa qulqulleessee booddee mana WAAQAYYO Waaqa isaa haaromsuuf Shaafaan ilma Azaliyaa, Ma'aseyaa bulchaa magaalaa fi Yoo'aa ilma Yoo'aahaaz galmeessaa sana erge.

⁹ Isaanis gara Hilqiyaa lubicha ol aanaa dhaqanii maallaqa mana qulqullummaa Waaqaatiif fidame sana itti kennan; maallaqa kanas Lewwota balbala eegantu saboota Minaasee irraa, kan Efreem irraa, hambaawwan Israa'el hunda irraa, saba Yihuudaa fi kan Beniyaam hunda irraa akkasumas jiraattota Yerusaalem irraa walitti qabe.

¹⁰ Isaanis maallaqa sana namoota akka hojii mana qulqullummaa WAAQAYYOO to'ataniif muudamanitti imaanaa kennan. Namoonni kunneenis hojjetoota mana qulqullummaa haaromsanii akka duriitti deebisaniif ni kaffalu.

¹¹ Akkasumas akka isaan ijaarsa mootonni Yihuudaa akka diigamu godhan sanaaf dhagaa soofame, laaxaawwan, mukkeen sutaa fi dareeraawwan bitaniif ogeeyyii mukaa fi ijaartotatti maallaqa kennan.

¹² Namoonni sunis amanamummaadhaan hojicha hojjetan. Lewwota sanyii Meraarii keessaa Yahaatii fi Obaadiyaan akkasumas sanyii Qo-

haati keessaa Zakkaariyaasii fi Meshulaam akka jara sana hojjechiisaniif isaan irratti muudaman. Lewwonni meeshaa faarfannaa taphachuu beekan hundis ¹³ itti gaafatamtoota hojjettoota hojii humnaa ta'anii hojjettoota hojii garaa garaa illee to'achaa turan. Lewwonni tokko tokkos barreessitoota, qondaaltotaa fi eeg-dota balbalaa turan.

Kitaabni Seeraa Argamuu Isaa

34:14-28 kwf - 2Mt 22:8-20

34:29-32 kwf - 2Mt 23:1-3

¹⁴ Utuma isaan maallaqa mana qulqullummaa WAAQAYYOOTTI galfame sana baasaa jiranuu Hilqiyaa lubichi Kitaaba Seera WAAQAYYOO kan karaa Museetiin kenname sana arge. ¹⁵ Hilqiyaanis Shaafaan barreessaa sanaan, "Ani mana qulqullummaa WAAQAYYOO keessatti Kitaaba Seeraa argeen jira" jedhe; kitaabichas Shaafaanitti kenne.

¹⁶ Shaafaanis kitaabicha fuudhee mootichatti geessee akkana jedhe; "Qondaaltonni kee waan ajajaman hunda hojjechaa jiru. ¹⁷ Maallaqa mana qulqullummaa WAAQAYYOO keessa tures baasanii namoota hojii to'atanii fi hojjettootatti imaanaa kennaniiru." ¹⁸ Kana irrattis Shaafaan barreessaan sun, "Hilqiyaa lubichi kitaaba tokko natti kenneera" jedhee mootichatti hime. Shaafaanis fuula mootichaa duratti kitaaba sana dubbise.

¹⁹ Mootichis yommuu dubbii Seeraa sana dhaga'etti uffata isaa tarsaase. ²⁰ Innis ajaja kana Hilqiyaatti, Ahiiqaam ilma Shaafaanitti, Abdoon ilma Miikaatti, Shaafaan barreessichaa

fi Asaayaa tajaajilaa mootichaatti ni kenne:
²¹ “Dhaqaatii waa’ee waan kitaaba argame kana keessatti barreeffamee anaaf, hambaawwan Israa’el keessaatii fi Yihuudaatiif WAAQAYYON gaafadhaa. Sababii warri nuun duraa dubbii WAAQAYYOO hin eeginiif dheekkamsi WAAQAYYOO guddaan nutti dhangala’eera; isaan akka waan kitaaba kana keessatti barreeffame sana hundaatti hin jiraanneetii.”

²² Hilqiyaa fi warri mootichi isa wajjin erge sun gara Huldaanaa raajittii jechuunis niitii Shaluum ilma Toqe’aati, ilma Hasraat kan eegduu mana uffataa turte sanatti himuu dhaqan. Isheenis Yerusaalem keessa aanaa lammaffaa keessa jiraatti turte.

²³ Isheenis akkana isaaniin jette; “WAAQAYYO Waaqni Israa’el akkana jedha: Namicha natti isin erge sanatti akkana jedhaa himaa; ²⁴ ‘WAAQAYYO akkana jedha: Ani iddoo kanaa fi saba isaatti badiisa jechuunis abaarsa kitaaba fuula mootii Yihuudaa duratti dubbifame sana keessatti barreeffame hunda nan fida. ²⁵ Sababii isaan na dhiisanii waaqota biraatiif ixaana aarsuudhaan waan harki isaanii tolche hundaan dheekkamsaaf na kakaasaniif dheekkamsi koo iddoo kana irratti ni dhangala’a; hin dhaamus.’ ²⁶ Mootii Yihuudaa kan akka isin WAAQAYYON gaafattaniif isin erge sanatti akkana jedhaatii himaa; ‘WAAQAYYO Waaqni Israa’el waa’ee dubbii ati dhageesse sanaa akkana jedha: ²⁷ Sababii ati yeroo waan inni waa’ee iddoo kanaatii fi waa’ee saba isaa waan hamaa dubbate dhageessetti garaan kee tuqamee fuula Waaqaa duratti gad of qabdeef, sababii ati fuula

koo duratti gad of qabdee, uffata kee tarsaafttee boosseef ani si dhaga'eera, jedha WAAQAYYO.
²⁸ Ani amma abbootii kee biratti walittin si qaba; atis nagumaan awwaalanta. Waan hamaa ani iddoo kanaa fi warra as jiraatanitti fiduuf jiru hunda iji kee hin argu.' "

Isaanis deebii ishee fudhatanii gara mootichaatti deebi'an.

²⁹ Ergasiis mootichi maanguddoota Yihuudaa fi Yerusaalem hunda walitti ni waame. ³⁰ Innis namoota Yihuudaa, jiraattota Yerusaalem, lubbootaa fi Lewwota wajjin jechuunis nama xinnaa fi guddaa hunda wajjin gara mana qulqullummaa WAAQAYYOOTTI ol ba'e. Dubbii Kitaaba Kakuu kan mana qulqullummaa WAAQAYYOO keessatti argame sanaa hundas akka isaan dhaga'anitti dubbiseef. ³¹ Mootichis utubaa isaa bira dhaabatee akka WAAQAYYON duukaa bu'u, akka garaa isaa guutuu fi lubbuu isaa guutuudhaan ajaja isaa, dambiiwwan isaatii fi labsiiwwan isaa eegee, dubbiiwwan kakuu kanneen kitaaba kana keessatti barreeffamaniifis akka ajajamu fuula WAAQAYYOO duratti kakuu ni haaromse.

³² Ergasiis akka namni Yerusaalemii fi Beniyaam keessa jiraatu hundi kakuu galu ni godhe; namoonni Yerusaalemis akkuma kakuu Waaqaa jechuunis Waaqa abbootii isaaniitti waan kana ni godhan.

³³ Yosiyaasis guutummaa biyya Israa'el keessaa waaqota jibbisiisoo ni balleesse; akka warri Israa'el keessa jiran hundinuus WAAQAYYO Waaqa isaanii waaqeffatan ni godhe. Isaan

hamma inni lubbuun jiraatetti WAAQAYYO Waaqa abbootii isaanii duukaa bu'uu irraa duubatti hin deebine.

35

*Yosiyaas Faasiikaa Ayyaaneffachuu Isaa
35:1,18-19 kwf - 2Mt 23:21-23*

¹ Yosiyaas Yerusaalemitti WAAQAYYOOF Faasiikaa ayyaanesse; hoolaan Faasiikaas guyyaa kudha afuraffaa ji'a jalqabaatti qalame. ² Innis luboota hojii isaanii irratti muudee akka isaan mana qulqullummaa WAAQAYYOO keessa tajaajilan isaan jajjabeesse. ³ Lewwota Israa'eloota hunda barsiisanii fi WAAQAYYOOF qulqullaa'aniinis akkana jedhe; "Taabota qulqullaa'aa sana mana qulqullummaa kan Solomoon ilmi Daawit mooticha Israa'el ijaare keessa kaa'aa. Taabonni kun gatiittii keessanitti hin baatamin. Isin amma WAAQAYYO Waaqa keessanii fi saba isaa Israa'elin tajaajilaa. ⁴ Akkuma qajeelfama Daawit mooticha Israa'elii fi ilma isaa Solomooniin barreeffame sanaatti isin akkuma maatiiwwan keessaniitti garee gareedhaan of qopheessaa.

⁵ "Kutaa maatiiwwan obboloota keessanii kanneen Lewwota hin ta'iniitiif gareen Lewwotaa tokko kutaa maatii tokkoo iddoo bu'aatii iddoo qulqulluu dhaabadhaa. ⁶ Hoolaa Faasiikaa qalaa; of qulqulleessaatii obboloota keessaniifis xobbaallaawwan hoolaa qopheessaa; waan kanas akkuma WAAQAYYO karaa Museetiin ajaje sanatti godhaa."

7 Yosiyaasis hoolotaa fi re'oota kuma soddomaa fi loon kuma sadii akka aarsaa Faasiikaa ta'aniif namoota achi turan hundaaf qabeenyuma isaa irraa ni kenne.

8 Qondaaltonni isaas uummataaf, lubootaa fi Lewwotaaf fedhiidhaan buusii kennan. Hilqiyaa, Zakkaariyaasii fi Yehii'eel bulchitoonni mana qulqullummaa Waaqaa aarsaa Faasiikaatiif hoolotaa fi re'oota kuma lamaa dhibba ja'aa fi loon dhibba sadii lubootatti kennan.

9 Konaneyaanis obboolota isaa Shemaa'iyaa fi Naatnaa'el wajjin, akkasumas Hashabiyaan, Ye'ii'eelii fi Yoozaabaad dura buutonni Lewwotaa sun hoolotaa fi re'oota kuma shanii fi loon dhibba shan akka isaan aarsaa Faasiikaa ta'aniif Lewwotatti ni kennan.

10 Wannii hundinuu qopheeffamnaa akkuma mootichi ajaje sanatti luboonni iddoo isaani ijaajjan; Lewwonni toora isaaniitiin ijaajjan.

11 Hoolonni Faasiikaa ni qalaman; luboonni dhiiga itti kenname ni faffacaasan; Lewwonni immoo hoolota irraa gogaa ni baasan.

12 Isaanis akka jarri akkuma Kitaaba Musee keessatti barreeffame sanatti WAAQAYYOOF dhi'eessaniif kuta maatiiwwan sabaatiif kennuudhaaf aarsaa gubamu kophaatti baasan. Loon illee akkasuma godhan.

13 Akkuma ajajame sanattis hoolaa Faasiikaa ibiddaan waadan; aarsaa qulqulleffame immoo okkoteetti, hubboo fi xuwwaetti affeelanii yoosuma namoota hundaaf qoqqoodan.

14 Isaanis ergasii sababii luboonni sanyiin Aroon hamma halkan walakkaatti aarsaa gubamuu fi cooma aarsaa dhi'eessaa turaniif ofii isaaniitii fi lubootaaf qophii godhan. Akkasiin Lewwonni

ofii isaaniitii fi luboota sanyii Aroon ta'aniif qopheessan.

¹⁵ Ilmaan Asaaf faarfattoonni akkuma Daawit, Asaaf, Heemaanii fi Yeduutuun waa himaan mootichaa ajajan sana iddoodhuma isaaniif ramadame turan. Eegdonni karraa kanneen tokkoo tokkoo karraa irra turan immoo waan obboloota isaanii Lewwonni qophii isaaniif godhaniif iddoo isaaniitii deemuun hin barbaachifne.

¹⁶ Kanaafuu tajaajilli WAAQAYYOO hundinuu akkuma Yosiyaa Mootichi ajajetti ayyaana Faasiikaa ayyaanessuu fi iddoo aarsaa WAAQAYYOO irratti aarsaa gubamu dhi'eessuun guyyuma sana fiixaan ba'e. ¹⁷ Israa'eloonni achi turanis yeruma sana Ayyaana Faasiikaa ayyaaneffatanii Ayyaana Maxinoo guyyaa torba ayyaaneffatan. ¹⁸ Bara Saamu'eel raajichaatii as Israa'el keessatti Faasiikaan takkumaa akkanatti hin ayyaaneffamne; mootota Israa'el keessaas namni tokko iyyuu takkumaa akka Yosiyaa namicha luboota, Lewwotaa fi namoota Yihuudaa fi Israa'el kanneen saba Yerusaalem wajjin turan sana hunda wajjin godhe sanaatti Faasiikaa akkasii hin ayyaaneffanne. ¹⁹ Faasiikaan kun bara mootummaa Yosiyaa keessaa waggaa kudha saddeettaffaatti ayyaaneffame.

Yosiyaa Du'uu Isaa

35:20-36:1 kwf - 2Mt 23:28-30

²⁰ Waan kana hunda booddee yeroo Yosiyaa mana qulqullummaa qopheessetti Nekkoon mootichi Gibxi Karkemiishi ishee Efraaxiis biraa

sanatti lolaaf ol ba'e; Yosiyaasis of irraa isa deebisuudhaaf itti gad ba'e. ²¹ Nekkoon garuu, "Yaa mootii Yihuudaa, wanni anaa fi si'i wal lolchiisu maali? Ani yeroo kanatti mana na lolu sana loluufin dhufe malee si loluuf hin dhufne. Waaqni akka ani ariifadhu na ajajeera; kanaafuu ati Waaqa na wajjin jiru kanaan mormuu dhiisi; yoo kanaa achii inni si balleessaatii" jedhee namoota itti erge.

²² Ta'us Yosiyaas eenyumaa ofii isaa wal-laalchifatee lola keessa seene malee isa irraa hin deebine. Inni waan Nekkoon Waaqaan ajajamee isatti hime sana dhaga'uu didee dirree Megidoo irratti isa waraanuudhaaf ba'e.

²³ Warri xiyya darbatan Yosiyaas Mootichatti ni darbatan; innis ajajjoota loltoota isaatiin, "Na fuudhaatii deemaa; ani akka malee madaa'eeraatii" jedhe. ²⁴ Kanaafuu isaan gaarii isaa keessaa isa fuudhanii gaarii biraa irra kaa'anii gara Yerusaalemitti isa geessan; innis achitti du'e. Innis awwaala abbootii isaa keessatti awwaalame; Yihuudaa fi Yerusaalem hundi isaaf ni boo'an.

²⁵ Ermiyaasis faaruu boo'ichaa Yosiyaasiif baase; hamma har'aattis dhiironnii fi dubar-toonni faarfattoonni hundi faaruu boo'ichaa kanaan Yosiyaasin yaadatu. Kunis Israa'el keessatti bartee ta'ee Faaruu Boo'ichaa keessatti barreeffame.

²⁶ Wanni bara mootummaa Yosiyaas keessa hojjetame biraa fi gaarummaan isaa akkuma waan Seera WAAQAYYOO keessatti barreeffame sanaatti, ²⁷ seenaan isaa hundi jalqabaa hamma

dhumaatti kitaaba mootota Israa'elii fi Yihuudaa keessatti barreeffameera.

36

¹ Ergasiis sabni biyya sanaa Yehoo'aahaaz ilma Yosiyaas fuudhanii Yerusaalem keessatti iddoo abbaa isaa buusanii mootii isa godhan.

Yoo'aahaaz Mooticha Yihuudaa *36:2-4 kwf - 2Mt 23:31-34*

² Yehoo'aahaaz yeroo mootii ta'etti umuriin isaa waggaa digdamii sadii ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee ji'a sadii bulche.

³ Mootiin Gibxi immoo Yerusaalem keessatti teessoo isaa irraa isa buuse; Yihuudaa irrattis gibira meetii taalaantii dhibba tokkoo fi warqee taalaantii tokko mure. ⁴ Mootiin Gibxis Eliiyaaqiiim obboleessa Yehoo'aahaaz Yihuudaa fi Yerusaalem irratti mootii godhe; innis maqaa Eliiyaaqiiim geeddaree Yehooyaaqiiim jedheen. Nekkoonis Yo'ahaz obboleessa Eliiyaaqiiim fuudhee Gibxitti geesse.

Yehooyaaqiiim Mooticha Yihuudaa *36:5-8 kwf - 2Mt 23:36-24:6*

⁵ Yehooyaaqiiim yeroo mootii ta'etti umuriin isaa waggaa digdamii shan ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa kudha tokko bulche. Inni fuula WAAQAYYO Waaqa isaa duratti waan hamaa hojjete. ⁶ Nebukadnezar mootichi Baabilon isatti duule; gara Baabilonittis isa geessuudhaaf foncaa naasiitiin isa hidhe.

⁷ Nebukadnezar mi'oota mana qulqullummaa

WAAQAYYOO guuree Baabilonitti geessee mana waaqeffannaa isaa keessa ni kaa'e.

⁸ Wantoonni bara mootummaa Yehooyaaqiim keessa hojjetaman kanneen biraa, wanni jib-bisiisaan inni hojjetee fi balleessaan isa irratti argame hundi kitaaba seenaa mootota Israa'elii fi Yihuudaa keessatti barreeffamaniiru. Ilmi isaa Yehooyaakiin iddoo isaa bu'ee mootii ta'e.

Yehooyaakiin Mooticha Yihuudaa
36:9-10 kwf - 2Mt 24:8-17

⁹ Yehooyaakiin yeroo mootii ta'etti umuriin isaa waggaa kudha saddeet ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee ji'a sadii fi bultii kudhan bulche. Fuula WAAQAYYOO durattis waan hamaa hojjete. ¹⁰ Birraa keessas Nebukadnezar Mootichi nama itti ergee mi'oota mana qulqullummaa WAAQAYYOO kanneen gatii guddaa qaban wajjin gara Baabilon isa fichisiise; Zedeqiyaa obboleessa abbaa Yehooyaakiin sana immoo Yihuudaa fi Yerusaalem irratti mootii godhe.

Zedeqiyaa Mooticha Yihuudaa
36:11-16 kwf - 2Mt 24:18-20; Erm 52:1-3

¹¹ Zedeqiyaa yeroo mootii ta'etti nama waggaa digdamii tokkoo ture; innis Yerusaalem keessa taa'ee waggaa kudha tokko bulche. ¹² Inni fuula WAAQAYYOO Waaqa isaa duratti waan hamaa ni hojjete; fuula Ermiyaas raajicha dubbii WAAQAYYOO isatti dubbate sanaa durattis gad of hin qabne. ¹³ Akkasumas Nebukadnezar Mooticha maqaa Waaqaatiin isa kakachiisee turetti illee ni fincile. Inni mataa jabaatee

gara WAAQAYYO Waaqa Israa'elitti deebi'uu ni dide. ¹⁴ Kana malees dura buutonni lubootaa hundii fi uummanni wantoota jibbisiisoo sa-boota kaanii hunda duukaa bu'uu fi mana qulqullummaa WAAQAYYOO kan inni Yerusaalem keessatti qulqulleesse sana xureessuudhaan ituma caalchisanii amanamummaa dhaban.

Kufaatii Yerusaalem

36:17-20 kwf - 2Mt 25:1-21; Erm 52:4-27

36:22-23 kwf - Izr 1:1-3

¹⁵ WAAQAYYO Waaqni abbootii isaanii waan saba isaa fi iddoo jireenya isaaf garaa laafeef karaa ergamoota isaatiin ammumaa amma ergaa itti erge. ¹⁶ Isaan garuu ergamoota Waaqaatti qoosan; dubbii isaas tuffatanii raajota isaa xinneessan. Kanaanis dheekkamsi WAAQAYYOO saba isaatti ni bu'e; wanni isa qabbaneessus hin argamne. ¹⁷ Kanaafuu inni mootii warra Baabilon isaanitti fide; mootichis mana qulqullummaa keessatti dargaggoota isaanii goraadeedhaan fixe; dargaggoota yookaan dubara, jaar-solii yookaan warra dullooman tokko illee hin hambifne. Waaqni hunda isaanii dabarsee harka Nebukadnezaritti kenne. ¹⁸ Innis mana qulqullummaa Waaqaatii mi'oota hunda xinnaa fi guddaa, qabeenya mana qulqullummaa WAAQAYYOO, qabeenya mootichaa fi kan qondaaltota isaa saamee Baabilonitti geesse. ¹⁹ Isaan mana qulqullummaa Waaqaatti ibidda qabsisanii dallaa Yerusaalem diigan; masaraawwan mootummaa hunda gubanii waan gatii qabu hundas barbadeessan.

²⁰ Inni hambaa goraadee irraa hafe booji'ee Baabylonitti geesse; isaanis hamma mootummaan Faares aangoo qabatetti tajaajiltoota isaa fi tajaajiltoota ilmaan isaa ta'an. ²¹ Biyyattiin boqonnaa sanbata ishee ni argatte; akka dubbiin WAAQAYYOO kan afaan Ermiyaasiin dubbatame raawwatamuuf hamma waggaan torbaatamni dhumutti biyyattiin yeroo ontee turte guutuu ni boqotte.

²² WAAQAYYO akka dubbiin WAAQAYYOO kan afaan Ermiyaasiin dubbatame sun raawwatuumuuf jedhee bara Qiros mooticha Faares keessa waggaa jalqabaatti akka inni mootummaa isaa hunda keessa labsii tokko dabarsuu fi akka labsiin sunis barreeffamuuf hafuura Qiros mooticha Faares ni kakaase; labsiin sunis akkana jedha:

²³ "Qiros mootichi Faares akkana jedha:

"'WAAQAYYO Waaqni samii mootummoota lafa irraa hunda naaf kenneera; akka ani Yihuudaa keessatti Yerusaalemitti mana qulqullummaa isaaf ijaaruufis na muudeera. Saba isaa keessaa nama gidduu keessanitti argamu kam iyyuu WAAQAYYO Waaqni isaa isa wajjin haa ta'u; innis ol haa ba'u.'"

**Kitaaba Qulqulluu, Hiikkaa Ammayyaa
Banamaa Haaraa, Loqoda Dhi'aa
Oromo, West Central: Kitaaba Qulqulluu, Hiikkaa
Ammayyaa Banamaa Haaraa, Loqoda Dhi'aa (Bible)**

copyright © 2022 Biblica, Inc.

Language: Afaan Oromoo (Oromo, West Central)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi'aa
Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira
Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee
dha.

“Biblica” is trademark registered in the United States Patent and
Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

Hojiin kun Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 Interna-
tional License (CC BY-SA) keessatti qopheeffamee dhi'aate. Gara-
galcha eeyyama kanaa arguudhaaf liinkii kana banadhaa creativecom-
mons.org/.../4.0 yookaan gara teessoo kanaatti xalayaa ergadhaa. Cre-
ative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., galmeeffa-
tee dha; mallattoo eenyummaa Biblica® kanatti fayyadamuun immoo
eeyyama Biblica, Inc., kan barreeffamaan kenname barbaachisa. Hama
mallattoo eenyumma Biblica, Inc., akkuma inni jirutti eegdetti, walii
galtee eeyyama seeraa CC BY-SA jalatti, hojii kana utuu hin jijjiirin
garagalchaan fudhattee yookaan waraabbattee deebitee raabsuu ni dan-
deessa. Yoo garagalchaa isaa jijjiirte yookaan hojii kana akka haaraatti
hiiktee akkasiin hojii haaraa hojii Biblica® irratti hundaa'ee tokko uum-
matte, mallattoo eenyummaa Biblica® achi irraa balleessuu qabda. Hojii
haaraa hojii Biblica irratti hundooftee hiikte sana keessatti immoo waan
hojii Biblica irraa jijjiirtee adda goote ibsitee akka itti aanee jiru kanatti
abbaa jalqabatti waan kana uume himuu qabda: “Hojiin Biblica, Inc.,
jalqabatti hojjete kan hin jijjiiramin liinkii www.biblica.com fi [https://
open.bible](https://open.bible) keessatti argama.”

Beeksisni mirga abbaa maxxansee mataa duree irratti yookaan fuula

mirga abbaa hojii kanaa irratti bifa asii gadi jiru kanaan mul'achuu qaba:
Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi'aa

Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee dha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Hojii haaraa hojii Biblica irratti hundooftee hiikte sanas akka inni eeyyama seeraa (CC BY-SA) jalatti argamu gochuu qabda.

Yoo akka hojii kana deebistee akka haaraatti hiikte Biblica, Inc., beeksisuu barbaadde, liinkii kanaan nu qunnam: <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit [creativecommons.org/.../4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Hiikkaa Ammayyaa Banamaa Haaraa™, Loqoda Dhi'aa

Mirgi seeraan eegama © 2009, 2020, 2022 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Oromo Contemporary Version™, Western
Copyright © 2009, 2020, 2022 by Biblica, Inc.

“Biblica” jechuun mallattoo eenyummaa kan Biblica, Inc., Waajjira Eeyyamaa fi Mallattoo Eenyummaa kan Ameerikaa keessaatti galmeessee dha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at open.bible/contact-us.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 14 Apr 2023

9a7d95fd-7bcd-5e4d-ad23-4d7148b8e269